



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ
НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ТЕРИТОРИЯТА НА
ОБЩИНА СВИЩОВ
ЗА ПЕРИОДА 2015–
2020 ГОДИНА



СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ:

dB - децибела
NO - азотен оксид
NO₂ - азотен диоксид
АИС - автоматична измервателна станция
БАН - Българска академия на науките
БДЗП Българско дружество за защита на птиците
БДР - Басейнова дирекция Дунавски район с център Плевен
БО - битови отпадъци
БПК - биологична потребност от кислород
ВиК - Водоснабдяване и канализация
РДНО - Регионално депо за неопасни отпадъци
ГПП - геолого-проучвателна площ
ГПСОВ - градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДБ - държавен бюджет
ДВ - държавен вестник
ДОАС "OP SIS" - Диференциална оптична автоматична система "OP SIS"
ДО - допустимо отклонение
ДОП - долен оценъчен праг
ЕО - екологична оценка
ЕС - Европейски съюз
ЕР - Експлоатационен ресурс
ЗБР - Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ - Защитена зона
ЗЗТ - Закон за защитените територии
ЗЗШОС - Закон за защита от шум в околната среда
ЗМДТ - Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА - Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС - Закон за опазване на околната среда
ЗПТ - Защитени природни територии
ЗСПЗЗ - Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ЗУТ - Закон за устройство на територията
ЗУО - Закон за управление на отпадъците
ИАОС - Изпълнителна агенция по околната среда и водите
ИЕО - индивидуални емисионни ограничения
ИУЕЕО - излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС - излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ - качество на атмосферния въздух
ПООС - Програма за опазване на околната среда на Община Свищов 2015 – 2020 г.
КПКЗ - комплексно предотвратяване и контрол на замърсяванията
КПС - канална помпена станция
ЛОС - летливи органични съединения
ЛПСОВ - локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МЕК - максимално еднократна концентрация
МЗ - министерство на здравеопазването

МГПТ - масов градски пътнически транспорт
МОСВ - Министерство на околната среда и водите
МП - магнитно поле
МПС - моторни превозни средства
МРРБ - Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МШК - скала на Медведев, Шпонхоер, Карник
НАСЕМ - Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг
НДЕ - норми за допустими емисии
НСИ - Национален статистически институт
НЕМ - Национална екологична мрежа
НПО - Неправителствена организация
НМ - национален мониторинг
НВ - неразтворени вещества
ОА - Общинска администрация
ОВОС - Оценка на въздействието върху околната среда
ОГП - Общ градоустройствен план
ОП - Обществена поръчка
ОПУО - Общинска програма за управление на отпадъците
ОО - Организация по оползотворяване
ОУП - Общ устройствен план
ШК – шахтов кладенец
ТК- тръбен кладенец
ПС –помпена станция
РВ –разрешително за водоползване

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма представлява стратегически документ за община Свищов по отношение на управлението на околната среда, като грижа и задължение за опазване здравето на нейните граждани.

Тя е продължение на одобрената общинска програма за периода 2007-2014 година. Настоящата Програма за опазване на околната среда на територията на Община „Свищов“ е с период на действие - **2015 -2020г.** Програмата е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо местно значение.

Програмата е разработена на основание на чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и е в съответствие с:

- указанията на Министерство на околната среда и водите относно структура и съдържание на общинските програми за опазване на околната среда;
- изискванията на чл.75 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС);
- т. 8 от чл. 11 от Закона за местното самоуправление и местната администрация(ЗМСМА), според която “Местното самоуправление в общината се изразява в правото на гражданите или на избрани от тях органи, в рамките на предоставената им компетентност, да решават въпросите, свързани с опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси с общинско значение” ;

При разработването на Програмата за опазване на околната среда са използвани актуални данни и материали от сектор “Опазване на околната среда”(ООС) на общинска администрация Свищов, ИАОС-МОСВ, РИОСВ-Велико Търново, Басейнова дирекция-Дунавски район- с център Плевен, "В и К" ЕООД - Велико Търново област, и др.

Редом с Общинският план за развитие на община Свищов за периода 2014-2020 г. , Програмата за опазване на околната среда на територията на Община Свищов ще бъде основният документ за провеждане на политика за опазване на околната среда в общината.

Програмата за опазване на околната среда на Община Свищов е съобразена и интегрирана с Европейската стратегия за устойчиво развитие, националните и регионални приоритети в икономическото развитие и опазването на околната среда, представени в:

- Национална стратегия за околна среда (2009 г. -2018 г.).
- Програмата за опазване на околната среда на област Велико Търново 2015-2020 г.
- План за развитие на община Свищов за периода 2014-2020 г.;
- Оперативна програма „Околна среда“- проект 2015-2020;
- Предварителен Регионален генерален план за В и К на обособената територия на «В и К»-Свищов ЕАД (2015-2038 г). с възложител МРР 2013 г.
- Бизнес план за развитие на дейността на „В и К –Свищов“ АД за периода 2014-2020 г.

Основната цел на Общинската програма за опазване на околната среда е да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми в Община Свищов и подобряване на състоянието на околната среда, в която живеят гражданите на общината.

Програмата извежда и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на общината и формулира приоритетните решения и действия за тяхното преодоляване. Използваният е принцип е устойчиво развитие - да се използва природните дадености на територията на общината за развитие на икономически потенциал, без трайни въздействия върху околната среда.

Програмата обединява усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и предприятията на територията на общината за решаване на проблемите. Програмата дава възможност на общината да проектира в областта на опазване на околната среда, които тя ще предложи за финансиране.

За изпълнение целите на програмата при нейното изготвяне екипът е използвал следния подход:

1. Актуализиране на данните по компонентите на околната среда за общината към момента на изготвяне на програмата
2. Формулиране на нормативните изисквания по компоненти на околната среда.
3. Анализ на състоянието в община Свищов спрямо нормативните изисквания и добрите практики /анализ на средата/
4. Анализ на силните и слабите страни в тази дейност на общината и на възможностите и заплахите, които предоставя средата.
5. Извеждане на приоритетните несъответствия.
6. Формулиране на конкретните цели, етапи и срокове за тяхното постигане.
7. Очертаване на възможните алтернативи и определяне на ефикасните и ефективни начини за постигането на конкретните цели.
8. Подготовка на план за действие с мерки за отчетност и контрол и финансови и организационни ресурси по дейности
9. Изготвяне на механизъм за актуализация на програмата, съгласно изпълнението на плана за действие.

При изготвяне на програмата са идентифицирани заинтересованите лица. Това са институциите, организациите и неформалните сдружения и конкретни техни представители, които могат да подпомогнат под една или друга форма, в една или друга степен, процеса на изпълнението на общинската програма за опазване на околната среда. Определени са следните заинтересовани страни:

- а/органите на местното самоуправление;
- б/държавни институции - Представител на РИОСВ, Представител на РЗИ, Представител на бюро по труда, Други институции;
- в/бизнес структури;
- г/предприятия в сферата на обществените услуги.
- д/неправителствените организации и медиите.

1. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1.1 ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ И ТЕРИТОРИАЛНО-АДМИНИСТРАТИВНИ ДАННИ ЗА ОБЩИНА СВИЩОВ

1.1.1 Географско положение на общината и съседни общини

Община Свищов се намира в най-северната част на Великотърновска област, средната част на Дунавската равнина - централна северна България. В територията ѝ попадат Свищовското плато и десния склон на р. Дунав северно от него, източната част на Беленско-Свищовската низина и западната част на Вардим-Новградската низина, малка част от долината на р. Осъм, и множество долове и дерета.

Граници на община Свищов:

- на юг с община Павликени и община Полски Тръмбеш,
- на изток с община Ценово,
- на запад с община Белене и община Левски.
- на север с река Дунав. Северната част на Общината е разположена на десният бряг на р. Дунав, като тук се намира най-южната точка на реката.

Територията на общината е 625,5 кв.км. спрямо средно за страната за община от 420 кв.км .

Свищов е един от големите дунавски градове на България и се намира на около 230 км от столицата, на 70 км от Русе и на 270 км от Пловдив. Градът е трети по големина по брой на населението в областта след общините Велико Търново и Горна Оряховица и на 6-то място по територия сред общините от Велико Търновска област.



Фиг.01. Сателитна снимка на гр. Свищов



Фиг. 02. Географска и хидроложка карта на гр. Свищов

1.1.2 Релеф

Релефът на Община Свищов е слабо хълмист и преди всичко с равнинен характер.

Основните релефни форми в района са:

- **Свищовското придунавско плато**, силно нарязана платовидна част, състояща се от долинни ридове, разположени обикновено в посока север-юг с плоска и заоблена повърхност.

- Между Дунавския бряг и "първия праг" на Дунавската равнина се простира обширна тераса, която образува **Свищовско-Беленската и Вардимската низини**. Свищовско-Беленска низина и началото на Бяло-Русенската крайречна низина, представляващи заливна тераса на р. Дунав, оформена от старите легла на реката, са запълнени с алувиални глинесто-песъчливи и чакълесто-песъчливи наслагвания. Към низината част принадлежат и островите, които попадат и районите на Голям и Малък Вардим и Хайдук.

На юг от Дунавския бряг релефът е слабо хълмист, а на места и платовиден. Това спомага за развитието на селскостопанска дейност. Освен за земеделие Свищовско - Беленската низина служи и като площадка за промишлена дейност. По-високите речни легла на р. Дунав също са усвоени от сградния фонд на гр. Свищов.

Средната надморска височина на Общината е около 150 м.

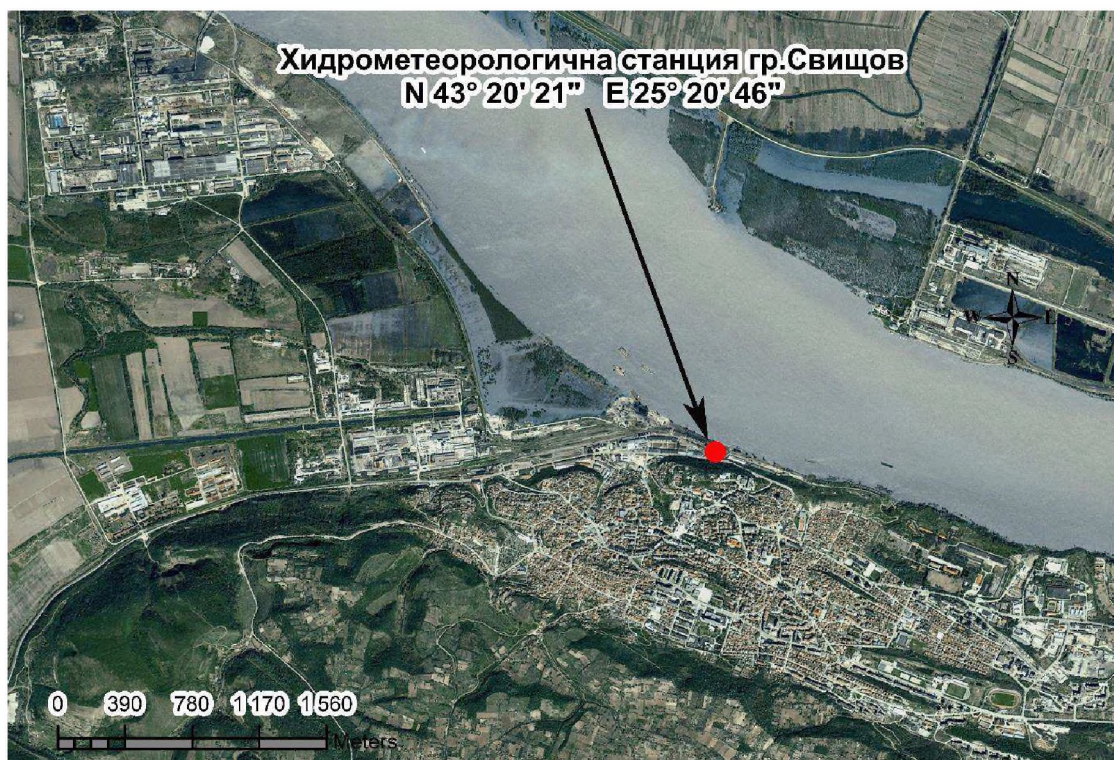
1.1.3 Климат

Съгласно климатичното райониране на Република България, Община Свищов попада в Северния климатичен район на Дунавската равнина - климатът в общината е умерено континентален с характерни студени зими и горещи лета.

Разгледаните по-долу климатични елементи са съгласно обобщени данни на НИМХ-БАН и Климатичен справочник за Н. Р. България (Приложение 12 - 2, 3, 4). в т.ч. и метеорологични условия, водещи до повишени концентрации за замърсители в атмосферата.

На територията на Община Свищов наблюдението на основните климатични елементи и процеси в атмосферата се осъществява от Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ) при БАН гр. София. Представените тук данни за климата са по обобщени данни на НИМХ-БАН и Климатичен справочник за Н. Р. България (Приложение 12 - 2, 3, 4).

Хидрометеорологичната станция гр. Свищов е позиционирана на обособена площадка в чертите на града и в нея се извършва наблюдение на основните климатичните елементи (температура в момента на наблюдението, екстремни температури за денонощието, точка на оросяване, далечина на видимост, атмосферно налягане, облачност, количество на валежите, мъгли, вятър, сняг) и т.н., измерени в стандартизирани климатични срокове (7, 14 и 21 ч.), спрямо стандартизирано положение на слънцето (уеднаквени за всички измервателни станции на НИМХ-БАН).

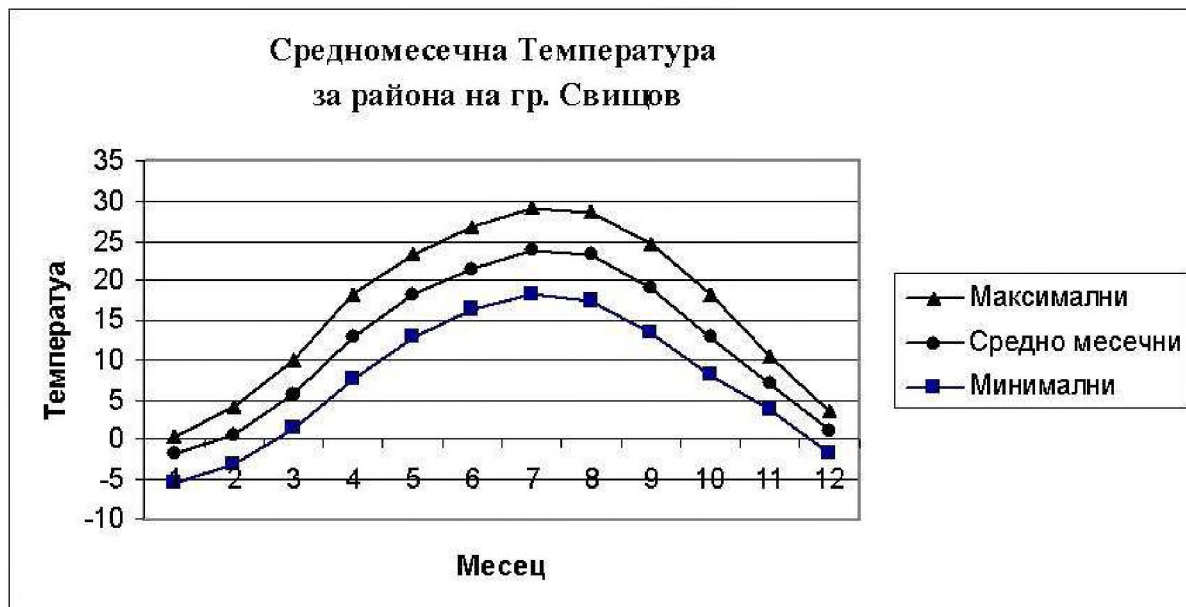


Фиг 03. Хидрометеорологична станция гр. Свищов

Регистрираните измервания от Хидрометеорологична станция гр. Свищов се изпращат в централния диспечерски пункт на Секция "Климатология и метеорологични бази данни" при НИМХ гр. София, където данните за времето в България от всички станции на НИМХ-БАН се архивират.

температура

Поради голямата откритост на Дунавската равнина, през студената част от годината тук безпрепятствено нахлуват континентални въздушни маси от север и североизток, вследствие на което зимата е сравнително студена. Най-студения месец в годината е януари, като измерената средна температура през месеца е около – 1,8о С. При нормално студени зими средно месечните температури максимално спадат до – 14.1оС. През студеното полугодие най-ниската измерена температура е – 28.0 оС. Първите отрицателни температури се появяват през м. ноември и се поддържат до м. март.



Фиг04 – Средномесечна температура за района на град Свищов

Средната денонощна температура на въздуха преминава 0oC през първите дни на м. Декември и последните дни на м. Февруари. В средата на м. Март тя се покачва над 5oC и следва плавен синусоидален ход, който има максимум през летните месеци. През м. юли - август средноденонощната температура е над 23oC и може да достигне 35oC. Измерената абсолютната максимална температура на въздуха през това полугодие е 43oC, като средната максимална температура през лятото достига до 29,1oC.

валежи

Общата годишна сума на валежите достига 543 мм с максимум през м. май – юни, който може да достигне до 104 мм в денонощие и минимум през м. септември, когато валежите достигат минимална стойност от 41 мм.

Средната сума на валежи през зимата е около 20% от годишните и е най-малка. Първата снежна покривка се образува в началото на декември.

Броят на дните със снежна покривка достига около 40 дни.

При нормални зими през м. януари средната височина не надхвърля 20 см.

На следващата фигура е представен средномесечния ход на валежите:



Фиг05. Средномесечен ход на валежите за гр. Свищов

мъгли

Близостта на р. Дунав е причина за задържането на влага във въздуха която в съчетание с хода на минималните температурни инверсии благоприятства образуването на мъгли. Максимума на мъглите съвпада с максимума на относителната влажност (декември) и е 9.3 дни. Средно годишния брой с мъгли е 39 дни.

От друга страна районът е характерен с добра продължителност на слънчево греене (по-голяма от 2 000 часа/год.)

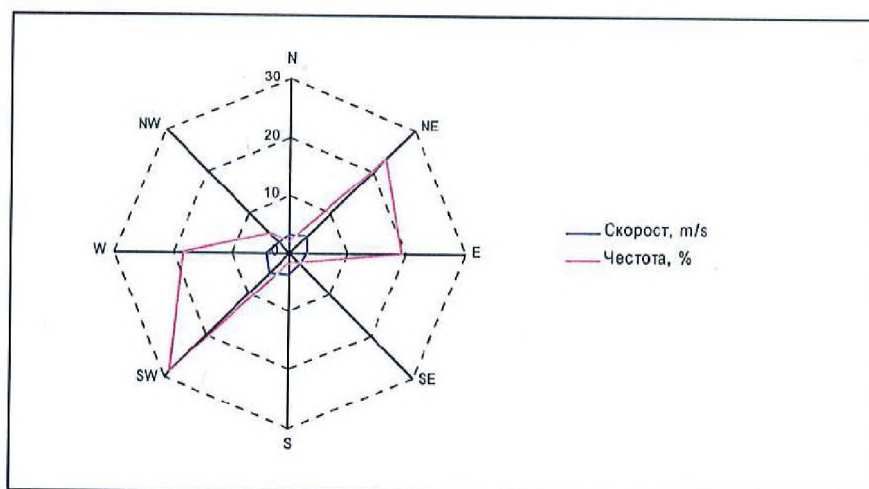
облачност

Облачността в района има максимум през зимните месеци (среден бал 6,7), с намаляваща слънчева радиация до 70%.

Районът е характерен с добра продължителност на слънчево греене, по-голяма от 2 000 часа/год.

Вятър

На следващата фигура е представена годишната роза на вятъра по посока и честота:



Фиг.06. Годишна роза на вятъра по посока и честота (%) – Свищов

Видно от фигурата, в района на гр. Свищов преобладаващите ветрове са с посока запад-югозападни и изток-североизточни ветрове.

Скоростта на ветровете се движи от 0,1- 0,7 м/до 2 м/сек. с 43% на тихо време – т.е. преобладаващи са слабите ветрове.

Таблица 01- Честота на вятъра по посока (%) и тихо време (%) по месеци и средно годишно

ЧЕСТОТА НА ВЯТЪРА ПО ПОСОКА (%) и ТИХО (%)													
Посока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ср.год.
N	1.4	1.4	2.1	2.1	2.2	2.2	2.5	2.4	2.4	1.5	1.7	1.6	2.0
NE	17.0	21.3	30.5	25.2	21.4	18.2	20.1	20.3	26.8	28.6	28.2	19.5	23.1
E	16.2	14.1	17.6	23.6	21.8	19.0	17.5	19.7	22.1	23.4	19.6	16.0	19.2
SE	1.9	1.7	2.4	2.7	3.3	2.8	2.5	2.2	2.2	1.7	1.5	2.6	2.3
S	1.9	2.3	1.3	1.1	1.3	1.9	0.8	0.5	0.9	2.4	1.5	1.5	1.5
SW	41.7	38.0	27.6	24.7	23.0	28.6	27.0	23.5	20.3	22.9	30.2	38.1	28.8
W	16.9	18.4	14.2	14.3	19.0	20.6	21.3	24.8	19.0	16.4	15.9	18.9	18.3
NW	3.1	2.8	4.3	6.4	8.0	6.6	8.4	0.5	6.3	3.1	1.3	1.9	4.9
ТИХО	48.3	45.7	39.4	33.0	29.5	33.2	39.8	42.4	47.1	54.4	49.6	54.0	43.1

Характерно за климата на гр. Свищов е относителни високия дял на безветрие- т.е. тихото време. Повторяемостта на тихо време за района на гр. Свищов има синусоидален ход на изменение с амплитуда през есенно-зимния период (до 54%).

Изводи: В резултат на анализа на климатичните фактори по различни източници, в т.ч. Програмата за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г. където са дадени подробни данни за ветровия режим, могат да се направят следните изводи:

- Климатът на Община Свищов е умерено континентален с характерни студени зими и горещи лета;
- Средната денонощна температура на въздуха в района преминава 0°C през първите дни на м. Декември и последните дни на м. Февруари;
- Средно годишните валежите са около 543 мм. с изразен пролетно-летен максимум през м. Май - Юни;
- Близостта на р. Дунав създава условия за появата на мъгли в района, като техния брой средногодишно достига до 39 дни;
- Преобладаващи посоки на ветровете в района са югозапад – североизток.

1.1.4 Инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия и полезни изкопаеми

Територията на Община Свищов и районът около нея в структурно отношение попадат в северната част на Мизийската платформа.

Според геоложката карта на НР България М : 100000 – картен лист Александрия и Свищов (Фиг. 07) на повърхността около и в населените места на Община Свищов се разкриват отложения на :

- Тръмбешка свита (tK_1^{ap});
- Свищовска свита (svK_1^{ap});
- Вулканити (βN_2);
- Еолични образувания – глиненст льос (eQ_p^{2-3});
- Еолични образувания – песъчлив льос (eQ_p^{2-3});
- Алувиални образувания от първа и втора надзаливна тераса (aQp^3);
- Алувиални образувания от трета надзаливна тераса (aQp^2);

- Алувиални образувания –руслови и от заливните тераси (aQh);
- Делувиални образувания (dQh);
- Пролувиални образувания – наносни конуси (prQh).

Геоложката основа е представена от отложения с кватернерна, неогенска и кредна възраст.

Кватернерните наслаги са привързани към еоплейстоценски, плейстоценски и холоценски образувания. Кватернерът включва еолични льосови образувания, алувиални чакъли, пясъци и глини и др., изграждащи крайдунавските Беленска-Свищовска и Вардим-Новградска низина, островите Белене и Вардим и терасите на реките Осъм, Янтра и техните протоци.

Към неогена се отнасят вулканити (базалти), внедрени по разлом с посока почти север-юг.

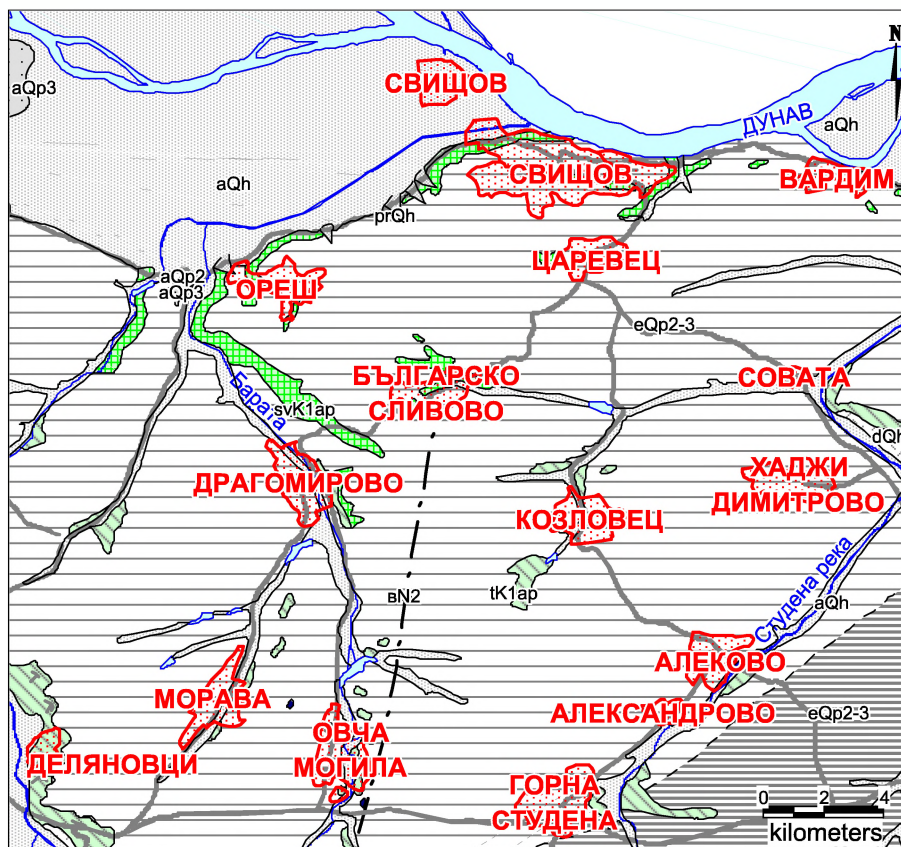
Отложенията с долнокредна възраст най-общо са представени от глинести варовици и мергели, пясъчници и пясъци, под които в дълбочина продължават горноюрско-долнокредни карбонатни седименти, юрски и триаски скали.

По-специфични физико-геоложки явления и процеси в Общината са: групата от 14 базалтови могили, свлачища, ерозия и пропадането на льосовите образувания.

На територията на Община Свищов са регистрирани 30 свлачища - от тях 21 са в землището на гр. Свищов, 3 от тях се намират в района на с. Вардим и 6 при с. Ореш. Свлачището е процес, при което се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства (укрепителни работи – изграждане на подпорни стени, заскаляване на участъци, изграждане на дренажни системи с цел понижаване нивото на подпочвените води и др.).

По отношение на ерозията най-сериозен фактор е р. Дунав. Водната ерозия на почвата е резултат от разрушителното действие на течащата по повърхността на почвата вода. Нейното негативно влияние е по-силно при леките и безструктурни почви и по-слабо при по-тежките и богати на органично вещество почвени типове. Площната водна ерозия е широко разпространена върху обработваемите земи на Общината, разположени на еднообразни склонове където стичащата се вода образува потоци. Предизвиква бавно и невидимо измиване на най-фините почвени агрегати, което намалява мощността на почвения хоризонт, а също така го обеднява на хранителни вещества. Най-силно се проявява при незаети с растителност площи.

Еоличните образувания, притежаващи свойството “пропадъчност”, заемат територията южно от р. Дунав, Беленско-Свищовската и Вардим-Новградската низина. При навлажняване устойчивостта и якостта на льоса рязко намаляват. Льосът преминава от недоуплътнено в нормално за даденото натоварване състояние, което се съпровожда с рязкото намаляване на порестостта. Това явление се нарича пропадъчност и то е най-важното строително свойство на льоса. Основна причина за пропадъчността на льоса е неговата недоуплътненост.



Фиг. 07 Извадка от Геоложката карта на НР България М : 100000 – картен лист Александрия и Свищов

Легенда:

	Алувиални образувания-руслови и от заливните тераси чакъли, пясъци, глини и преотложен льос aQh
	Алувиални образувания от първа и втора надзаливна тераса чакъли, пясъци и глини aQp3
	Тръмбешка свита мергели, глинести варовици и пясъчници tk1ap
	Свищовска свита пясъчници и алевролити svK1ap
	Пролувиални образувания-наносни конуси пясъци, глини и льосовидни материали prQh
	Алувиални образувания от трета надзаливна тераса пясъци и чакъли aQp2
	Вулкани Базалти vn2
	Делувиални образувания глинести и льосовидни материали, скални късове dQh
	Еолични образувания глинен льос eQp2-3
	Еолични образувания песъчлив льос eQp2-3

Минерално разнообразие (Природни подземни богатства)

Към днешна дата според Националния концесионен регистър на територията на Община Свищов няма издадени концесии за добив на природни богатства.

В пределите на Община Свищов се разкриват полезни изкопаеми единствено от неруден произход. Запаси от инертни материали, главно пясък и чакъл могат да се добиват от поречието и заливните тераси на р. Дунав.

1.1.5 Кметства и населени места в общината по кметства, курорти в общината.

Населението на община Свищов съгласно преброяването през 2011 година е 40 911 жители спрямо средния за страната за община от 27.9 хил. жители.

Населени места са общо 16 спрямо средния за страна брой населени места/община от 19 селища. Гъстотата на населението към 2013г. е 68.33 д./кв. км, което е около средното за страната -69,6 д./кв. км. Населението на община Свищов е почти равно на средното население за страната за община от 27.9 хил.ж..

Табл.02 – Население в община Свищов съгласно преброяването през 2011 год.

НАСЕЛЕНИ МЕСТА В ОБЩИНАТА	НАСЕЛЕНИЕ ПРЕЗ 2011 ГОДИНА
ГР.СВИЩОВ	28845
С.АЛЕКОВО	591
С.АЛЕКСАНДРОВО	203
С.БЪЛГАРСКО СЛИВОВО	1307
С.ВАРДИМ	1011
С.ГОРНА СТУДЕНА	447
С.ДЕЛЯНОВЦИ	146
С.ДРАГОМИРОВО	676
С.КОЗЛОВЕЦ	1272
С.МОРАВА	1029
С.ОВЧА МОГИЛА	1453
С.ОРЕШ	1622
С.СОВАТА	136
С.ХАДЖИДИМИТРОВО	742
С.ЦАРЕВЕЦ	1097
С.ЧЕРВЕНА	334
ОБЩО НАСЕЛЕНИЕ:	40911
в град Свищов	28845
в селата на общината	12066

Населението в общината по време на предходното преброяване през 2001 година е било 47665 души или за периода от 10 години е отчетено намаление на населението с минус 1.5% на година.

Табл.03 – Разпределение на населението по тип селища

Разпределение на населението по тип селища	До 3000 души	От 3-2500 души	От 25000- 50000 души	Над 50000 души
Селища в Община Свищов	15	0	1	0

Курорти:

Няма регистрирани курорти от национално значение на територията на община Свищов.

1.2 ВЪЗДУХ

1.2.1. Състояние на качеството на въздуха в община Свищов

Качеството на атмосферния въздух в град Свищов е с трайно влошени показатели - констатирано периодично наднормено замърсяване с ФПЧ10, сероводород (H₂S) и серовъглерод (CS₂). За останалата територия на община Свищов не е регистрирано и установено такова превишение на показателите на КАВ. Но съгласно критериите по чл.30 от Наредба № 7 от 1999г. /ДВ.бр.45/1999г. територията на общината е включена в РОУКАВ "Северен/Дунавски" /код BG0004/ и е посочена като зона/териториална единица с превишаване нормите за показателя: фини прахови частици (ФПЧ10), сероводород (H₂S) и серовъглерод (CS₂).

Същото е установено въз основа на измервания за оценка на КАВ извършвани в рамките на HCMOC - www.riosvt.org/eea.government.bg

По темата има много обследвания, по различно време и за различни цели. Община Свищов управлява процесите, имащи отношение към качеството на въздуха чрез специализирана общинска програма за КАВ за период от 2003 година.

Тук представяме обобщена информация за състоянието на КАВ върху територията на град Свищов, защото много подробна и актуална информация съдържа *Програмата за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г* (Актуализирана) с План за действие, и допълнението за замърсителите сероводород (H₂S) и серовъглерод (CS₂) която е неразделна част от настоящата Програма за околна среда (съгласно чл. 27, ал. 2 от ЗЧАВ). **Направените за целите на настоящата програма анализи за КАВ показват, че и за 2015г тенденцията се запазва.**

Законодателна рамка за КАВ

Нормите за нивата на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици (ФПЧ) и олово в атмосферния въздух, алармените прагове за серен и азотен диоксида, оценката на нивата на серен диоксид, азотен диоксид, ФПЧ и олово са уредени в **НАРЕДБА №12 от 2010год. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух.**

Пределно допустимите концентрации: максимално еднократна (30мин. или 1час), средноденоношна и средногодишна на вредни вещества се урежда в **НАРЕДБА № 14 от 23 септември 1997 г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (ДВ бр.88/97, изм. и доп.бр.8/2002).**

Нормите за съдържание на вредни вещества в атмосферния въздух (норми за допустими концентрации) са представени в следващата Таблица 04:

Таблица04 Норми за допустими концентрации на вредни вещества във въздуха

Вредно в-во	SO ₂		NO ₂		ФПЧ ₁₀		ОБЩ ПРАХ		СО 8часова норма	O ₃
мярка	µg/m ³		µg/m ³		µg/m ³		(mg/m ³)		mg/m ³	µg/m ³
норма	СЧН	СДН	СЧН	СГН	СДН	СГН	ПДКс.д.	ПДКс.г.	10.0	ПИН
	350.0	125.0	200.0	40	50.0	40.0	0.25	0.15		180.0

Легенда:

ПДК с.д. – Пределно допустима средноденоношна концентрация

ПДК с.г. – Пределно допустима средногодишна концентрация

СЧН - Средночасова норма за опазване на човешкото здраве

СДН - Средноденоношна норма за опазване на човешкото здраве

СГН - Средногодишна норма за опазване на човешкото здраве
ПИН - праг за информирание на населението

Кратък анализ на ситуацията и описание на факторите които са причина за нарушение на КАВ:

Фактори, които формират КАВ:

Нивото на приземните концентрации на вредните вещества, които определят качеството на въздуха зависят основно от :

- специфичните климатични условия – те подпомагат или възпрепятстват естественото разсейване на евентуалните замърсители, привнесени във въздуха вследствие работата на различните групи източници;

- Морфографските характеристики на района и нивото на урбанизация, които влияят на условията за задържане или разсейване на замърсителите в атмосферата.

- Източниците на емисии - вредните вещества, постъпващи във въздуха от различни антропогенни източници по вид и количество са функция на тяхната мощност, режим на работа, локализация и т.н.

➤ *Влияние на специфичните климатични условия*

Климата на гр. Свищов се формира от особеностите на атмосферната циркулация под влияние на непосредствената близост на р. Дунав и от слабата защитеност срещу интензивно проникване на въздушни маси от север. Това определя изразен климатичен контраст през отделните сезони.

Относително слабата защитеност на района от север определя този район като един от най-студените през зимата в страната. В сравнение с вътрешността на страната, тук студеното полугодие е относително по-ветровито, като преобладават северните ветрове.

Климатичните и метеорологични фактори за гр. Свищов са описани подробно в т. 1.1.3 Климат. Те влизат в групата на динамичните фактори, предпоставящи разсейването или задържането на замърсителите, изпускани в атмосферата.

От климатичните фактори вятърът е с най-силно влияние върху задържане и разпространение на вредните вещества, емитирани в атмосферата. Характерни са сравнително ниските скорости на вятъра през топлото полугодие и много високият относителен дял на тихо време. Тихото време, особено през зимата създава условия за възникване на температурни инверсии, които способстват за задържане на замърсителите в атмосферата, особено в съчетание с мъгливо и влажно време.

Определящи за въздействието на климата върху качеството на въздуха са още температурата, температурните инверсии, влажността (сорбция на замърсителите), валежите, слънчевото греење, мъглите. Близостта до р. Дунав обуславя високата влажност на атмосферата в този район – 73%. За периода от ноември до март-април средната месечна влажност е над 80%. През най-сухите летни месеци юли-август средните месечни стойности на влажността са над 60%.

Високата влажност на въздуха, мъглите и валежите способстват за повишаване на замърсяването на атмосферата

През студеното полугодие облачността е относително висока, от април облачността рязко спада, като от юни до септември средната месечна облачност е около и под 3 бала.

В заключение може да се обобщи, че климатогеографските фактори, характерни за района на град Свищов са неблагоприятни за поддържане добро ниво на КАВ – т.е. не благоприятстват естественото разсейване на замърсителите.

➤ *Влияние на урбанизацията*

Община Свищов се състои от 15 села и 1 град.

Инфраструктурата на селата включва едноетажни и двуетажни сгради с изградени пътища до тях. Поради демографска миграция голяма част от сградния фонд е обезлюден. В селата няма промишленост, оказваща негативно въздействие върху КАВ. Населените места заемат около 4.6 % от територията на Община Свищов. С изключение на гр. Свищов, останалите са села с изцяло битова и селскостопанска дейност, имащи слабо влияние върху КАВ. Като административен център с типично градска антропогенна дейност, в него се развива почти цялата общинска промишленост

Град Свищов е административен общински център, разположен в най-южната точка от извивката на р. Дунав, на три нива по склоновете на долинни ридове от които най-висок е хълм Балаша – 225 м. Град Свищов има 4.8 км² урбанизирана територия, в т.ч. 2.1 км² жилищни и обществени застроена площи. Транспортните съоръжения и в града са 0.77 км², в т. ч. 0.54 км² улици и 0.13 км² Ж.П. линии и съоръжения. Дължината на уличната мрежа в гр. Свищов е 60 км.

Демографските данни за броя на населението в Община град Свищов показват, че за периода 2011-2014 год. след последното преброяване, населението на Общината е намаляло с 6.1%. в т.ч и жителите на гр. Свищов са се намалили с 5.6% .

От анализа на тези данни могат да се направи извода, че община Свищов е преобладаващо селскостопански район с основна промишлена и търговска дейност, концентрирана в гр. Свищов – т.е. територията на града е района, определящ КАВ в Община Свищов.

➤ **Източници на емисии – количество и концентрация на замърсителите**

Източниците на вредни вещества във въздуха са естествени и антропогенни. Емисиите от тези 2 големи групи формират КАВ. Доколкото природни, естествени източници на вредни вещества в района няма то обект на настоящото обследване и анализ са антропогенните източници, – т.е. вследствие човешката дейност. Съгласно класификацията по Закона за чистотата на атмосферния въздух в населените места има три главни типа източници на замърсяване на въздуха:

- **неподвижни източници - стационарни**

- ✓ **точкови** - големи стационарни източници, изпускащи емисии от производствени дейности и горивни процеси в индустрията през един или няколко високи комини – (група „промишленост“).

- ✓ **линейни** - които генерират емисии вследствие движението по градската улична мрежа - т.е. главно от улици, булеварди, пътища, по които се осъществява автомобилният трафик – група „транспорт“.

- ✓ **площни** - малки стационарни източници, разпределени върху дадена територия (обхващат горивните процеси при битово отопление в къщи и жилищни кооперации, отопление в обществени сгради за образование, здравеопазване и култура, административни сгради, малки офиси и търговски обекти и Открити складове, в случая Пристанищния комплекс на гр. Свищов

- **пристанище Свищов** – площен и линеен източник.

Вредните вещества, които се емитират от тези източници могат да бъдат “първични”, т. е. емитирани директно (от автомобилния трафик, индивидуалното битово отопление, от индустриални или други природни или антропогенни процеси) и “вторични”, т. е. резултат от химични реакции (например фотохимични) в атмосферата. Такъв вторичен замърсител с много важно значение е озона.

Източници на ФПЧ10

Основен замърсител и проблем за КАВ на гр. Свищов са емисиите на фини прахови частици (PM₁₀) и те са „първични“. Емисии на ФПЧ10 постъпват във въздуха и от трите типа (категории) източници – площни, линейни и точкови, но с различна мощност.

1. Точкови източници на ФПЧ10 в град Свищов

Оценката за настоящата промишлена структура в общината е, че тя е слабо диверсифицирана, но общината е с потенциал и амбиции за развитие на високотехнологични производства и задълбочаване на специализацията в областта на хранително-вкусовата промишленост.

Промишлеността е съсредоточена в гр. Свищов и е представена от няколко структуроопределящи предприятия, териториално обособени в две производствени зони. В тези предприятия се осъществяват различни горивни и производствени процеси, които са източници на ФПЧ10.

Основните производствени предприятия на града са разположени в Западната индустриална зона, докато в другата смесена зона, намираща се по брега на р. Дунав в източния край на града, има предимно складови площадки на сравнително малки предприятия. Топлинната енергия в промишлените предприятия се получава от собствени паро и водогрейни котли. Изключение правят предприятията в района на ТЕЦ „Свилоза” АД в които топло и електроподаването е централизирано от ТЕЦ-ца.

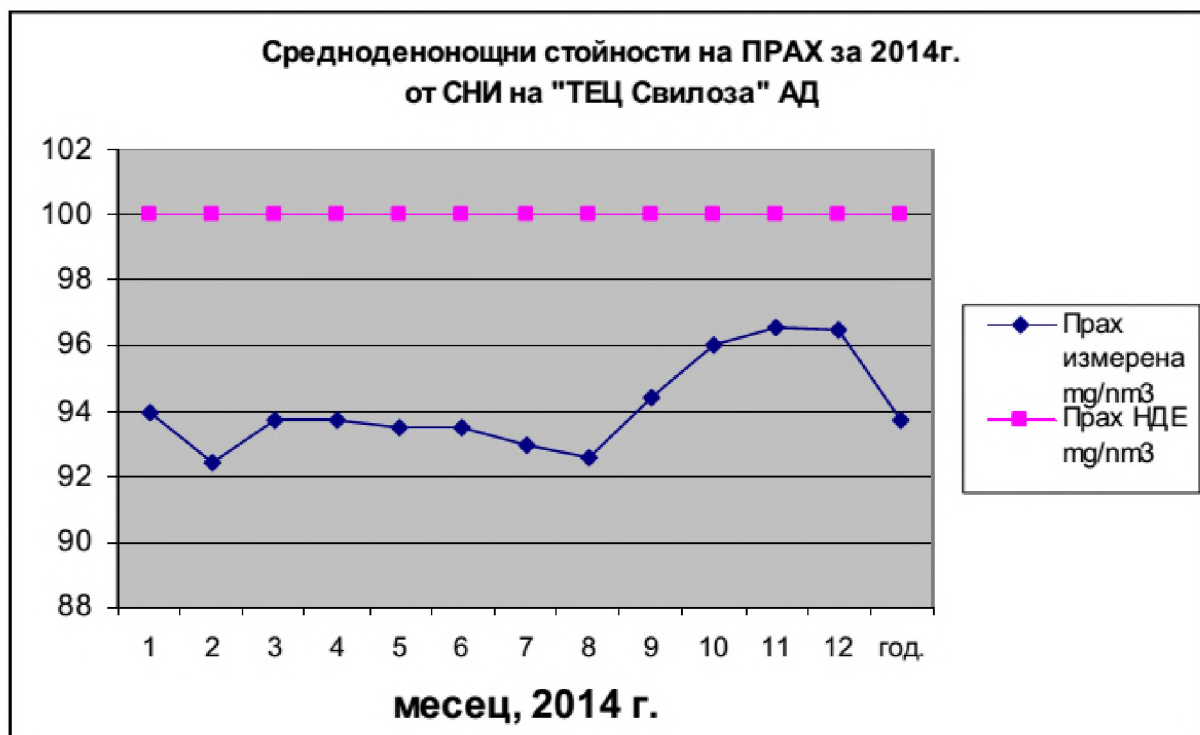
ТЕЦ „Свилоза” АД.

Площадката на ТЕЦ „Свилоза“ АД е най - голямото промишлено предприятие за електро и топло производство на територията на Община Свищов. Тази площадка е и най-мощният източник на емисии на ФПЧ10 в атмосферния въздух на територията на общината. Допустимите стойности на моментните и годишни емисии на вредни вещества от инсталацията на ТЕЦ „Свилоза“ АД са регламентирани с издаденото от МОСВ Комплексно разрешително № 44/2005 година и са ограничени до 100 mg/Nm³.

Емисиите на ФПЧ10 от ТЕЦ „Свилоза“ АД се изпускат организирано от един източник – комина, който е с височина 150 метра. Емисията се изхвърля в атмосферата на голяма височина, където условията за разсейване са по-добри. В общия случай струята достига земната повърхност на голямо разстояние от източника и е силно разрежена. Средно годишния баланс на емисиите на общ прах от площадката на ТЕЦ „Свилоза“ АД е много голям, но приносът му при формиране на приземните концентрации за района на гр. Свищов е малък.

Мониторинга на емисиите във въздуха от площадката се осъществява от автоматизирана система за непрекъснат контрол – т.е. система за СНИ. Измерва се общ прах, а не ФПЧ10. Емисиите се докладват в ИАОС чрез годишния доклад за изпълнение на дейностите по комплексното разрешително №44/2005г.

Илюстрация на средноденонощни стойности на ПРАХ за 2014г.е представена на следващата диаграма:



Фиг 08. Средноденонощни стойности за прах на „ТЕЦ Свилоза“ АД

Източник: ГДОС 2014г на „ТЕЦ Свилоза“ АД

2. *Линейни, в т.ч. мобилни източници на ФПЧ10 в град Свищов*

✓ **Пътна инфраструктура**

Автотранспортът е важен източник на замърсяване на въздуха в населените места. За община Свищов, в т.ч гр. Свищов не са изградени обходни пътища за селищата, а пътищата от републиканската пътна мрежа преминават направо през тях.

Дължината на общата улична мрежа гр. Свищов е 60 км. В Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г. е направена оценка на емисиите на ФПЧ10 в резултат на движението на транспортните средства по уличната мрежа на гр. Свищов с дължина 20.9 км, защото за тези улици има данни за движението на ПМПС. Извършено е и дисперсионно моделиране с програмен продукт SELMAGIS - компютърна система за моделиране и визуализация на атмосферното замърсяване. Чрез нея се изчислява разсейването и очакваните концентрации на замърсителите в приземния атмосферен слой.

Емисии на ФПЧ10 от транспорта в гр. Свищов през 2014г е 15,32 тона/год.

✓ **Емисии от Пристанище Свищов**

1. Пристанище Свищов има удобен пътен достъп до гр. Свищов и е свързано с републиканската пътна мрежа. Всички подобекти на пристанището са свързани с вътрешни пътни връзки с асфалтова настилка. Те са източник на прахови емисии само в случаите, когато не са добре почистени от прах, кал и/или разпилени насипни товари.

2. Емисиите на отработени газове от ДВГ на корабите не са от съществено значение не само поради относително ниския брой корабопосещения, но и поради спецификата на речния транспорт (несамоходни шлепове с буксири или тласкачи, които не стоят швартовани на кея през цялото време на претоварните работи.

3.Емисиите от димните газове на ДВГ на транспортните средства - автомобили, локомотиви с ДВГ имат локален характер. Емитираните вредни вещества зависят от мощността и режима на работа на двигателите. Голямо значение имат и транспортните характеристики на транспортните средства, които участват в процеса на експлоатацията на пристанището - транспорт на товари и пътници от и до терминала, както и вътре в него. **Ето защо в следващата таблица е представен** типичен състав на изхвърлените вещества при работа на “празен ход” на дизелов двигател.

Таблица 05 състав на вредните вещества от работата на ДВГ на „празен ход“

Вредно веществ	Средна концентрация, mg/m ³	Среден показател, g/(kW1h)
Въглероден оксид	1250	6,5
Азотни оксиди	700	7,5
Въглеводороди	200	1,5
Сажиди	0,03-0,3	0,2

При движение на автомобила се увеличава делът на азотните оксиди, а намаляват емисиите на въглеродните оксиди и на въглеводородите. Това показва, че добрата организация и бързата обработка на товарите води до намаляване и на въздействието върху атмосферния въздух вследствие изгаряне на по-малко количество гориво – най-често дизел, който замърсява въздуха основно с прах.

Отчитайки средногодишният разход на дизелово гориво през последните години (около 50 т дизелово гориво) съгласно методиката за бърза инвентаризация в атмосферата ще се емитират 215 кг аерозоли /ОСА/, 500 кг серен диоксид, 2500 кг азотни оксиди, 1000 кг въглероден оксид и 800 кг летливи органични съединения /ЛОС/. Ориентировъчните дневни и часови емисии са:

ОСА - 0,83 kg/d или 0,103 kg/h;
SO₂ – 1,92 kg/d или 0,240 kg/h;
NO_x – 9,61 kg/d или 1,20 kg/h;
CO – 3,846 kg/d или 0,481 kg/h;
ЛОС – 3,077 kg/d или 0,385 kg/h.

Както се вижда тези емисии не могат да окажат съществено влияние върху КАВ в района, те имат локален характер само в района на пристанището.

Пристанищната механизация се поддържа ежедневно и е в сравнително добро техническо състояние.

От анализа на различни документи, свързани с дейността на пристанището, в т.ч. според експертния колектив изготвил екологичния анализ на пристанищния терминал, потенциалът на средата (атмосферния въздух) може да поеме въздействията от пристанището при съблюдаване на изискванията за правилна експлоатация на обекта.

Извод: До този момент пристанището не е категоризирано като значим замърсител на околната среда и не са му налагани санкции от контролните органи.

При аварийна ситуация (взрив и пожар) атмосферният въздух ще се замърси залпово и ще бъде временно променено значително над допустимото качеството на въздуха в района и прилежащите градски територии (в зависимост от мащабите на аварията). Вероятността от възникване на такава ситуация при спазване на мерките за безопасност и охрана е много малка.

3.Площни източници на ФПЧ10 в град Свищов

✓ **Емисии от битово отопление**

Община Свищов не разполага с точни данни за годишната консумация на горива по видове (природен газ, дърва, въглища, течни горива и др.) ползвани от населението за отопление и битови нужди. Към настоящият момент няма изградена единна система за инвентаризация на емисиите от битово отопление. Емисиите от множеството комини на къщи и сгради в битовото отопление са сумирани и разглеждани като площни източници.

По данни от Общия устройствен план на Община Свищов, 99% от застроените жилищни сгради в града са построени преди 2000 година и в тях не са прилагани мерки за енергийна ефективност.

Експертна оценка за потреблението на твърди горива за отопление на жилищата от домакинствата води до извода, че броя на домакинствата, използващи различни видове енергоносители за отопление е динамичен. По отношение дела на използваните видове твърди горива за отопление в жилищата на града е прието потребление 12% дърва за огрев, 88% въглища (в т.ч. и течни горива под 0.3%).

При анализа на влиянието на битовото отопление се стига до извода, че то е един от основните фактори за системните превишавания на 24 - часовите норми за ФПЧ10 и това се наблюдава системно по време на отоплителния сезон. В този смисъл мерките за промяна на вида на енергийни източници за отопление и провеждане на мероприятия за енергийна ефективност в битовия сектор следва да се приемат като приоритетни.

✓ **Неорганизираните емисии от открити складове**

В гр. Свищов има три открити площни неорганизиран източника – Склад за въглища на пристанище Свищов, Сгуроотвал към ТЕЦ „Свилоза“ АД и Депо за производствени и опасни отпадъци на “Свилоцел” ЕАД, които са неорганизиран източници на прах в атмосферния въздух и при не благоприятни метеорологични условия и силни ветрове оказват влияние върху КАВ на града по отношение на ФПЧ10.

Склад за въглища на пристанище Свищов

Неорганизираните емисии на прах в атмосферния въздух от пристанище Свищов се формират при разтоварване и складиране на въглища в откритите складови площадки на пристанището. Откритата складова площ на пристанището е 66.6 дка. Запълването и с въглища е различно през сезоните от годината. Въглищата от пристанището се прехвърлят на транспортни ленти до открити складове за горива. Съхраняваното твърдо гориво е подложено и на външни физически фактори (температура, ерозия, ветрове), които увеличат фино диспергираните фракции във въздуха при силни ветрове. Максимумите им са през месец януари (1,4 %), март (1,7 %) и април (1,3 %).



Снимка 01 . Склададова дейност на Пристанище Свищов

Сгуроотвалът на ТЕЦ „Свилоза” АД е типичен източник на неорганизирано замърсяване. Технологична схема на работа на сгуроотвала по схема е „намиване - осушаване - изгребване и трайно депониране”. Генерираните при горивния процес твърди отпадъци (сгурия и пепелина) се складират в сгуроотвал (депо), който се състои от 5 броя секции - I, II, III, IVa и IVб. Транспортирането на сгурията и пепелпната до депото е непрекъснато чрез вода от р. Дунав. Там твърдите частици се утаяват и течната фаза се избистря. Избистрените (свивни) води се заустват директно в река Дунав. При течното шлакоотделяне се изхвърлят около 11 000 тона сгурия за година, а при очистване на димните газове в електрофилтрите от прах годишно се отделят до 43 000 тона пепелина.

Депото за производствени и опасни отпадъци на “Свилоцел” ЕАД е предназначено за депониране на производствени отпадъци (замърсени дървесни кори, шлака от котли, варов шлам, утайки от ПСОВ) и др. Към настоящият момент заетата площ на депото за производствени отпадъци на “Свилоцел” ЕАД е 31.3 дка и през 2014 г. в него са депонирани 5079 тона отпадъци..

Важно е да се отбележи, че според множество изследвания ресуспендираният прах допринася значително за увеличаване концентрациите на ФПЧ10, особено през пролетта и лятото.

➤ **Източници на емисии в останалите населени места в общината**
 ✓ **Емисии от битовото отопление**

В селата такива емисии се изпускат в атмосферния въздух от многобройни малки източници на замърсяване - битово отопление през зимния сезон. Но тяхното количество е незначително.

Емисии на прах се отделят и от линейните източници- пътищата, както и от транспорта. Като цяло сумарните емисии са по-значителни през зимния сезон вследствие използваното твърдо гориво за отопление.

Като експертна оценка може да се приеме, че няма значими източници на емисии, които да е променят КАВ в селата на общината през цялото време на годината.

✓ **Емисии от селско стопанство**

Преобладаващата част от общината (82%) е обособена като селскостопански район, с оформени пасища и обработваема земя, в които се развива традиционно животновъдство и растениевъдство.

Селското стопанство, е важен отрасъл на общинската икономика и възможен източник на вредни емисии, макар и с локален, близък до мястото на генерирането им обхват.

Значими емисии могат да се генерират от селскостопански дейности:

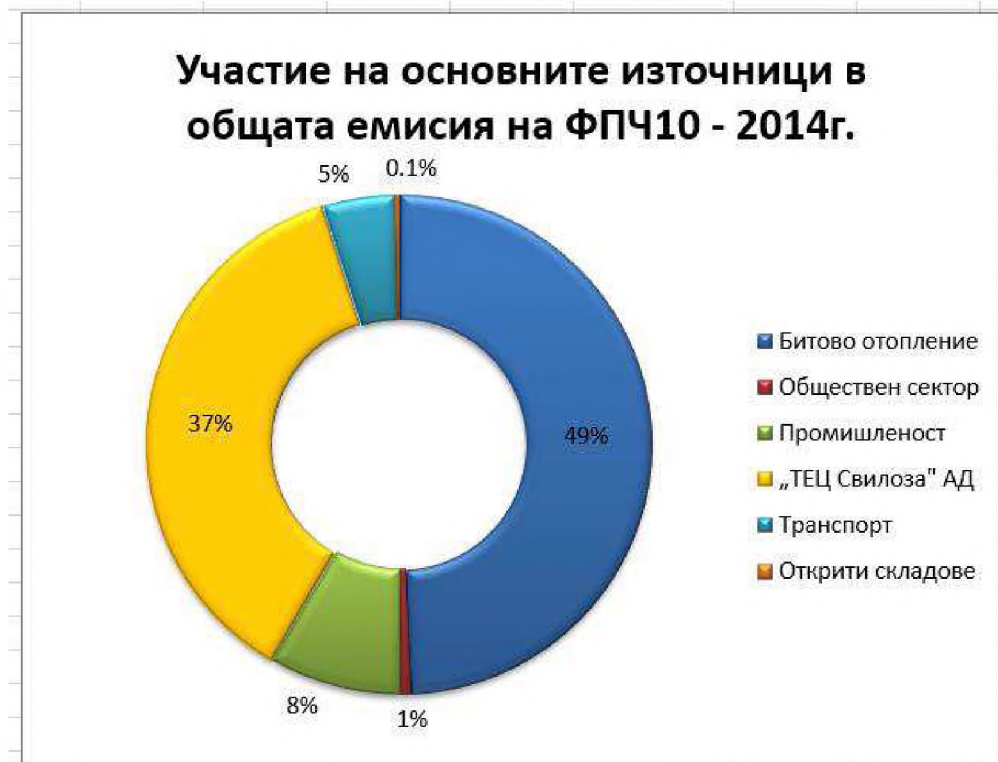
- ✓ обработка и съхранение на животински отпадъци;
- ✓ използване на пестициди и минерални торове;
- ✓ отглеждане на животни;
- ✓ обработка на земеделски площи и събиране на реколтата;
- ✓ изгаряне на селскостопански отпадъци на полето (горене на стърнища).

Най много емисии от селското стопанство се отделят при горене на стърнища, кочани от царевица и др. Тези емисии са неорганизирани и няма методика за инвентаризирането им. Целта е да се предприемат мерки за минимизиране и/или недопускането им. Мерките са описани в Плана за действие към настоящата Програма.

Количествените резултати от инвентаризацията на основните източници на емисии на ФПЧ10 и приноса на всеки от тях в замърсяване на атмосферния въздух на гр. Свищов през 2014 г. са показани в Таблица 06.

Таблица 06 годишна емисия на ФПЧ10 по източници за 2014г.

Източник на емисия 2014год	Годишна емисия на ФПЧ10	
	(т/г.)	%
Битово отопление	164,29	49,3
Обществен сектор	2.31	0.7
Промисленост	28.01	8.4
ТЕЦ „Свилоза“ АД	122.29	36.7
Транспорт	15.32	4.6
Открити складове	1	0.3
Селско стопанство	Няма данни	-
Природни източници	Няма данни	-
Строителство и ремонт	Няма данни	-
Трансгранични	несъществена	-
Общо	333.22	100%



Фиг09. Дялово участие на значимите източници на ФПЧ 10 за 2014г.

Източник: Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г

Извод: Най - значим източник на емисии на ФПЧ10 в гр. Свищов през 2014 г. и 2015г. е отоплението в жилищни сгради – т.е. битовото отопление, следвано от промишлеността - ТЕЦ „Свилоза“ АД, като промишленото замърсяване през 2014 и 2015 г. бележи спад.

1.2.2. Наблюдение и контрол на КАВ в гр. Свищов

На територията на Община град Свищов наблюдението и контрола върху на КАВ в т.ч. за показателите ФПЧ10, сероводород и серовъглерод се осъществява от Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/. Тя се обслужва от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) към Министерството на околната среда и водите (МОСВ).

Контролът на качеството на атмосферния въздух във въздуха на гр. Свищов се осъществява от пункт за мониторинг (ПМ) оборудван със система за диференциална оптична абсорбционна спектроскопия (ДОАС – OPSIS), към НАСЕМ.

В системата Свищов – Зимнич се контролират следните атмосферни замърсители: серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, сероводород, серовъглерод, въглероден оксид (контролира се само в Зимнич) и фини прахови частици /ФПЧ10/.



Фиг 10. Разположение на ПМ със системата ДОАС и фоновата метеостанция

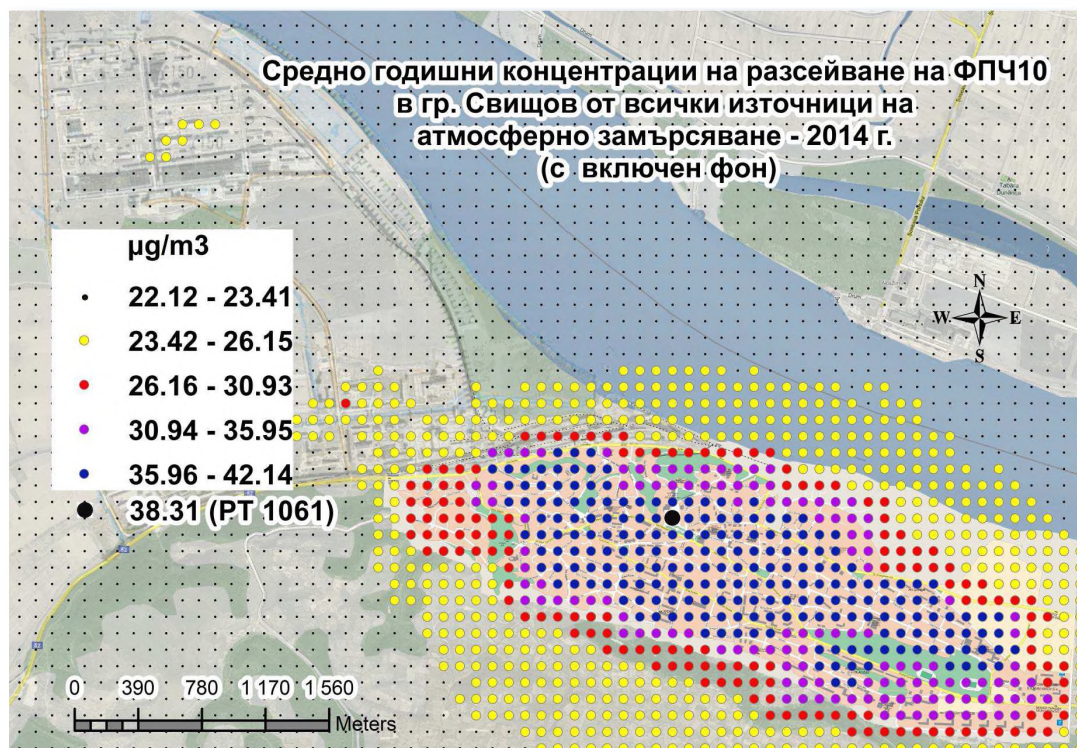
Пункта за мониторинг и ДОАС (OPSIS) системата в гр. Свищов е разположена в сградата на Общинска администрация с географски координати (43°37'7.13"N 25°20'38.59"E), (Фиг. 1.2.). Извън гр. Свищов в близост до помпена станция е изградена фонова автоматична метеорологична станция, с географски координати (43°37'24.72"N 25°19'56.99"E).

ФПЧ10 във въздуха на гр. Свищов

По данни в актуализираната Програма за КАВ абсолютния максимум на СДК на ФПЧ10 във въздуха регистриран в ДОАС гр. Свищов (S) за 2014 г. е 121.3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Експонирано на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ10 е 71.1% от населението на града. Замърсяването практически обхваща територията на гр. Свищов, като в най-голяма степен са засегнати централна градска част и околните жилищни райони.

Направеното дисперсионно моделиране на КАВ за 2014 г. показва, че спрямо 2012г., засегнатите площи с възможни наднормени СГК на ФПЧ10 се запазват. Засегнатата площ е 2.1 кв. км. и е локализирана изцяло в урбанизираната територия на гр. Свищов. На следващата фигура е представено разсейването на средногодишните концентрации на ФПЧ10 за 2014г.:



Фиг11. Площи, подложени на въздействието на ФПЧ10 в гр. Свищов 2014

Източник: Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г.

Кратък анализ на ситуацията:

По своя характер замърсяването на въздуха в района е от типично градска антропогенна дейност, с натоварен автомобилен трафик на пътната мрежа и наличие на голяма производствена зона западно от града.

Развитието на града като индустриален и транспортен център неминуемо оказва отрицателно въздействие върху КАВ. Необходимо е да се търсят и прилагат компенсирани и задържащи мерки чрез всички стратегически документи, т.ч. настоящата Общинска програма по околна среда.

Резултатите от Пункта за мониторинг ПМ - ДОАС гр. Свищов се съхраняват в Националната система в ИАОС/МОСВ, има представителна информация и допълнителни индикативни измервания на ФПЧ10 с Мобилната автоматична станция на ИАОС - (РЛ) Русе за 2014г.

Обобщени данни на резултатите от измерванията на ФПЧ10 са:

✓ От измерените през 2012 г. имисии на ФПЧ10, най-високи максимални средно денонощни концентрации са регистрирани през отоплителния сезон, м. Януари (90 µg/m³) и м.Декември (349 µg/m³).

✓ През 2013 г. са регистрирани максимални стойности съответно – м. Януари (281÷349 µg/m³).

✓ През 2014г. данните за замърсяване на въздуха с ФПЧ10 в гр. Свищов показват слабо изразен сезонен характер и в годишен аспект превишения на нормите са регистрирани в началото и края на годината.

✓ През 2015г. за община Свищов е регистрирана средногодишна концентрация от 24,77 µg/m³ и само 32 превишения при 35 допустими съгласно Наредба 12/2010г.

✓ През I тримесечие на 2016г са регистрирани 19 превишения на праговата стойност (ПС) на средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве (СДН) за ФПЧ10. Най-висока стойност на показателя е регистрирана на 25.01.2016 г. – 127,70 µg/m³ (2,55 пъти ПС за СДН).

През зимният период настъпва повишаване нивата на основните замърсители. Това се дължи на използваните горива - дърва, брикети и въглища в битовия сектор, както и специфичната метеорологична обстановка (температурни инверсии, висока влажност и ниска скорост на вятъра).

През пролетният и летният период се наблюдава чувствително намаляване нивата на основните замърсители. Метеорологичната обстановка е благоприятна и позволява разсейването им в приземния атмосферен слой. През този период спира и битовото отопление, което е един от основните източници на емисии фини прахови частици.

Изводи:

От направената оценка на нивата на СДК на ФПЧ10 измерени в ПМ ДОАС гр. Свищов в периода 2012 г. ÷ 2015 г. могат а се направят следните изводи:

- Като цяло замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ10 в гр. Свищов през 2012 г. ÷ 2014 г. сравнен с предишния период (преди 2012 г.) показва задържане и слабо подобряване на КАВ по показател ФПЧ10, но още не са достигнати установените норми за съдържание на ФПЧ10 в атмосферния въздух на гр. Свищов

- Периодичността на данните за замърсяване на въздуха с ФПЧ10 показват слабо изразен сезонен характер.

➤ Въздействие върху атмосферата

Това въздействие се проявява чрез емисиите на парникови газове. Значима емисия за община Свищов е тази на CO₂ вследствие горивни процеси, основно битовото отопление с твърди горива.. Не се измерва директно. С мерките за подобряване на енергийната ефективност и начините за отопление , газификацията и т.н. ще се намали и количеството на този парников газ.

Възможни мерки за подобряване и поддържане на КАВ

В актуализираната програма за КАВ 2015 – 2018г е направена инвентаризация на съществуващите източници на замърсяване, като са отразени настъпилите промени, в т.ч. и установяване на нови източници, които биха могли да бъдат причина за нарушено КАВ. Направен е и сравнителен анализ на данните от имисионния контрол за периода 2007 - 2010г. и 2012 - 2014г.; както и анализ на предприеманите в общината мерки за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ10 и ефективността на всяка една от тях.

Извършено е дисперсионно моделиране и оценка на замърсяването по показателя ФПЧ10 за 2014 година, като резултатите са визуализирани на карти.

- С цел оптимизиране процеса на управление на КАВ в гр. Свищов, чрез формулиране на възможни мерки за подобряване на КАВ, които са заложи в нов План за действие за периода 2015-2018г. със списък на мерките, разписани по години с индикатори за контрол на очакваното намаление на замърсяването с ФПЧ10 в резултат от тяхното изпълнение;

- Чрез дисперсионно моделиране е направена прогнозна оценка (началото на 2018 г.), на очакваното подобрене на КАВ в резултат от изпълнението на актуализираните мерки;

Усилията на общинската администрация трябва да бъдат насочени към намаляване нивото на замърсяване на въздуха с ФПЧ10 в района в посока:

✓ Свеждане на броя превишения на средно денонощната норма за опазване на човешкото здраве до нормативно допустимия - 35 бр./год.;

✓ Недопускане превишения на средногодишната норма за опазване на човешкото здраве;

✓ Намаляване броя на населението в района експонирано с наднормени нива на замърсяване на въздуха с ФПЧ10;

✓ Ограничаване замърсяването на въздуха с ФПЧ10 в урбанизираните територии на гр.Свищов;

В Плана за действие към програмата за КАВ са набелязани приоритети и реалистични мерки за изпълнение в оценяваните групи източници, чрез които може ефективно да се повлияе на КАВ в гр. Свищов.

Възможни мерки за подобряване, поддържане и или задържане на КАВ са систематизирани и включени в следните приоритети:

Приоритет 1. Намаляване емисиите на ФПЧ10 в атмосферния въздух от битово отопление на гр. Свищов

Приоритет 2. Намаляване емисиите на ФПЧ10 в атмосферния въздух от транспорта

Приоритет 3. Намаляване емисиите на ФПЧ10 в атмосферния въздух от промишлеността

Приоритет 4. Намаляване емисиите на ФПЧ10 в атмосферния въздух от превантивни действия и контрол за намаляване замърсяването с ФПЧ10, от неорганизиран, площни и други източници

Прогноза за резултатите от изпълнение на мерките за подобряване на КАВ

В Таблицата по-долу са представени очакваните емисии от точковите, линейните и площни източници в началото на 2018 г., след прилагането на посочените в програмата мерки.

Таблица 07 Очаквани емисии след прилагане на предвидените мерки

Източник на емисия 2018г	Годишна емисия на ФПЧ10	
	(т/г.)	(%)
Битово отопление 2018		115 55.8
Обществен сектор		
Промисленост	14	6.8
ТЕЦ „Свилоза“ АД	61	29.6
Транспорт	15	7.3
Открити складове	1	0.5
Общо	206	100%

Източник: Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр.Свищов 2015 – 2018г.

Извод: Замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ10 през 2018 г. запазва дяловата тенденция на основните източници.

1.2.3. Неприятни миризми

По своя характер замърсяването на атмосферния въздух в района на гр. Свищов със специфични замърсители с характерни неприятни миризми е инцидентно появяващо се обгазяване, пряко свързано с изпусканите емисии на специфичните замърсители преди всичко от и близко разположената западна индустриална зона, от фирмите за производство на сулфатна (избелена) целулоза и изкуствени влакна и от урбанизираната територия на града. Забелязва се тенденция за периодична поява на миризмите.

По своят химичен състав тези специфични замърсители попадат в групата на редуцираните серни съединения (TRS). Те имат характерна неприятна миризма и техните източници са:

- **Точкови – промишлени**, изпускащи емисии на сероводород (H₂S) , серовъглерод (CS₂) и други редуцирани серни съединения (TRS).

- **Площни** - изпусканите емисии на H₂S, CS₂ са от горивните процеси при битовото отопление с въглища в жилищни сгради (къщи и жилищни кооперации).

- **Природни** - естествено находище на минерални води „Свищов“ съдържаща H₂S и канал към него (един точков и един водосборен площен източник), биогенни процеси по заливните тераси и брегова ивица на р. Дунав – площен източник. Каналът е отводнителен на „Напоителни системи” и не се квалифицира като съществен източник.

Оценка на замърсяването на атмосферния въздух с H₂S и CS₂.

Програмата за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г. в Допълнение за показателите H₂S и CS₂ съдържа подробен анализ на състоянието на замърсяването на района със специфичните замърсители - H₂S, CS₂ и др. редуцирани серни съединения по източници на замърсяване, количества на емисиите и др.

Тук са представени обобщени резултати и данни, в т.ч. от 2015г., които потвърждават основните изводи, направени в „подпрограмата“ за КАВ, където за референтна година е взета 2014г.. Затова и предложените мерки в Плана за действие на Общинската програма за околна среда интегрират тези от подпрограмата за КАВ.

• Сероводород H₂S

Сероводородът (H₂S) е безцветен отровен газ, по тежък от въздуха Има характерна неприятна миризма на „запъртци”, която се усеща органолептично даже при разреждане с въздух в съотношение 1/100 000. При ниски концентрации дразни лигавиците и предизвиква конюнктивит, а при високи концентрации са възможни сериозни поражения върху дихателните органи и увреждания на централната нервна система на човека.

Обобщени данни за регистрирания брой превишения на ПДК на сероводород (H₂S) за периода 2012-2015 г. са посочени Таблица №:

Таблица 08 Брой превишения на нормите по години за сероводород

Сероводород H₂S											
Измерена максимална стойност на СЧК µg/m³				Брой превишения СЧН 5 µg/m³				Брой превишения СДН 3 µg/m³			
2012г	2013г	2014 г	2015г	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.	2012г.	2013г.	2014г.	2015г.
39.7	31.4	12.2	10,3	96	21	47	36	121	2	-	1

Забележка: СЧН – максимално еднократна; СДН - средноденоношна норма;
СЧК –средночасова концентрация; ПДН – пределно допустима норма.

Измервания 2016година

Няма измервания в реално време в ПМ - ДОАС Свищов за сероводород по технически причини.

Извод: Измерванията в ПМ - ДОАС Свищов(S) за периода от 2007-2015 г. показва превишаване на средно часовата (5 µg/m³) и средно дневна (3 µg/m³) норми за сероводород с тенденция за намаляване броя на превишенията.

Точкови източници на H₂S - промишлени

Промишлеността е основен източник на сероводород и по-конкретно площадката на Свилоза АД, където са разположени нейното дъщерно дружество "Свилоцел" ЕАД и дружество „Свилозаярн” ЕООД. В тези 2 предприятия се осъществяват производствени процеси, които са източници на сероводород (H₂S). И двете дружества работят в условия на Комплексно разрешително - КР.

И в двете дружества всички производствени процеси с отделяне на сероводород са обхванати и се изпускат организирано през комини, оборудвани с пречиствателни съоръжения за H₂S.

На площадките не са регистрирани неорганизиран източници на H₂S. На следващата фигура са показани промишлените източници спрямо урбанизираната територия на гр. Свищов.



Фиг12. Точкови източници на H₂S от промишлеността на гр.Свищов (2014)

Източник: *Допълнение към Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр.Свищов 2015 – 2018г.*

Таблица 09 Емисия на H₂S от подобектите на Свилоцел ЕАД и комина на „Свилоса ЯРН“ ЕООД за 2014 година.

Обект емитер	Височина на комин метри	Емисия 2014г. Тона/год
"Свилоцел"ЕАД, (*) Комин – Варилни котли	10	0.039
"Свилоцел"ЕАД, – Бака разтворител към СРК	10	0.319
"Свилоцел"ЕАД, – Вакуумизпарителни станции ВИС 1 и ВИС 2	10	0.046
"Свилоса Ярн"ЕООД,	150	5.901
Общо:		6,305

Източник: *Допълнение към Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр.Свищов 2015 – 2018г.*

Видно от таблицата „Свилоса ЯРН“ ЕООД има в пъти по-голям дял в количеството на емитираното количество сероводород в сравнение със Свилоцел ЕАД. Но приноса му към КАВ е умерен, защото комин е висок и отпадъчните емисии от него се изхвърлят в атмосферата на голяма височина, където условията за разсейване са по-добри. В общия случай струята отпадъчни газове достига земната повърхност на голямо разстояние от

източника и е силно разрежена. По тази причина районът на въздействие е много голям и приносът му при формиране на приземните концентрации за района на гр. Свищов е редуциран и по- малък.

Площни източници на H₂S - битово отопление

Влиянието на битовото отопление върху КАВ в гр. Свищов по отношение на H₂S може да се оцени като сезонно (периодично и умерено. За урбанизираните части на гр. Свищов влиянието на битовото отопление в средно годишен аспект е около 2.9 µg/m³ по данни от *Допълнение към Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г.*

През отоплителния сезон при неблагоприятни метеорологични условия (тихо време, което е 43% годишно) неговото влияние се засилва и може да се превърне в основен източник за замърсяване със H₂S на града. В тези случаите то може самостоятелно да предизвика създаването на временни приземни концентрации, превишаващи СЧН (5µg/m³) и СДН (3µg/m³) за града, в т.ч. прага на сензорно усещане за миризма на H₂S (7.1 µg/m³).

Райони, за който влиянието на битовото отопление върху КАВ по отношение на H₂S може да се оцени като значително е територията на ЦГЧ и районите около нея (ЖК „Химик”, ЖК „Гагарин”, ЖК „Дунав”).

За останалата урбанизирана територия на общината – т.е. селата въздействието на H₂S от битовото отопление може да се оцени като незначително.

• Серовъглерод CS₂

Серовъглеродът (въглероден дисулфид - CS₂) е безцветна летлива течност с неприятна, сладникава и дразнеща миризма от групата на неметановите летливи органични съединения (НМЛОС). Излагането на кожата на CS₂ причинява дразнене, зачервяване и лющене на кожата. Очната експозиция предизвиква незабавна силно дразнене.

Обобщени данни за броя на превишения на нормите на CS₂ за периода 2012-2015 г. са посочени в Таблица 10. Разпределението на тези превишения показва сезонен характер.

Таблица 10 Брой на превишения на нормите на CS₂ по години

Серовъглерод CS ₂										
Измерена максимална стойност на СЧК µg/m ³			Брой превишения СЧН 15 µg/m ³				Брой превишения СДН 8 µg/m ³			
2012г.	2013г.	2014 г.	2012г	2013г	2014г	2015г	2012г	2013г	2014г	2015г
60.1	26.9	17.6	96	21	1		12	2	-	3

Средно годишни емисии на CS₂ за 2014г. е 113.8 t/a

Измервания 2016година

Измерванията в ПМ - ДОАС Свищов за I тримесечие 2016г. показват 24 броя превишаване на средно часовата (15 µg/m³) норма за серовъглерод, като измерената максимална стойност на СЧК е на 29.01. 2016г. - 29,36 µg/m³.- т.е. 2 пъти ПДН.

Точкови източници на CS₂

Промислен източник на емисии на серовъглерод (CS₂) е „Свилозаярн” ЕООД.

"Свилоза ЯРН" ЕООД е единственият производител в България на изкуствена коприна и е постоянен източник на CS₂ емисии в атмосферния въздух на територията на

общината. Изпускащото устройство – комина е с височина 150 метра и отпадъчните емисии от него се изхвърлят в атмосферата на голяма височина, където условията за разсейване са по-добри. В общия случай струята отпадъчни CS₂ пари достига земната повърхност на голямо разстояние от източника и е силно разрежена. По тази причина районът на въздействие на това вредно вещество е много голям. Данните от моделирането на емисиите за целите на Програма КАВ 2015-2018г. показват, че разпределението на СГК от разсейването на CS₂ от промишлеността в района е в интервала от 0.1 µg/m³ до 12.1 µg/m³. За урбанизираните части на гр. Свищов влиянието на промишлеността в средно годишен аспект е около 1.3 µg/m³ в центъра, като в западните части на града е около 2.1 µg/m³.

Вследствие топографската денивелация и по ниското разположение (100÷150 м.) на площадката на „Свилоса ЯРН“ спрямо урбанизираните територии на гр. Свищов, при наличие на северозападни ветрове тези концентрации на CS₂ временно могат да се увеличат до 5-6 пъти, в т.ч. да доведат до инцидентно превишаване на нормите на CS₂ в гр. Свищов.

На следващата фиг. № е показано разположението на точковият източник на серовъглерод (CS₂) и разположението му спрямо западния жилищен район на гр. Свищов.



Фиг.13. Точковият източник на CS₂ от "Свилоса ЯРН" ЕООД гр.Свищов (2014)

Източник: *Допълнение към Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр.Свищов 2015 – 2018г.*

Изводи:

1. При наличие на северозападни ветрове в района въздействието на CS₂ върху КАВ е умерено и постоянно.
2. В локален мащаб изпускането на големи количества CS₂ е предпоставка за акумулирането му в околната среда и биохимична трансформация на последния до H₂S и др. серни продукти. Вторично това създава възможност за поддържане на латентни фонове имисии на H₂S в района през цялата година.

Площни източници - Битово отопление

По данни от Община Свищов за битово отопление в града се използват основно „Донбаски“ въглища със съдържание на около 0.48% сяра и съвсем малко брикети със

съдържание до 1 % сяра. Въз основа на оценката в Приложението към Програма КАВ Общата емисия на CS₂ (2014) = 0.152 x 4818 = 753 kg = **0734 t/a**

В определени случаи ниската височина на изхвърляне на отпадъчните газове от битово отопление може да бъде причина за наслагване на разсейването на емисиите от бита с тези на промишлените източници задържани в приземния слой въздух на града. В предвид сезонният характер на битовото отопление, влиянието му върху КАВ в града през отоплителния сезон е основно и самостоятелно то може да формира приземни концентрации на H₂S до няколко пъти по високи от моделните нива.

При наличие на неблагоприятни метеорологични условия (тихо време) през отоплителния сезон това влияние върху КАВ може да бъде умерено.

Влиянието на групата източници „Битово отопление” върху КАВ в гр. Свищов по отношение на CS₂ може да се оцени като периодично и умерено. За урбанизираните части на гр. Свищов влиянието на битовото отопление в средно годишен аспект е около 2.0 µg/m³ в РТ1061. През отоплителния сезон при неблагоприятни метеорологични условия (тихо време) неговото влияние се превръща в основен източник за замърсяване с CS₂ на града. В тези случаи то може самостоятелно да предизвика създаването на временни приземни концентрации, превишаващи СЧН (15µg/m³) и СДН (8µg/m³) за града.

За територията извън гр. Свищов влиянието на Битовото отопление върху КАВ по отношение на CS₂ може да се оцени като незначително.

➤ Други TRS замърсители

Производството на сулфатно избелена целулоза от "Свилоцел" ЕАД е целогодишен източник на характерни паро-газови смеси на метилмеркаптан (CH₃)SH, диметилсулфид (CH₃)₂S и диметилдисулфид (CH₃)₂S₂ – т.е. източник на емисии на други редуцирани серни съединения TRS.

Производството е свързано с дълбочинна химическа преработка на дървесната суровина, с употребата на алкално действащи сулфиди, при повишена температура и налягане в котлите. След завършване на варилния процес разтоварването на котлите е съпроводено с отгазяване и изпускане на значително количество неприятно миришещи вещества, в т.ч. метилмеркаптан (CH₃)SH, диметилсулфид (CH₃)₂S и диметилдисулфид (CH₃)₂S₂, които се подлагат на пречистване и частично изпускане в атмосферата около производствената площадка на завода.

За намаляване и привеждане на интензивно миришещите газове в съответствие с НДНТ предприятието има изградена инсталация за улавяне на неприятно миришещи вещества.

По данни предоставени от дружеството всички производствени процеси с отделяне на (CH₃)SH, (CH₃)₂S и (CH₃)₂S₂ са обхванати в организирани точкови източници (комини), оборудвани с пречиствателни съоръжения за (TRS).

На площадките не са регистрирани неорганизиран източници на TRS.

Въздействието върху КАВ в района гр. Свищов по отношение на други TRS може да се оцени като периодично, слабо до незначително, защото разсейването на тези замърсители остава в района на производствената площадка и/или в непосредствена близост около нея. Но за територията на производствената площадка нивата на тези замърсители целогодишно са над прага на сензорно усещане за миризма на др. TRS.

За урбанизираните части на гр. Свищов влиянието на промишлеността в средно годишен аспект не оказва влияние върху КАВ и направеното моделиране не отчита концентрации на др. TRS в РТ1061 (в т.ч. за цялата територия на града).

При неблагоприятни метеорологични условия (северозападни ветрове) неприятните миризми достигат западните райони на града. При аварийно изпускане на TRS е възможно създаването на приземни концентрации от неприятни миризми в гр. Свищов, с нива, превишаващи прага на сензорно усещане за миризма на други TRS от 2.1 µg/m³÷18.0µg/m³.

Изводи:

1. Най значим източник на емисии на специфичните атмосферни замърсители в гр. Свищов е промишлеността (98.13%), следван от битовото отопление в жилищните сгради в града 1.46%. Природните източници на H₂S не оказва влияние върху КАВ.
2. Общото количество на емисиите на сероводород (H₂S), серовъглерод (CS₂) и др. редуцирани серни съединения (TRS) в района на гр. Свищов през 2014 г. е 124.63 тона.
3. Специфични замърсители, влияещи върху КАВ и създаващи предпоставки за възможно натрупване на приземни концентрации от неприятни миризми в урбанизираните части на гр. Свищов са емисиите на сероводород (H₂S), диметилсулфид(CH₃)₂S и метилмеркаптан (CH₃)SH.
4. Съгласно чл. 27, ал. 2 от ЗЧАВ, Допълнението към Програмата и Планът за действие (2015 - 2018) за намаляване на емисиите на H₂S и серовъглерод CS₂ е неразделна част от Програмата за КАВ и Общинската Програма за околна среда. Предложени са мерки, чрез които до началото на 2018 г. да се постигне ниво на замърсяване на въздуха **под установените норми за сероводород (H₂S), Серовъглерод (CS₂)** и поддържане КАВ на територията на Община град Свищов след 2018 г., в съответствие с нормите.

Емисии на неприятни миризми от природни източници

За района на гр. Свищов природните източници на неприятни миризми и преди всичко на H₂S са систематизирани като:

✓ Точков източник на организирани емисии на H₂S - находище на минерални води „Свищов“, намиращо се в непосредствена близост до гр. Свищов. Сондажите – 3 броя са разположени около града.

✓ Неорганизираните емисии от анаеробни процеси при изгниване на органични утайки в канала на река „Барата“ - от находището на минерални води „Свищов“ до мочурливия участък на заустването ѝ в р.Дунав.Има вторично замърсяване на въздуха със H₂S от изтичащата вода, от находището на минерални води „Свищов“ в канала на река „Барата“ до мочурливия участък на заустването и в р.Дунав. Дължината на канала е около 2.5 км и средна ширина 8 метра

✓ Анаеробно гниене на органични вещества и утайки от наноси на р. Дунав – т.е. биогенни процеси по заливните тераси и брегова ивица на р.Дунав. Община Свищов не разполага с данни за наличие на затлачени терени в заливните тераси и бреговата ивица на р. Дунав в района на гр. Свищов.

✓ Гнилостни процеси в канализационната мрежа и от нерегламентирани сметища на ТБО.

Въздействието на природните източници е незначително, те са малки и въздействието е локално в много тясна зона около тях. Но при определени атмосферни условия могат да създадат кумулативен ефект с емисиите от промишлеността и това засилва дискомфорта в града.

Плана за действие в настоящата Програма не предвижда мерки за намаляване на въздействието от природните източници.

1.3 ВОДИ

1.3.1 Реки и езера на територията на общината - проектна категория, замърсяване над ПДК по видове замърсяващи вещества и показатели:

Водният потенциал на община Свищов е значителен. Община Свищов е разположена на брега на р. Дунав. (дължината на граничната линия е около 26 км).

В хидрографско отношение землището на общината спада към басейна на р. Дунав. Участъкът в обхвата на община Свищов е в долното ѝ течение. Хидрографската мрежа в Община Свищов се определя от близостта на река Дунав, водопропускливостта на почвите и равнинния релеф на района.

Режимът на оттока на р. Дунав е в пряка зависимост от климатичните условия в горното и средното ѝ течение. Водните количества са свързани с две ясно изразени фази - минимални водни количества през м. септември - м. октомври и максимални водни количества през м. април - м. май.

Повърхностни водни обекти на територията на общината

Повърхностните води на територията на Общината са под контрола на Басейнова дирекция « Дунавски район». Съгласно данни от баланса на видовете територии в Община Свищов, съгласно Общинския план за развитие 2014-2020 г., 24 989 дка (4% от територията) представляват водни течения и водни площи, в т.ч. реки 15 617 дка, язовири, водоеми и канали 3 790 дка, блата и мочурища – 3 159 дка.

По цялата територия на Общината съществуват къси и малки рекички и дерета наричани суходолія. В непосредствена близост до тях, в овразите и долищата има множество извори, които населението отдавна познава и използва. Наложителна мярка е да се извършат ремонтно-възстановителни работи на някои от тях при необходимост.

В община Свищов няма изградени речни водохващания за питейно-битови води (ПБВ). Водите на реките се използват предимно за напояване. Няма водни обекти на енергетиката. Водните тела с водосбор в обособената територия са приемници на отпадъчните води. Речната мрежа в района на Община Свищов е свързана най-вече с р. Дунав.

Проектна категория на повърхностните водни обекти, замърсяване над ПДК по видове замърсяващи вещества и показатели

Реки

Категоризацията на реките на територията на Община Свищов е следната:

- **Река Дунав – ПБТ с код BGIDU000R001 --III категория, Водосборна площ $F=650\,340\text{ км}^2$, $L=554\text{ км}$.**

Водите във водното тяло са замърсени от заустване на непречистени отпадъчни води от крайбрежните населени места и редица промишлени обекти, които заустват отпадъчните си води директно в приемника. В р. Дунав се заустват отпадъчни води от населението в селата и част от промишлени предприятия на гр. Свищов.

- **Река Студена – ПБТ с код BG10S130R015 тип BGTR8, ляв приток на р. Янтра.. Водосборна ѝ площ е $F=262,3\text{ км}^2$. Общата ѝ дължина е около 46 км (около 45% от общата ѝ дължина 26 км преминава през обособената територия).**

- **Река Барата – Водосборна площ е $109,6\text{ км}^2$ и $L=18,1\text{ км}$. Реката извира от землището на с. Копиловци и се влива в р. Осъм след с. Асеново.**

Язовири

На територията на община Свищов има общински 4 язовира със следното местоположение:

1. Язовир «Банкова воденица I» – в землището на с. Морава. Предоставената концесия е прекратена на 18.12.2001г. На този язовир има наемател от 12.02.2013 г. Срокът на договора е 7 години.

2. Язовир «Банкова воденица II» - в землището на с. Морава, с удължен срок на концесия до 31.10.2024 г.

3. Язовир «Ливадето» в землището на с. Драгомирово, с предоставена концесия до 2015 г. Разрешителното за ползване на язовира е до 15.11.2021 г.

4. Язовир «Козловец» в землището на с. Козловец, в м. «Кепови орехи». Язовира е изведен от експлоатация със запазване на съществуващата язовирна стена.

Язовирите се категоризират на малки и големи според зафирения обем и височината на стената – малки са язовирите с височина на стената до 15 м, останалите са големи.

Езера

В Община Свищов няма естествени езера.

1.3.2 Минерални води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

Минерални води

Според “Регистър на ресурсите на минералните води – изключителна държавна собственост по находища и водовземни съоръжения” в Община Свищов има две находища на минерална вода, стопанисвани от Басейнова дирекция «Дунавски район» и те са: Находище „Овча могила“ и находище „Свищов“.

Данни за находищата и водовземните съоръжения, които са привързани към тях са описани тук по-долу:

▪ Находище „Овча могила“:

- Сондаж № 2хг, с издадено разрешително от 28.11.2001 г. за водоползване/ползване, за лечебни цели с изтекъл срок 2007 г. Титулярят е “Специализирани болници за рехабилитация-национален комплекс” ЕАД-филиал Овча могила.

- Сондаж № 2хг, с издадено разрешително от 11.05.2009 г. за водоползване/ползване, за лечение. Крайния срок на разрешителното е 10 години от началния срок. Титулярят е „СБР-НК“ ЕАД.

Сондажът се стопанисва от БДДР с регистрационен № РМН1 – 052001. Заведен е в баланса на БДДР.

За сондажа има издаден акт за изключителна държавна собственост на находището на минерални води с №156/14.04.1997 г. С Решение № 48/10.02.2011 г. на министъра на околната среда и водите се предоставя безвъзмездно управлението и ползването на находище на минерална вода „Овча могила” от Община Свищов.

Номерът на заповедта за определяне на санитарно-охранителната зона е №1071/05.11.2002г.м издадена от министъра на околната среда и водите за учредяване на санитарно-охранителната зона на находище „Овча могила”.

Понастоящем, сондажът се ползва единствено за нуждите на „СБР- филиал “Овча могила” който ползва около 31 500 m³ /год. (около 1 l/s средногодишен дебит). Спада към I категория минерални води. Каптирана е на дълбочина повече от 870 m от земната повърхност. По тези съображения горноюрско - долнокредният водоносен комплекс в участъка на Сондаж Р-2хг, с. Овча могила, може да се отнесе към категорията на защитени подземни водни обекти“ - съгласно §1. т.7 и т.2 от Допълнителна разпоредба на Наредба №3 на МОСВ, МЗ и МРРБ за СОЗ (ДВ. бр. 88/2000) г.

▪ Находище „Свищов“:

✓ Сондаж № Р-1хг с дебит 1,0 l/s и температура на водата 45 °С и регистрационен № на съоръжението за минерална вода: РМН1 – 068001.

Сондажа е заведен в баланса на БДДР. Сондажът се стопанисва от БДДР Плевен с регистрационен № РМН1 - 068001. За сондажа има издаден акт за изключителна държавна собственост на находището на минерални води с № 157/14.04.1997 г.

✓ Сондаж № Р - 4хг.

Сондажът се стопанисва от БДДР Плевен с регистрационен № РМН1 - 068002. Съоръжението не е заведено в баланса на БДДР. За сондажа има издаден акт за изключителна държавна собственост на находището на минерални води с № 157/14.04.1997 г.

✓ **Сондаж № Р - 6хг.**

Сондажът се стопанисва от БДДР Плевен с регистрационен № РМН1 - 068003. Заведен е в баланса на БДДР. За сондажа няма издаден акт за изключителна държавна собственост на находище на минерални води.

С Решение № 24/01.02.2011 г. на министъра на околната среда и водите се предоставя безвъзмездно управлението и ползването на находище на минерална вода „Свищов” от Община Свищов.

И трите сондажа нямат:

- издадена заповед за определяне на санитарно-охранителната зона.
- издадена заповед за утвърждаване на експлоатационните ресурси на находището

Извод: Може да се очаква, че в бъдеще потенциалните свободни количества ще бъдат предоставени за водоползване от други ползватели (средно около 37.0 l/s)

1.3.3 Подземни води - местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

Подземните води, които са разпространени на територията на Община Свищов се управляват от Басейнова дирекция «Дунавски район». Те са привързани към следните подземни водни тела (ПВТ):

▪ **Слой 1 – Неоген – кватернер**

Водно тяло Порови води в Кватернера - Беленско-Свищовска низина с код BG1G0000QAL008

ПВТ/подземното водно тяло/ е с характеристики:

- тип – безнапорен;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – пясъчливи глини и глини, блатни глини;
- литоложки строеж на подземното водно тяло – чакъли и пясъци;
- площ – 188.1 km²;
- местоположение и граници: Бяла вода, Белене, Деков, Кулина вода, Татари, Божурлук, Петокладенци, Стежерово, Ореш, Драгомирово, Свищов, Лозица, Бяла вода, Деков;
- средна дебелина – 18 m;
- средна водопроводимост – 2600 m²/d;
- среден коефициент на филтрация – 144 m/d.

Водно тяло Порови води в Кватернера - Вардим-Новградска низина с код BG1G0000QAL009

ПВТ е с характеристики:

- тип – безнапорен;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – пясъчливо-глинести отложения;
- литоложки строеж на подземното водно тяло – среднозърнести чакъли и пясъци и пясъкливи глини;
- площ – 33.6 km²;
- местоположение и граници: Кривина, Новград, Вардим, Кривина;
- средна дебелина – 16 m;
- средна водопроводимост – 775 m²/d;
- среден коефициент на филтрация – 48 m/d.

Подземните водни тела „Порови води - „Беленско-Свищовска низина” и „Вардим-Новградска низина” обхващат участък с дължина около 10 km и 40 km покрай Дунавския бряг. Те са с безнапорен характер и двупластов строеж. Върху долният чакълесто-песъчлив пласт залягат песъчливи, прахови и блатни глини, а подложката е изградена от неогенски седименти. В хидрохимично отношение водите са хидрокарбонатно-калциево-магнезиеви и хидрокарбонатно-сулфатно-натриево-магнезиеви, с минерализация $380 \div 125$ mg/l. Общата твърдост е от 3 до 12,8 mg Σ qv/l. Активната реакция на водата е неутрална до слабо алкална (pH = 7,0÷7,8).

Водно тяло Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра с код BG1G0000OPL026

ПВТ е с характеристики:

- тип – безнапорен;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – лъсови отложения;
- литоложки строеж на подземното водно тяло – разнокъсови чакъли с песъчливо-глинест запълнител и прослойки от пясъци;
- площ – 1976.5 km²;
- местоположение и граници: Алеково; Александрово; Батак; Божурлук; Босилковци; Бутово; Българско Сливово; Бяла; Бяла вода; Варана; Вардим; Въбел; Върбовка; Вързулица; Горна Липница; Горна Студена; Градище; Деков; Деляновци; Долна Липница; Драгаш войвода; Драгомирово; Дъскот; Евлогиievo; Иванча; Иванча; Изгрев; Караисен; Караманово; Климентово; Козар Белене; Козловец; Крушето; Кулина вода; Куцина; Лозица; Любеново; Масларево; Морава; Недан; Никопол; Никюп; Обединение; Овча могила; Ореш; Павел; Павликени; Паскалевец; Патреш; Пейчиново; Петко Каравелово; Петокладенци; Пиперково; Полски Сеновец; Полски Тръмбеш; Полско Косово; Раданово; Росица; Свищов; Сломер; Совата; Стежерово; Стефан Стамболово; Страхилово; Сухиндол; Татари; Трънчовица; Хаджидимитрово; Царевец; Ценово; Червена и др.
- средна дебелина – 25 m;
- средна водопроводимост – 10 m²/d;
- среден коефициент на филтрация – 2.5 m/d.

ПВТ „Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра” е формирано в покривните разнокъсови чакъли с песъчливо глинест запълнител на съответните реки и в лъсовия хоризонт над тях, с които образуват общ безнапорен водоносен хоризонт. Подземните води са безнапорни и са в хидравлична връзка с реките. Дренирането им е в реките и чрез водовземни съоръжения. В хидрохимично отношение водите са хидрокарбонатно-калциево-натриеви и хидрокарбонатно-калциево-магнезиеви, с минерализация $630 \div 1000$ mg/l и обща твърдост до над 10 mg Σ qv/l.

Карта на Слой 1 – Неоген – кватернер е представена на Фиг. 14.

▪ **Слой 5 – Триас-Юра-Креда**

Водно тяло Карстови води в Русенската формация с код BG1G0000K1B041

ПВТ е с характеристики:

- тип – безнапорен;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – лъс, алувиални отложения и плиоценски глини, пясъци и варовици;
- литоложки строеж на подземното водно тяло – интензивно напуканите и окарстени карбонатни седименти;
- площ – 6626.0 km²;
- местоположение и граници: Айдемир; Алеково; Александрия; Алфатар; Алцек; Ангеларий; Антимово; Бабово; Бабук; Балик; Балкански; Басарбово; Батин; Батишница; Бащино; Белица; Беловец; Белцов; Беляново; Бисерци; Бистра; Бистрец; Богданци; Богорово; Божан; Божичен; Божурово; Боил; Борисово; Борово; Босна; Бравари; Бреница; Брестница; Брестовене; Брестовица; Бръшлен; Бъзовец; Бъзън; Българка; Вазово; Варненци; Васил Левски; Веселец; Ветово; Ветрен; Водно; Воднянци; Войново; Вокил; Волово; Вълкан;

Вълкан; Върбино; Габер; Гарван; Главиница; Глоджево; Голеш; Голямо Враново; Горичево; Горно Абланово; Господиново; Гуслар; Гърчиново; Гърчиново; Давидово; Две могили; Джулюница; Дичево; Добротица; Добруджанка; Долец; Долна Студена; Долно Абланово; Долно Ряхово; Дряновец; Дулово Дунавец; Дянково; Езерче; Екзарх Йосиф; Ефрейтор Бакалово; Житница; Завет; Задруга; Зарица; Зарник; Зафирово; Звенимир; Звънарци; Зебил; Зимница и др.

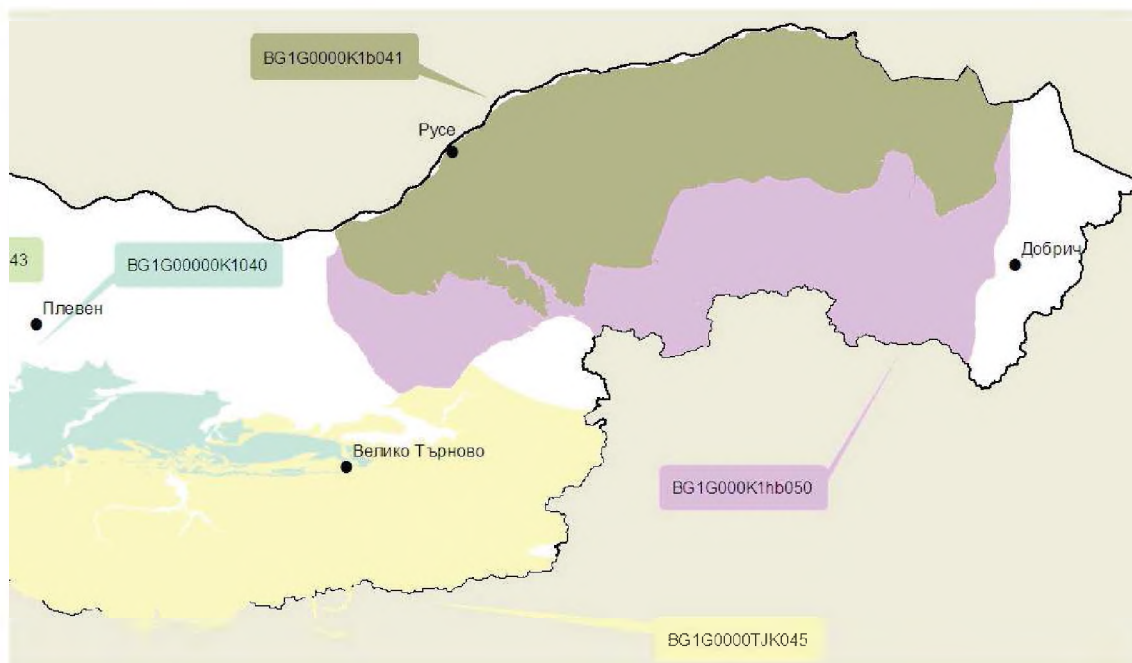
- средна дебелина – 160 m;
- средна водопроводимост – 500 m²/d;
- среден коефициент на филтрация – 3 m/d.

Карта на Слой 5 – Триас-Юра-Креда е представена на Фиг. 15



Фиг.14 Част от слой 1 – Неоген – кватернер

ПОДЗЕМНИ ВОДНИ ТЕЛА
слой 5- ТРИАС-ЮРА-КРЕДА



Фиг. 15 - Част от слой 5 – Триас-Юра-Креда

Подземните водни тела разпространени на територията на Община Свищов се отнасят към поречия Дунав и Янтра.

По данни на „Регистър на разполагаемите ресурси на подземните водни тела към 01.12.2015 г.“, публикуван на официалната страница на Басейнова дирекция «Дунавски район» са определени естествените и разполагаемите ресурси на подземните водни тела, които са представени в Табл. 11

Табл. 11

№ ред/ ГИС слой	Код на ПВТ	Наименование на ПВТ	Обща площ на ПВТ, km ²	Естествен и ресурси към 2014 г.	ЕКО в l/s	Разполагаеми Ресурси към 2014 г., l/s
8/1	<u>BG1G0000OAL008</u>	<u>Порови води в</u> <u>Кватернара -</u> <u>Беленско-</u> <u>Свищовска</u> <u>низина</u>	188	645	0	645
9/1	<u>BG1G0000OAL009</u>	<u>Порови води в</u> <u>Кватернара -</u> <u>Вардим-</u> <u>Новградска</u> <u>низина</u>	33	233	0	233
26/1	<u>BG1G0000OPL026</u>	<u>Порови води в</u> <u>Кватернара -</u> <u>между реките</u> <u>Осъм и Янтра</u>	1931	1544	13 ¹	1431
44/5	<u>BG1G0000K1B041</u>	<u>Карстови води в</u> <u>Русенската</u> <u>формация</u>	6592	11436	7 ⁸	11349

По данни на „Регистър на издадените разрешителни от подземни води по поречия – поречие Дунав” към месец 03.2016 г., публикуван на официалната страница на басейнова

дирекция за управление на водите Дунавски район има издадени 68 разрешителни за водовземане от подземни води, разпределени както следва –Табл. 12

Табл. 12.

Цел на водовземане (използване)	Брой издадени разрешителни към месец 03.2016 г. по официални данни публикувани на страницата на басейнова дирекция Дунавски район от „Регистър на издадените разрешителни от подземни води по поречия – поречие Дунав”
Други цели	12
Охлаждане	15
Питейно-битови	39
Промислени	2
Общо	68

По данни на „Регистър на издадените разрешителни от подземни води по поречия – поречие Янтра” към месец 03.2016 г., публикуван на официалната страница на басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район има издадени 31 разрешителни за водовземане от подземни води, разпределени както следва –Табл. 13

Табл. 13

Цел на водовземане (използване)	Брой издадени разрешителни към месец 03.2016 г. по официални данни публикувани на страницата на басейнова дирекция Дунавски район от „Регистър на издадените разрешителни от подземни води по поречия – поречие Янтра”
Други цели	2
Животновъдство	1
Напояване	2
Питейно-битови	25
Питейно-битови и животновъдство	1
Общо	31

По данни на „Общ регистър на издадените разрешителни от БДДР” към месец 03.2016 г., публикуван на официалната страница на басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район има издадени 99 разрешителни за водовземане от подземни води, разпределени, както следва –Табл. 14

Табл. 14

Цел на водовземане (използване)	Брой издадени разрешителни към месец 03.2016 г. по официални данни публикувани на страницата на басейнова дирекция Дунавски район от „Общ регистър на издадените разрешителни от БДДР”
Други цели	14
Животновъдство	1
Напояване	2
Охлаждане	15
Питейно-битови	63
Промислени	3
Самостоятелно питейно-битово водоснабдяване и Животновъдство	1
Общо	99

Количествена и качествена характеристика на водопотреблението от подземни води в община Свищов

Качествена характеристика

Състоянието на подземните водните тела се оценява като съвкупност от екологичното и химичното им състояние. ПУРБ определят цели за опазване на околната среда. В ПУРБ – Дунавски район до 2021 г. е извършена оценка на риска за състоянието на подземните водни тела, както следва (Приложение 1.3.2.1 Характеризиране на подземните водни тела (ПВТ):

▪ **ПУРБ 2016-2021**

- BG1G0000QAL008 -Порови води в Кватернера - Беленско-Свищовска низина
Риск оценка по химия: да
Риск оценка по количество: да
Натиск и въздействие – дифузен: селско стопанство населени места без канализация
Натиск и въздействие – точкови / брой: зауствания БОВ / 4; депа / 1; комплексни разрешителни / 5; индустрия / 7
- BG1G0000QAL009 -Порови води в Кватернера - Вардим-Новградска низина
Риск оценка по химия: не
Риск оценка по количество: да
Натиск и въздействие – дифузен: селско стопанство населени места без канализация
Натиск и въздействие – точкови / брой: депа / 2
- BG1G0000QPL026- Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра
Риск оценка по химия: да
Риск оценка по количество: не
Натиск и въздействие – дифузен: селско стопанство, населени места без канализация, подземни богатства / 1, мини / 2
Натиск и въздействие – точкови / брой: складове за пестициди / 12, зауствания БОВ / 5, депа / 9, индустрия / 2
- BG1G0000K1B041 - Карстови води в Русенската формация
Риск оценка по химия: не
Риск оценка по количество: не
Натиск и въздействие – дифузен: селско стопанство населени места без канализация, мини / 6, подземни богатства / 2
Натиск и въздействие – точкови / брой: складове за пестициди / 18, зауствания БОВ – 14, депа / 177, индустрия / 19, комплексни разрешителни / 9, мини / 7, подземни богатства / 10

По данни на Дунавски район за басейново управление, публикувани на официалната им страница в интернет, свободните водни количества на подземните водни тела, попадащи в територията на Общината към 01.03.2016 г. са следните.

Табл.15

№ ред/ ГИС слой	Код на ПВТ	Наименование на ПВТ	Разрешен ср. годишен дебит на черпене, l/s	Свободни водни количества по чл.46а на Наредба №1, l/s
8/1	<u>BG1G0000QAL008</u>	<u>Порови води в</u> <u>Кватернера -</u> <u>Беленско-Свищовска</u> <u>низина</u>	536	-214
9/1	<u>BG1G0000QAL009</u>	<u>Порови води в</u> <u>Кватернера - Вардим-</u> <u>Новградска низина</u>	249	-133
26/1	<u>BG1G0000OPL026</u>	<u>Порови води в</u>	136	580

№ ред/ ГИС слой	Код на ПВТ	Наименование на ПВТ	Разрешен ср. годишен дебит на черпене, l/s	Свободни водни количества по чл.46а на Наредба №1, l/s
		<u>Кватернера - между реките Осъм и Янтра</u>		
44/5	<u>BG1G0000K1B041</u>	<u>Карстови води в Русенската формация</u>	1432	4243

Оценка на химичното и количествено състояние на ПВТ в Дунавски район (ПУРБ 2016-2021) е

- зона с код BG1DGW0000QAL008, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QAL008;

Обща оценка на химичното състояние – добро.

Количествено състояние - добро.

- зона с код BG1DGW0000QAL009 която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QAL009;

Обща оценка на химичното състояние – добро.

Количествено състояние - добро.

- зона с код BG1DGW0000QPL026, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QPL026;

Обща оценка на химичното състояние – лошо.

Количествено състояние - добро.

- зона с код BG1DGW0000K1B041, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000K1B041;

Обща оценка на химичното състояние – лошо.

Количествено състояние - добро.

(Ползван е като информационен източник годишен доклад за състоянието на повърхностните и подземни води за 2014 г и ПУРБ 2010 -2015 г.в Дунавски район за басейново управление -Плевен.)

Количествени характеристики

Подземните води, които се използват за водоснабдяване в Община Свищов са привързани към следните подземни водни тела – Табл. 16.

Табл. 16

Код на водното тяло	Наименование	Брой издадени разрешителни за водовземане от подземни води
<u>BG1G0000OAL008</u>	<u>Порови води в Кватернера - Беленско-Свишовска низина</u>	28
<u>BG1G0000OAL009</u>	<u>Порови води в Кватернера - Вардим-Новградска низина</u>	35
<u>BG1G0000OPL026</u>	<u>Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра</u>	35
<u>BG1G0000K1B041</u>	<u>Карстови води в Русенската формация</u>	1

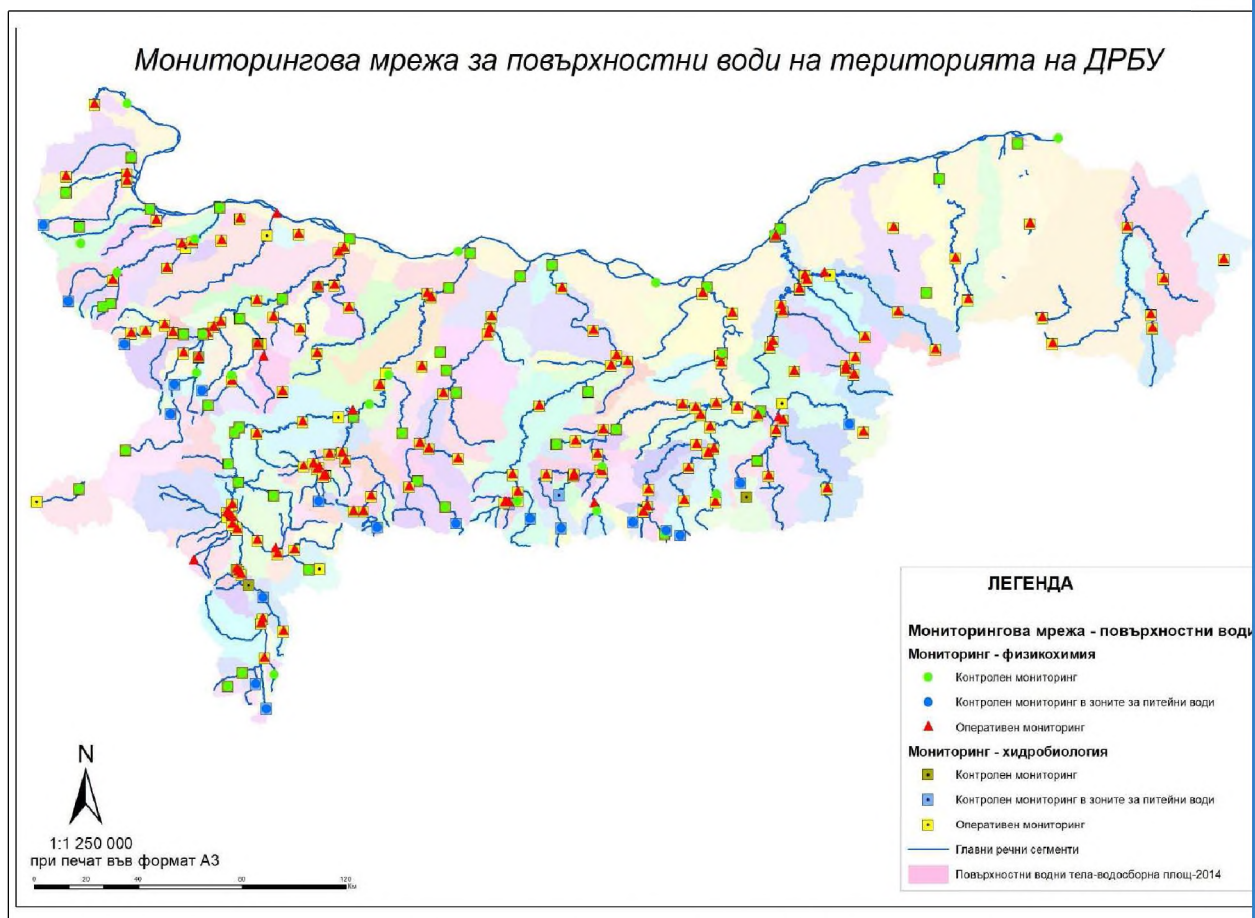
По данни на „Общ регистър на издадените разрешителни от БДДР“ към месец 03.2016 г., публикуван на официалната страница на басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район има издадени 99 разрешителни за водовземане от подземни води, разпределени, както следва –Табл. 17

Табл. 17

Цел на водовземане (използване)	Брой издадени разрешителни към месец 03.2016 г. по официални данни публикувани на страницата на басейнова дирекция Дунавски район от „Общ регистър на издадените разрешителни от БДДР“
Други цели	14
Животновъдство	1
Напояване	2
Охлаждане	15
Питейно-битови	64
Промислени	2
Самостоятелно питейно- битово водоснабдяване и животновъдство	1
Общо	99

1.3.4 Влияние на изпускани отпадъчни води върху питейни водоизточници

Информацията е представена съгласно данните от мониторинговата мрежа и контролния мониторинг на РИОСВ – Велико Търново.



Фиг. 16 „Карта на оперативен мониторинг на повърхностни води на РИОСВ –В.Търново

Пунктове за мониторинг

Качеството на водите в българския участък на р. Дунав се наблюдава в 5 пункта за мониторинг. Три от пунктовете попадат в две програми: националната програма за мониторинг на води и TNMN (транснционалната мониторингова мрежа на р. Дунав, а другите два – само във втората т.н. Дунавска програма). Показателите по които се анализират по програмата TNMN са унифицирани за всички пунктове по р. Дунав от извор до устие с честота по 12 пъти годишно. По изискването на РДВ (рамкова директива за водите) пунктовете, които са в националната програма се вземат 4 пъти годишно. В тези пунктове се провежда мониторинг на физикохимични елементи за определяне на екологичното и химично състояние на водите на р. Дунав

На територията на Община Свищов попада един пункт - R8 -повърхностно водно тяло с код (BGIDU07973MS070 (р. Дунав –гр. Свищов - R 8 средни и малки Дунавски притоци), в който се провежда физико-химичен мониторинг (оперативен мониторинг) за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води. Пункта е включен в TNMN на река Дунав с честота 12 пъти годишно с анализиране на следните физико-химични показатели:

Основни физикохимични показатели - температура, рН, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH₄-N, NO₃-N, PO₄), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.;

Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоаккумулиращи се вещества (броят им е 33);

Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

От провеждания месечен мониторинг през 2014 и 2015 г. от РЛ-В.Търново към ИАОС за пункт R 8 с код BGIDU07973MS070 не са констатирани отклонения от имисионните норми. Анализът установява, че водното тяло е в много добро състояние по изследваните физикохимичните показатели, *(съгласно стандартите за качество на околната среда (СКОС) и Наредба № Н за характеризирание на повърхностните води – ДВ.бр. 22/05.03.2013 г).*

(Източник месечни отчети/ бюлетини/ 2014,2015 г.на РИОСВ –В.Търново –В.Търново въздух, води).

Данни за замърсяване съгласно проведения мониторинг

Река Дунав в участъка в община Свищов:

✓ Стойностите по изследваните физикохимични показатели са в много добро състояние.

✓ От групата на специфичните замърсители не се наблюдават превишения на средногодишните стойности (СГС).

Извършвания ежемесечен мониторинг на р. Дунав показва, че пробите отговарят на нормите за III категория водоприемник по всички изследвани показателя. *Има единични водни проби, в които се наблюдават минимални превишавания на показателя екстрахируеми с CCl₄ (мазнини и нефтопродукти),* което се дължи на плавателните съдове в района и слабо движение на водите по крайбрежието.

Мониторинг на язовири

Община Свищов извършва наблюдение и контрол върху язовирите на своя територия – 4 броя общински язовири и участва в междуетатни проверки за тях.

Общината има изготвени технически експертизи и паспорти на своите 4 броя общински язовири.

При есенната проверка 2015г от РИОСВ – Велико Търново в предаварийно техническо състояние е установен яз. „Банкова воденица - долен” с. Морава - разрушен воден откос, силно заблатяване на въздушен, ерозия и липса на профил на преливника;

В неизправно (частично работоспособно техническо състояние съгл. чл.46 т.2а от Наредба №13) са язовирите „Банкова воденица-горен” и „Ливадето” - наличие на блатна растителност по въздушен откос;

1.3.5 Източници на замърсяване - на територията на общината и извън територията на общината

✓ Видове източници на замърсяване

Състоянието на повърхностните води е в пряка връзка с човешката дейност. В ПУРБ това е изразено чрез определяне на «видове натиск и въздействие в резултат от човешката дейност върху водите». Видовете натиск се разглеждат от «дифузни» и «точкови източници». Най-голям риск за повърхностните води в региона на общината са:

«Дифузни източници» :

- населени места над 2000 е.ж. без изградена или частично изградена канализ. мрежа;
- дифузни източници на замърсяване от промишлеността;

«Точкови източници», :

Заустванията на ГПОСВ с над 2000 е.ж.

Зауствания на градски канализации на населени места/агломерации/ с над 2000 е.ж. заустващи без необходимо пречистване.

Всички заустващи се непречистени битови отпадъчни води и приравнените с тях производствени съдържащи органични вещества замърсяващи водите в Община Свищов. Основните замърсители са определени чрез показател БПК₅ приведен към 1 еквивалент жител при 60 гр. БПК₅ за един жител за едно денонощие.

Видовете източници на замърсяване на водите по вид са:

- *Промислени предприятия*
- *Селско стопанство*
- *Комунално-битов сектор – канализационни системи*
- *Аварийни изпускания*

✓ Значими емитери на замърсяване от промишлени предприятия

Химическа промишленост - площадката на «СВИЛОЗА» АД:

Отпадни води от “СВИЛОЗА” АД, “СВИЛОЗА ЯРН” ЕООД и ТЕЦ “Свилоза 2001” АД се формират в следните потоци: промишлени, условно чисти и дъждовни.

При изграждането на комбината е проектирана за цялата площадка на фирмата обща канализационна система със самостоятелни клонове: за промишлени отпадъчни води, условно чисти и битово фекални води. Изградени са и съответните пречиствателни съоръжения. Пречистените промишлени отпадъчни, битово-фекални и дъждовни води, чрез сборна шахта се включват в общ канализационен колектор и заустват в р.Дунав.

С извършената приватизация комбината е разделен в 3 самостоятелни фирми: «Свилоза» АД, »Свилоза ярн» ЕАД и «Свилоза –ТЕЦ» и ползват съществуващата канализация на площадката по следната схема: битово- фекалните води от териториите на 3-те фирми са отвеждат като част от смесен поток (условно чисти битово – фекални и дъждовни води) в площадковата канализация на „Свилоза“ АД и заедно се изпускат в р.Дунав.

Отпадни води от Завода за целулоза“СВИЛОЗА” АД

Отпадъчните води се отвеждат по разделна канализационна система, чрез колектори за алкални отпадни води (ст.бет.тръби ф1000) и киселинни отпадни води (каменинови тръби ф 600) в усреднителя и реактора към ПС където се неутрализират и обработват.

Отпадни води от Завод за изкуствена коприна“СВИЛОЗА ЯРН” ЕООД

Формираните отпадъчни производствени води (кисели и алкални), битово – фекални и дъждовни отпадъчни води от „Свилоза ЯРН“ ЕООД се заустват разделно в съответната канализация на площадката.

Производствените отпадъчните води от инсталацията за изкуствена коприна след кварцови филтри се отвеждат за пречистване в ПСОВ на „Свилоза“ АД, съгласно сключен Договор № 12/11.02.2013 г. и Анекс № 7/05.01.2015 г. към договора.

Битово – фекалните води от територията на „Свилоза ЯРН“ ЕООД се отвеждат, като част от смесен поток (условно чисти битово – фекални и дъждовни води) в площадковата канализация на „Свилоза“ АД съгласно сключен актуален Договор № 12/11.02.2013 г. и Анекс № 7/05.01.2015 г. между двете дружества при спазване на изискванията в договора и съгласно изискванията от Комплексно разрешително № 12/2004 г.

Дъждовните води от територията на „Свилоза ЯРН“ ЕООД се отвеждат, като част от смесен поток (условно чисти, битово – фекални и дъждовни води), съгласно изискванията на Условие в КР. При извършените проверки - не са констатирани несъответствия през отчетния период на 2014 г.

Отпадни води от ТЕЦ „Свилоза 2001“ АД

Получените при изгарянето на въглищата в ТЕЦ „Свилоза 2001“ АД, сгурия и пепелина се отправят за депониране в сгуроотвала чрез хидротранспорт. Избистрените води от сгуроотвала на ТЕЦ се изпускат самостоятелно в талвега на Р. Дунав.

ТЕЦ „Свилоза“ АД няма собствена ПСОВ. Отпадъчните води зауствани в канализацията на Свилоза – ТЕЦ се пречистват в Свилоза АД

Извършва се оперативен мониторинг на отпадъчните производствени води от фирмената лаборатория на Свилоза АД в следните пунктове:

- от «Свилоза ЯРН» на входа на ЛПС на «Свилоза: АД»;
- от «Свилоза» АД на входа на ЛПС на «Свилоза: АД»;
- на изход след ЛПС общ поток ;
- избистрени води от сгуроотвала преди заустването им в р. Дунав;
- Смесен поток от общия колектор преди заустване в р. Дунав;

Друга промишленост

За отпадъчните производствено замърсени води в много от промишлените предприятия липсват локални пречиствателни съоръжения или не са достатъчно ефективни. Точкови източници на замърсяване от фирми в общината заустващи отпадните си води в ГК или директно в р. Дунав са представени в Таблица 18.

Таблица № 18

№	Наименование на фирмата	Основно замърсяване над ПДК	Наличиена локална ПСОВ	Приемник	Санкция
1	"Република консерв" АД- производство на консерви-	Завишено органично замърсяване и съдържание на неразтворени в-ва. Сезонно натоварване	да, не функционира, механично пречистване	ГК	В кампанияен сезон са констатирани замърсяване в отпад. води над ПДК за III-та категория по показателите ХПК, неразтв. вещества, H_2S и мазнини. На дружеството са налагани санкции и предписания за

					<i>основно поддържане, профилактика и почистване на ПС преди кампанияен сезон.</i>
2	Винпром Свищов-преработка на грозде, производ-ство и съхранение на вино.	Завишено органично замърсяване и съдържание на неразтворени вещества , рН. Сезонно натоварване.	не	ГК	не е установено наднормено съдържание по контролирани замърсители над ПДК за ГК
3	Месокомбинат – Свищов ООД Производство на месо и месни продукти	Завишено органично замърсяване, съдържание на неразтворени вещества,мазнини и масла от животински произход, Nt , Pt	Да, мазнино-уловител. Механично пречистване	ГК	
4	Слънчо АД Производство на детски храни	Органично замърсяване нер.в-ва,	Не	р.Дунав	
5	Хлебозавод Производство хлебни изделия	Органично замърсяване нер.в-ва, масла от растителен и животински произход и мазнини.	Не	ГК	
6	Транспортни предприятия – Гаражи на МПС, предприятия за автотранспорт, бензиностанции автомивки, авто-сервизи, ремонт-ни работилници и др.	Отпадъчните води са замърсени основно с нер. в-ва и нефтопродукти	Да КМУ и др.	ГК	
7	Малки предпри-ятия - различни	Слабо органично замърсяване с неразтворени вещества от битов характер	Не	ГК	
8	В и К ЕАД-ГПСОВ Свищов	Пречиствателни съоръжения		р.Дунав	

9.	«Биляна «ООД – свинекомплекс с-Б. Сливово	органично замърсяване, нер.в-ва	утаител и лагуни	След узряване с торовата маса се наторяват земеделски земи съгласно сключени договори	съгласно КР.№324-НО/2008г.,условие 10.3.1.1 при извършените проверки не са установени несъответствия, отклонения от нормите на средноседмичните стойности/мониторинг/ на показателите
----	---	---------------------------------	------------------	---	---

7.Причини за замърсяването от източниците на територията на общината

Комунално-битова дейност

Основни причини за замърсяване водите на р.Дунав с отпадни води са:

- Амортизирани участъци в канализационната мрежа на града „ липсата на ГПСОВ - Свищов до нейното въвеждане м.09.2015 г.
- Недостатъчна пречиствателна способност на съществуващите локални пречиствателни съоръжения към фирмите в града до включването им в ГПСОВ Свищов – месец 09.2015 година.
- Липсата на пречиствателни станции за отпадъчните води в съставните села към общината и неизградена канализационна мрежа в селата.

Това са населените места без канализационна мрежа. Значими емитери на замърсяване от комунално-битова дейност на територията на общината са подробно описани в стратегическите документи на «ВиК» ЕООД - точка «Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние на канализационната система в населените места».

Селско стопанство

Причините за замърсяване на водите с нитрати от земеделски източници са неправилно съхранение на торовете и неравномерно или прекомерно внасяне на торове в почвата. Отпадните води на почти всички съществуващи животновъдни ферми в района се заустват непречистени в дерета, отводнителни канали, в р. Дунав.

Извод: Основни причини за замърсяването на водите от източници на територията на общината са неизградената канализационна система за селата на общината и дифузното замърсяване с нитрати от селскостопанската дейност.

1.3.6 Зони за защита на водите на територията на община Свищов

Съгласно изискванията на Закона за водите (ЗВ) всички води и водни обекти се опазват от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети, като за постигане на тези цели се определят зони за защита на водите. По смисъла на ЗВ „зона за защита на водите“ е територията на земната повърхност над подземно водно тяло.

Зоните за защита на питейните води от подземните водни тела са определени в План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2010-2015 и ПУРБ 2016-2021 (Проект), които са основен инструмент за интегрирано управление на водите съгласно изискванията на Директива 2000/60/ЕС -Рамкова Директива за водите. Проектът на ПУРБ 2016-2021 г. е публикуван на сайта на басейнова дирекция на 01.12.2015 г. и е на разположение на

всички заинтересовани страни за обсъждане, консултации, мнения и предложения за срок от шест месеца (до 01.06.2016 г.).

До утвърждаване на ПУРБ 2016-2021 г., действа ПУРБ 2010-2015 г., утвърден от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД-293/22.03.2010 г.

■ ПУРБ 2010-2015

Регистър на зоните за защита на питейни води – Подземни води

На територията на Община Свищов попадат следните подземни водни тела, определени като зони за защита на водите, от които се извлича вода за консумация на човека със средно денонощен дебит над 10 m³ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека:

- зона с код BG1DGW0000QAL008, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QAL008. Използвани водни количества от зоната за обществено и за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване са както следва – 33096.866 m³/d и 2560.543 m³/d към 2009 г.;

- зона с код BG1DGW0000QAL009 която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QAL009. Използвани водни количества от зоната за обществено и за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване са както следва – 33143.695 m³/d и 0 m³/d към 2009 г.;

- зона с код BG1DGW0000QPL026, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QPL026. Използвани водни количества от зоната за обществено и за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване са както следва – 9644.096 m³/d и 643.836 m³/d към 2009 г.;

- зона с код BG1DGW0000K1B041, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000K1B041. Използвани водни количества от зоната за обществено и за самостоятелно питейно-битово водоснабдяване са както следва – 42021.236 m³/d и 1725.408 m³/d към 2009 г.

В ПВТ на територията на Общината има учредени санитарно – охранителни зони за водоизточници за питейно – битово водоснабдяване от подземни води.

Стопански значими биологични видове – няма учредени зони за опазване на стопански значими водни биологични видове.

Зони за къпане- няма учредени зони за къпане

Зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи - Уязвими зони

Актуализацията на регистъра на уязвимите зони е извършена въз основа на действащата към момента Заповед № РД-146/25.02.2015 г. на Министъра на околната среда и водите за определяне на нитрано уязвимите зони, отразени в ПУРБ 2016-2021.

За повърхностните и подземните водни тела със значими натоварвания с нитрати, като уязвими зони се приемат само тези които имат данни за съдържание над нитратни йони над 50 мг/л. Местата с измерена концентрация над 25-35 мг./ също са предмет на оценка тъй като те дефинират “ потенциално уязвимите“ зони с такава концентрация.

На територията на Общината попадат водни тела, които са в уязвими зони и те са водни тела Порови води в Кватернера:

- Беленско-Свищовска низина с код BG1G0000QAL008;
- Вардим-Новградска низина с код BG1G0000QAL009;
- между реките Осъм и Янтра с код BG1G0000QPL026;
- Водно тяло Карстови води в Русенската формация с код BG1G0000K1B041.



Фиг. 17 Карта на мрежата от пунктовете за мониторинг на повърхностни води в нитратно уязвими зони

Зони за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Според ПУРБ 2016-2021 на територията на Община Свищов попадат следните зони за защита на водите:

- зона с код BG1DGW0000QAL008, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QAL008;
- зона с код BG1DGW0000QAL009 която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QAL009;
- зона с код BG1DGW0000QPL026, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000QPL026;
- зона с код BG1DGW0000K1B041, която обхваща подземно водно тяло BG1G0000K1B041.

Зони за отдих, водни спортове и/или за къпане

На територията на Общината няма учредени зони за отдих, водни спортове и/или за къпане.

Защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

На територията на Общината попадат 8 защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове (Натура 2000), описани по-подробно в точка 1.6 Биоразнообразие. .

Чувствителни зони

За чувствителни зони се определят тези водни обекти, в които се цели защита от еутрофикация – явление,които е предизвикано от повишаване съдържанието във водите на биогенни елементи – азот и фосфор и съответно предизвиква растеж на зелени растения във водите.Този растеж от своя страна води до изчерпване на разтворения кислород във водоприемника и предизвиква врично замърсяване на водите.

Съгласно Заповед № РД-970/ 28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите и изискванията на Директива 91/271/ЕЕС от 21.05.1991 г. за пречистването на градските отпадъчни води и тези за агломерациите, които са с население над 10 000 е.ж. и които заустват директно в **чувствителна зона**, следва в селищните пречиствателни станции за отпадъчни води да се предвидят съоръжения за отстраняване на биогенните елементи азот и фосфор, ако водоприемникът попада във водосбора на чувствителната зона.

На този етап в общината само в ГПСОВ –Свищов е изградено съоръжение за пречистване на азот и фосфор.

Извод: Повърхностните и подземните водни тела на територията на община Свищов попадат директно в уязвима и чувствителна зона.

1.3.7 Канализационна система - Степен на изграденост, степен на ползваемост и състояние в населените места

Вътрешната и външната канализационни мрежи в града се стопанисвани и експлоатирани от В и К –Свищов ЕАД. Дружеството разполага с актуално Разрешително за заустване на отпадните води във воден басейн - р. Дунав № 13140194/21.05.2012 г. Процентът на канализиране на населените места общо е 67,8%.

Инфраструктура за отпадъчни води на територията на града

Канализационната мрежа на гр.Свищов е 60 км в т.ч 21 километра канализационни колектори и 39 километра канализационна мрежа. Канализационната мрежа е изградено предимно от стоманобетонкови тръби – 51,607 км. Останалите 8,38 км са ПЕ и PVC. Населението, което ползва канализационни услуги е 25 813 жители.

През периода 2011 -2015 г. е изградена канализационна мрежа – 8 122 м. в т.ч през 2015 г-3274 м. През 2015 г.е въведена в експлоатация: ГПСОВ -Свищов с общ канализационен колектор .

Мрежата е от смесен тип, добре оразмерена и в сравнително добро техническо състояние. Изключение правят дъждоприемните шахти – голяма част от тях са под асфалтово покритие, а друга част – лошо поддържани от службите по чистотата.

След въвеждане на ГПСОВ в експлоатация, генерираните отпадъчни промишлени и битово фекални води от територията на града се заустват в съществуващата градска канализационната система и чрез новопостроения довеждащ канализационен колектор постъпват за пречистване в ПСОВ. След пречистване до изискванията за качеството им съгласно условията в разрешителното се заустват в р.Дунав.

След въвеждането на ПСОВ в експлоатация дъждовните води чрез 6 -те градски канализационни колектора, които се използват за дъждопреливници директно се заустват в р. Дунав

РИОСВ – В. Търново контролира качеството на отпадните води от общината в местата на заустване в р. Дунав.

Канализационни системи в съставните села на общината

Липсата на канализация в съставните села, септични ями и директно изпускане на отпадъчните води в околните дерета продължават да оказват негативно влияние върху подземните води.

Битовите отпадни води не се събират организирано, като всеки стопанин решава проблема индивидуално. Поради тази причина, дружеството не извършва канална услуга в тези населени места.

Хидромелиоративна инфраструктура

Състояние на хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени и т.н./

Речните легла, вкл. това на р. Дунав в района на общината са коригирани чрез изграждане на различни хидротехнически съоръжения: земно-насипни диги извън регулацията на населените места и различни стени, обикновено стоманенобетонни стени в регулацията на населените места.

Дунавски диги

□ Диги на р. Дунав - предпазват земеделски земи западно от гр. Свищов и източно от Свищов, преминават през Вардимската низина до устието на р. Янтра / на около 2 км преди устието е границата между Русенска и Велико Търновска области./ – предпазват вододайни зони - кладенци тип „Раней“ при с. Вардим, земеделски земи и други територии.

□ Диги в района западно и източно от Свищов – по дигите няма видими пропадания и пресичания, същите не са почистени от храстовидна растителност, като цяло е необходимо почистването им. Констатиран е участък с незначителна дължина с щети от вълнова ерозия – източно от с. Вардим, отразен в протоколите на междуетовомствената комисия. Необходимо е почистване на профилите на Главния отводнителен канал от Белене до Свищов и при отводнителна система Вардим – Караманово.

Общината следи за Изменението на фактическата обстановка относно състоянието на съоръженията за защита от вредното въздействие на водите – състоянието на дигите, почистване коритата на реките и т.н. Има издадено разрешение за строеж от община Свищов за изграждане на брегозащитно съоръжение –десен бряг на р. Дунав при с. Вардим в регулацията на селото.

1.3.9 Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води

През 2015 г.е въведена в експлоатация: ГПСОВ -Свищов с общ канализационен колектор . С това е преустановено директното изпускане на отпадъчните води от градската канализация в р. Дунав без пречистване.

Изградената пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ) е с капацитет 38 000 ЕЖ. Изграждането е по европейска програма и проектът е изпълнен от Община Свищов.



Снимка № 03 - Радиални утаители - ГПСОВ -Свищов

• **Технологична схема и процеси на пречистване на отпадъчните води**

Технологичната схема на новата Пречиствателна станция за отпадни води включва: грубо механично, пълно биологично пречистване и обеззаразяване с UV облъчване.

Утайката (излишната активна утайка) се стабилизира при аеробни условия и обезводнява механично с последващо постваруване.

Има автоматизирана система за мониторинг и контрол на цялата ПСОВ

Извод: Пречистената вода от ПСОВ – Свищов отговаря на стандартите за заустване в р.Дунав.

• **Третиране на получената утайка от пречистване на отпадъчните води в ПСОВ**

В процеса на пречистване на водите се получава излишна активна утайка. Третирането на утайката се състои в предварителното и гравитачно уплътняване, аеробно стабилизиране на утайката, последващо уплътняване и механично обезводняване с постваруване и възможност за временно съхранение преди депониране.

Обезводнената и варувана утайка се транспортира до транспортно средство за утайка или на временна площадка за кек.

Има План за управление на утайките като част от Инвестиционния проект за ГПСОВ- Свищов. Управлението на утайките е обект на анализ и в Общинската програма за управление на отпадъците 2015-2020 г. Обезводнените утайки ще се оползотворяват за рекултивацията на старото общинско депо и други нарушени терени на територията на общината.

1.3.10 Водоснабдяване на населените места - количествени и качествени характеристики

Дружеството «В и К» ЕАД- Свищов стопанисва питейно-битовата водоснабдителна мрежа на общината. Осигурява 100% покритие с водоснабдителни услуги.

Основен източник на водоснабдяване на града и селищата на общината са подземни водоизточници, обединени във водоснабдителни системи (ВС).

Подземните води, които се използват за водоснабдяване в Община Свищов са привързани към следните подземни водни тела – Табл. 19.

Табл. 19

Код на водното тяло	Наименование	Брой издадени разрешителни за водовземане от подземни води
<u>BG1G0000OAL008</u>	<u>Порови води в Кватернера - Беленско-Свищовска низина</u>	28
<u>BG1G0000OAL009</u>	<u>Порови води в Кватернера - Вардим-Новградска низина</u>	35
<u>BG1G0000OPL026</u>	<u>Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра</u>	35
<u>BG1G0000K1B041</u>	<u>Карстови води в Русенската формация</u>	1

Водовземните съоръжения за подземни води на територията на Община Свищов са предимно плитки, с дълбочина до 20 m, изградени както за питейно-битово водоснабдяване на отделните населени места, така и за различни нужди на населението и фирмите. Всички водоизточници и съоръжения са с обособени санитарно – охранителни зони, регистрирани в БДДР.

В община има 70 броя подземни водоизточници, над 40 помпени станции и над 40 напорни водоема.

➤ **Количествени характеристики**

Потребление на питейна вода в Община Свищов

Водопотреблението за 2014 год. е 4 887 410 м³. За гр.Свищов, включени към водоснабдителната система на Община Свищов са: домакинства с разход 944 340 м³/у. и фирми с разход 724 592 м³/у

Села в Община Свищов, включени във водоснабдителната мрежа на Общината водоснабдявани от “В и К” ЕАД – Свищов са домакинства с разход 637 740 м³/у.и фирми 245 192 м³.

Съществуващо водоснабдяване на град Свищов и селата Вардим, Царевец, Козловец и Българско Сливово

Водоснабдяването на гр.Свищов и селата Вардим и Царевец се осъществява от подземни тръбни кладенци, изградени в района на с. Вардим в терасата на р. Дунав.

Селата Козловец и Българско Сливово се водоснабдяват от ПС „Кривулука”.

Общите характеристики на външната водоснабдителна система на гр.Свищов,с.Вардим и част от с.Царевец са дадени в следната таблица 20:

Таблица №20

Компонент	Описание
Водовземане	3 броя кладенци „Раней” и 23(12 броя оборудвани) тръбни кладенци в терасата на р. Дунав при с.Вардим с разрешително за водоползване № 11510390/23.09.2009 г. макс. „вливащи се в черпателния резервоар в ПС «Стара», общо разрешено водно количество по РВ 3918144 м ³ .
Третиране	Обеззаразяване на водата чрез съществуваща хлораторна станция при кладенец „Раней” 1
Съхранение	1брой черпателен водоем V=75м ³ , 3броя преходни водоеми с обеми: V1=625м ³ , V2 = 4 000м ³ , V3 = 100м ³ ; 6броя напорни водоеми с обеми: V1=300м ³ , V2 = 120м ³ , V3 = 2 500м ³ , V4=2 250м ³ , V5 = 1 250м ³ , V6 = 3 000м ³
Помпени станции	Помпена станция „Стара” – при с.Вардим, ПС II подем „Младост” ПС II подем „Болница”
Преносни водопроводи	27,46 км с диаметър по малък от 150 мм, 300 до 600 и 600 до 800мм от стомана, азбестоцимент и РЕ
Населени места свързани към мрежата	1 град и 2 села – гр.Свищов, с.Вардим и част от с.Царевец.За с.Царевец има и допълнителни водоизточници освен този от с.Вардим.
Общ брой на населението в обслужваната територия към 15.09.2015 г.	43891
Брой на населението свързано в мрежата към 15.09.2015 г	37 672
Временно пребиваващо население	76 броя + 6 200 студенти = 6 476 броя
% на населението, свързано към	100%

мрежата	
Дебит	максимален общ дебит 190 l/s за 12 бр. тръбни кладенци и 121 l/s за 3 броя кладенци тип "Раней", Среден годишен дебит - 3 000 000 m³/y.;

• ПС „Кривулука“ е с възможност за водоснабдяване на с. Козловец и с. Българско Сливово.

На територията на община Свищов за водовземане от по-дълбоки водни хоризонти са изградени 4 бр. дълбоки сондажи в района на землище с. Българско Сливово с дълбочина от 100 до 150 м.

Съществуващо водоснабдяване на останалите села, обслужвани от "В и К" ЕАД гр. Свищов

В следващата таблица са описанни водоснабдителните системи на останалите села.

Таблица №21

Наименование, използвани водоизточници	Водоизточници за снабдяване на селата	общ дебит Q-L/s	постъпващо – да, гравитачно в	подаване чрез ПС във водоем/и с V-m ³
1.с.Алеково – използвани 3 водоизточника	Гравитачно, СПС, – 2 дренажа: - »Бивкина» и. «Кесаровата чешма». 1 дренаж »Кърмите» По разрешително за водоползване (РВ) № 100527/30.07.2004г – разрешено. к-во за селото е Q = 2,082 L /s .	4	(напорен водоем)НВ	260 ,150
1.с.Александрово -използвани 2 водоизточника.	ПС събирателна, шахтов кладенец/ШК/, и 1 дренаж »Усойнината» По (РВ)№ 100488/ 16.07.2004г – разр. к-во за селото е Q = 1.1 L /s.	2	(черпателен водоем)ЧВ НВ	160
3.с.Българско Сливово - използвани 2 водоизточника	ПС-събирателна, 4 дренажа: »Беляновец»(Шивата чешма») и («Върбица 1 и 2»-неизползваеми») и 3 бр.сондажни кладенци.По (РВ) № 04437/ 18.07.2001г – разр. к-во за селото е Q = 4.3 L /s .	8	(каптажен водоем)КВ	400
4.с.Вардим - основно захранване от ПС на гр.Свищов, използвани 4 водоизточника	Водосн.с-ма ПС-Вардим-Свищов:., Стара ПС в която се вливат, 23 сондажни кладенци, СК тип: -»Раней 1», -»Раней 2», и »Раней3» с два каптажа. По (РВ) №11510390/23.09.2009 г. – разр. к-во за селото е Q = 311L /s	310	посредс-твом водо-провод-НВ	4000
5.с. Горна Студена - използвани 3 водоизточника	2 ПС „Стара, и „Нова“, с 3 дренажа: „Нов», Кайнаците» и »Граавитачен», Дренаж »Бентовете»е неизползваем. По (РВ № 0443/ 18.07.2001г – разр. к-во за селото е Q = 5,0 L /s	5	НВ	120,80
6.с.Деляновци - изпо-лзвани 2 водоизточника.	ПС»Стара», 2 тръб. кладенци.-ШК1 и ШК2 По (РВ)разреш.водоползване №	1	НВ	180

	0443/ 18.07.2001г – разр. к-во за селото е Q = 2,0 L /s			
7.с.Драгомирово - използвани 3 водоизточника	3 ПС: 3 дренажа: »Моравски»,»Калтак» и »Катранка». По (РВ) № 11510666/08.08.2011г, 11510669/10.08.2011г, и 11510668/09.08.2011г – разр. к-во за селото е Q = 6.0 L /s	5.	НВ	300,50 ,160
8.с.Козловец използвани - 7 водоизточника	ПС»Стара» се захранва от 3 дренажи: »Саран» «Кълна дере и»Коджабаш чешма» -2 бр. ШК 7 и 8 ПС «Нова» се захранва от дренаж.»Крушака» СК 1 и 2 и ШК-3, 4 и 6 По РВ № 11510846/22.04.2013г, РВ№11510843/03.04.2013г, В№11510845/15.04.2013г, РВ№11510844/15.04.2013г.иРВ№11510840 /19.03.2013 разр. к-во за селото е Q =16.5 L /s.	3.	НВ,	2x250
9.с.Морава използвани- водоизточника	4 ПС–«Мачтова» се захранва от дренаж «Занталъка»и ШК»Мачтов траф» ПС»Нова» се захранва от дренаж»Куфия» В ПС»Стара» влизат водите от ПС»Мачтова, ПС «Нова» и дренаж «Над селото».По (РВ) № 11511003/ 04.05.2015г. и (РВ) № 11511032/ 20.07.2015г.– разр. к-во за селото е Q = 14,3 L /s.	4	НВ	300
10.с.Овча Могила - използвани 5 водоизточника	ПС- «Червенска бара» се захранва от дренажите:-«Червенска бара» и «Енчов гьол».ПС »Караджан» се захранват от дренажите »Караджан» -2 бр. ПС “Заводска”от дренаж «Заводски» и ПС- „2-ри километър” се използват във върхови моменти По (РВ) №004437/ 18.07.2001 – разр. к-во за селото е Q =12,0 L /ss	9	ЧВ	300
11 с.Ореш - използвани 2 водоизточника	ПС-1-ви подеи се захранва от каптаж «Илиево» и ШК. , Дренаж «Герана» не се използва По (РВ) № 004437/ 18.07.2001г – разр. к-во за селото е Q = 9,0 L /s	9	НВ	350
12.с.Совата- използвани 2 водоизточници.	От дренаж «Пендикуряк» и ШК –сезонно през ПС водата се изпомпва в НВ.Дренаж »Владъкина чешма» не се използва . По (РВ) № 0443/ 18.07.2001г – разр. к-во за селото е Q = 2,5 L /s .		НВ	100
13.с.Хаджи Димитрово - използвани 4 водоизточника	ПС – събирателна,- 3 дренажа:»Гиклик1 -»Гиклик -2»,и »Курдере» и ШК 1. По (РВ) №11510665/ 08.08 .2011г , (РВ) № 11510663/ 04.08.2011г (РВ) № 11510662/02.08.2011г , (РВ) № 11510661/27.07.2011г (– разр. к-во за селото е Q = 6,0 L /s	4	ЧВ	НВ 260
14.с.Царевец, (изградено е и допълнително водосн. с НВ на	ПС-стара и ШК. От север селото се захранва през НВ запълван от	4.1	НВ	350

гр.Свищов	водопровод от кв.»Младост» на гр.Свищов-По (РВ) № 04437/ 18.07.2001г – разр. к-во за селото е Q =8.0 L /s.ПС –нова и НВ-100 м ³ сега са неизползваеми.			
15.с.Червена - използвани 2 водоизточника	ПС-събирателна,се захранва от 2.дренажа: «Барата» и «Кайнака»Дренажа в «Енчов дол» които е в землището на с.Червена захранва с.Овча Могила.По (РВ) № 11510670/ 10.08.2011г и (РВ) № 11510667/ 08.08.2011г – разр. к-во за селото е Q = 3,7 L /ss	2.8	НВ	26

Източник: Бизнес план на В и К –Свищов –ЕАД 2014 -2016 г. Водоснабителни системи -стр.22-25

Водопроводни мрежи

Водопроводните мрежи в Община Свищов през 2015 г. са с дължина 553 818 м. Над 70% от мрежите са били изградени от азбесто-циментови (етернитови) тръби и са в експлоатация повече от 30 години, което обуславя значителни водни загуби. Същите постепенно се ремонтират и подменят с РЕ и PVC.

Дължина на довеждащи външни/магистрални водопроводи, състояние .Обща дължина – 155 041 м'. До 2015 г. от тези водопроводи отремонтирани и подменени с ПЕВП и стоманени тръби са 79 678 л.м.Към основната водоснабителна система ПС „Вардим“ е изграден нов водопровод от ПЕВП ф500 и ф560 въведен в експлоатация през 2011 г. с дължина 9 км. Продължава подмяната на останалата част от етернитови тръби на водопровода .

Дължина на вътрешни водопроводи, състояние -Обща дължина – 398 817 м. Към 2015 г.е извършена подмяна с ПЕВП и стоманени тръби от водопроводната мрежа с дължина на подменените участъци 82 632. м.с ремонти на водопроводни участъци Продължава подмяната на останалата част 316 185 л.м. от етернитови тръби на водопровода.

Изводи:

✓ Наблюдават се значителни физически загуби във водопроводната мрежа. Част от тръбите са от етернит и стоманени - амортизирани и следователно процентът на течовете по тях е значителен.

✓ Оборудването в помпените станции също е амортизирано, неефективно и/или използва много енергия (Стара ПС Свищов). За целта от дружеството се извършват предварително планирани ремонти на помпените станции, и водопроводните мрежи с подмяна /възстановяване на оборудването и отстраняване на възникнали аварии в минимален срок.

➤ Качество на водата, предназначена за питейно-битови нужди на населението.

От контрола на качеството на питейната вода се констатира периодично високи стойности по показателя “съдържание на манган” – от 0,08 до 0,15 мг/л при норма 0,05 мг/л, както и епизодични отклонения по показателите цвят и мътност на обеззаразената вода от разпределителните мрежи на гр. Свищов и с. Вардим.

Дружеството периодично извършва и микробиологични анализи на води от всички населени места. През 2014 г.не са регистрирани трайни лоши микробиологични резултати, което се дължи на дозиращи устройства за въвеждане на натриев хипохлорит във водата.

Дезинфекцията на водата от ВС Вардим се извършва с хлор – газ посредством автоматично функционираща система.

Органите на РЗИ – Велико Търново извършват периодичен контрол на качеството на водите за питейно – битови нужди. Общ брой взети проби по микробиологични показатели през 2014 г. са 95, от които 91 проби отговарящи на нормативните изисквания.

➤ Водоснабдяване и водопотребление на производствени площадки

Фирмите на площадката на Свилоза АД - «Свилоза Ярн» ЕООД, дъщерно д-во «Свилоцел» и ТЕЦ «Свилоза» АД - ползват бутилирана вода за пиене. За битови нужди водата се обезпечава от градската водоснабдителната мрежа.

Водоснабдяване за производствени нужди

«Свилоза» Ярн» ЕООД - фирма на площадката на «Свилоза» АД. Фирмата има издадено КР № 12/2004 г. и КР №12 –НО-А1/2012г. и разрешения за водоползване, което е организирано както следва :

1. За производствени нужди чрез собствено водовземане от повърхностен воден обект/р.Дунав/ съгласно разрешително за водоползване №101611/09.07.2006 г. Водата преминава през допълнителна обработка до изисквания състав на омекотена вода за инсталацията за изкуствена вискозна коприна.
2. Разрешава се водовземане на вода за охлаждане от 5 броя кладенци тип «Раней»-собственост на Свилоза» АД . Водите са от подземен воден обект- ПВТ- порови води в Кватернера - Беленско Свищовска низина с код BGIG0000Qa1008. Свежата вода се използва директно, не се обработва допълнително

„Свилоцел” ЕАД, дъщерно дружество на «Свилоза» АД.

Дружеството има издадено КР №175-Н1/2007 г. и актуализирано с Решение № 175 –Н1-ИО –А1/2014 г.

Водоснабдяването за производствени нужди се обезпечава: чрез собствено водовземане от повърхностен воден обект/р.Дунав/ за което има издадено разрешително с №11130010/06.08.2007 г. от БДДР-Плевен за инсталацията за производство на сулфатно избелена целулоза от широколистна дървесина (Завод за целулоза)

Водоснабдяването с охлаждащи води е от 5 броя кладенци - собственост на «Свилоза» АД от подземен воден обект - кватернерен водоносен хоризонт алувий р.Дунав ПВТ с порови води в Кватернера –Беленско Свищовска низина с код BGIG0000 Qa1008 съгласно разрешително за водовземане №11530168/01.12.2008 г. издадено от БДДР-Плевен.

ТЕЦ Свилоза» АД- -фирма на площадката на „Свилоза“ АД, с издадено комплексно разрешително КР №295-Н0/2008г.

Вода се използва за хидротранспорта на сгурията и пепелината до депото. Водата се черпи от р.Дунав.. Избистрените води (свивни води) се заустват директно в река Дунав.

Водовземането е съгласно Разрешително за водоползване №101611/09.07.2006г.

Водовземането на вода за охлаждане е от 5 броя кладенци тип «Раней»-собственост на Свилоза» АД. То е от подземен воден обект- ПВТ е порови води в Кватернера - Беленско Свищовска низина с код BGIG0000Qa1008 съгласно издадено разрешително №11530194/05.02.2009 г.

„Биляна“ ООД – свинекомплекс с Българско Сливово

Водоснабдяването за производствени нужди се осъществява чрез собствен тръбен кладенец, с изградено хидрофорно съоръжение и водопроводни мрежи на производствената

площадка. Дружеството има разрешително за водоползване № 11520079/01-04.2010 г. издадено от БДДР-Плевен изменено с решение № 1175-.27.09.01.2013г.

Съгласно издаденото комплексно разрешително КР №324 – НО-2008 г. разрешеният годишен разход на вода е 30 516 м³. Няма констатирано несъответствие

Извод:

В количествено отношение наличните водоизточници задоволяват потребностите на населението от вода за питейно – битови нужди и производствени нужди , но се предвижда изграждането на нови сондажни кладенци поради очакваното намаление на дебита на подпочвените води от съществуващите такива.

Препоръчва се изграждане на пречиствателно съоръжение за питейните води, на база на вече стартиран в миналото проект, с цел трайно подобряване на качеството им.

Управлението на водните ресурси като количество и качество се извършва чрез изготвените Планове за управление на водните ресурси на община Свищов, които включват различни мерки, подробно дадени в плана за действие.

1.4 ОТПАДЪЦИ

Община Свищов е изготвила програма за управление на отпадъците за периода 2015-2020 година. Програмата е изготвена на база на извършен практически морфологичен анализ на количеството и състава на генерираните в общината битовите отпадъци и актуална информация за другите видове отпадъци.

1.4.1 Генерирани отпадъци по видове и източници - битови, опасни, строителни, производствени

➤ Битови отпадъци

Количество генерирани битови отпадъци в община Свищов

Извършените полеви изследвания показват общо генерирано годишно количество битови отпадъци за община Свищов от 10 800 влажни тона. При средна влажност от 20%, това формира около 8650 сухи тона / годишно.

Допълнително се събират разделно на територията на община Свищов около 600 тона/годишно отпадъци от опаковки. Допълнително се събират от други, лицензирани по чл. 35 организации, още мин. 200 тона/годишно.

Това формира общо количество генерирани битови отпадъци от 11 600 тона/годишно. Очаква се намаление на годишното генерирано количество отпадъци с 1.5% на година вследствие отрицателния демографски прираст за общината. Направена е прогноза за генерираните количества за периода 2015-2020 година, представени в Табл.....

Очакваното генерирано количество през 2020 година е 10 764 тона.

Табл. 22 Прогноза за генерираните годишни количества битови отпадъци в община Свищов за периода 2015-2020 година

2015 г	11,609 тона
2016 г	11,435 тона
2017 г	11,264 тона
2018 г	11,095 тона
2019 г	10,928 тона
2020 г	10,764 тона

Състав на генерираните битови отпадъци в Община Свищов

Таблица 23 – Морфологичен състав на генерираните битови отпадъци – смесени и разделно събрани – средно за общината

ОЦЕНКА НА СЪСТАВА НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА СВИЩОВ ПО ФРАКЦИИ СЛЕД СУМИРАНЕ С РАЗДЕЛНО СЪБРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ					
Морфологичен състав	Смесени битови отпадъци			Разделно събрани Фракции отпадъци	Общо
				т/год	т/год
	среден%	тона/г.	сухи тона/г.		% съдърж.
					%

Хранителни;	7.66%	828.30	165.66	0.00	828.30	7.13%
Хартия и картон;	5.83%	629.75	125.95	475.86	1105.60	9.52%
Пластмаса;	12.18%	1316.45	263.29	262.71	1579.16	13.60%
Текстил;	3.50%	377.97	75.59		377.97	3.26%
Гума;	0.00%	0.00	0.00		0.00	0.00%
Кожа;	0.05%	5.54	1.11		5.54	0.05%
Градински;	22.71%	2454.79	490.96	0.00	2454.79	21.15%
Дървесни;	0.55%	59.36	11.87		59.36	0.51%
Стъкло;	4.89%	528.52	105.70	61.87	590.39	5.09%
Метали;	1.27%	136.85	27.37	0.00	136.85	1.18%
Инертни-едри;	40.76%	4405.27	881.05		4405.27	37.95%
Опасни;	0.02%	2.00	0.40		2.00	0.02%
Други - неопределими	0.59%	63.98	12.80		63.98	0.55%
Общо:	100.00%	10808.77	6644.2	800.44	11609.21	100.00%

Изводи:

- ✓ Преобладаващата фракция в битовите отпадъци на община Свищов е инертната фракция - 37.95%.
- ✓ Следват градинските отпадъци – 21.15%.
- ✓ От рециклируемите отпадъчни материали най-значими са пластмаса – 13.60% и хартия и картон – 9.62%.

➤ Опасни отпадъци

Генерираните опасни отпадъци от бита - бои, батерии, лекарства и други се събират отделно, съгласно сключен от общината договор с лицензирано дружество.

➤ Строителни отпадъци

Съгласно годишните отчети генерираните смесени строителни отпадъци са около 127 тона/годишно. Генерират се и инертни отпадъци – земни маси, камъни, почва, др. в количество около 3600 тона/годишно.

➤ Производствени отпадъци

Основното производство в община Свищов е производството на предприятията от групата „Свилоза“ – ТЕЦ и химическа промишленост. Техните отпадъци се контролират съгласно издадените им комплексни разрешителни за дейността.

Останалите производствени мощности на територията на общината се преобладаващо от хранително-вкусовата промишленост, както и металообработване и услуги и имат характер на неопасни, сходни с битовите отпадъци.

➤ Утайки от пречистване на отпадъчните води

На територията на общината е построена нова общинска станция за пречистване на отпадъчните канализационни води. Тя е стартирала експлоатацията си през 2015 година. Към момента няма сериозни количества формирани утайки. С натрупването им, трябва да се планира начина за оползотворяването или обезвреждането им. Съгласно изготвения План за управление на утайките на ПСОВ Свищов, очакваният обем обезводнена утайка годишно е 3658 м³/годишно.

1.4.2 Начини на третиране на различните видове отпадъци и съоръжения.

Битови отпадъци

Сметосъбирането и сметоизвозването в Община Свищов се извършва от специализирано общинско предприятие - „Чистота- Свищов“. Събирането на битовите отпадъци в селищата на община Свищов се извършва в различни съдове – кофи тип „Мева“, контейнери тип „Бобър“ и контейнери с вместимост 4куб.м .

Ползваните транспортни средства са специализирани 2-осни и една 3-осна вариопреси.

Системата на сметосъбиране обхваща всички населени места в общината.

Трансферни съоръжения

Няма изградени претоварни станции на територията на общината. Транспортирането на отпадъците е директно до одобреното съоръжение – депо.

Регионалното депо Никопол в с. Санадиново, е разположено на средно разстояние от около 38 км от общинския център. За община Свищов това е свързано със значително повишение на транспортните разходи, което ще наложи промяна на ползваните транспортни средства и начина на транспортиране. В програмата за УО е предвидено изграждане на общинска площадка за разделно приемане на отпадъци, претоварване и предварително третиране, преди транспортирането до регионалното депо.

Инсталации за предварително третиране и обезвреждане на отпадъци на територията на община Свищов

В град Свищов работи инсталация за предварително третиране на отпадъците чрез сепариране, оперирана от „Еко Феникс“ ЕООД. Тя сепарира разделно събрани битови отпадъци от територията на община Свищов и съседните ѝ общини, включително и община Свищов. За 2014 година са отчетени общо подготвени за рециклиране 6131 тона отпадъци.

Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители

Съгласно изискванията на ЗУО, за населеното място град Свищов, се изисква изграждане на общинска площадка за разделно приемане на отпадъци от населението. Към момента община Свищов е изпълнила това нормативно изискване чрез сключен договор с “Еко Феникс” ЕООД. Програмата за управление на отпадъците предвижда изграждане на общинска такава.

Разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци

Общината е в процес на изграждане на система за разделно събиране на биоотпадъците, като част от планираната инвестиционна програма на регионалното сдружение за управление на отпадъците на регион Левски, на което община Свищов е член. Вече са доставени съдове за разделно събиране на биоотпадъци и два броя транспортни камиона за транспортирането им до регионалния център в с. Санадиново, община Никопол.

Инсталации за третиране и обезвреждане на отпадъци

Община Свищов е член на регионалното сдружение за управление на отпадъците Левски (Никопол) – името е добавено заради промяна на локацията на регионалното съоръжение за третиране и обезвреждане на отпадъци – от община Левски в община Никопол. Разстоянието до него е средно претеглено 45 км, или 38 км от общинския център.

Предвидените съоръжения на площадката на Регионалното депо, които предстои да влязат в експлоатация са следните:

1. - Клетка 1 за обезвреждане чрез депониране на отпадъци
2. - Инсталация за сепариране на смесен и разделно събран отпадък и подготовка за рециклиране на съдържащите се отпадъчни материали хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло
3. Инсталация за компостиране на биоотпадъци.

➤ *Строителни отпадъци*

Няма отредена площадка за тяхното временно съхранение или депониране на земните маси. До момента е ползвана площадката на старото общинско депо, което подлежи на рекултивация и няма възможност за разширение.

➤ *Опасни отпадъци*

От 1999 г., в землището на с.Вардим се съхраняват разделно в саниран склад негодни и неизползвани препарати за растителна защита в селското стопанство. Съхраняват се временно съгласно изискванията на Наредбата за изискванията за третиране на производствени и опасни отпадъци приета с ПМС № 53/1999 г.(ДВ. бр.29/1999г.). Има и изготвен аварийен план. Складът е бетонова сграда /бивш военен хангар/ в добро състояние, не се наблюдават течове. Осигурена е деноношна охрана и локална сигнална охранителна система.



Снимка 04 Склад за съхранението на пестициди в м. «Дживизлъка»

Всички прахообразни отпадъци са преупаковани в пластмасови чували смесени с хидратна вар, а течните в пластмасови бидони, съгласно «Временни указания за обезвреждане на фитофармацевтични препарати и остатъци от тях» на Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа.

Съхранени налични количества в склада към 01.01.2016 г.- 149.5 т.

➤ *Утайки от пречистване на отпадъчни води*

Характерът на производствата в град Свищов не предполага заустването на опасни вещества в канализационни води и включването им в състава на утайките. Това е възможно само при аварийни ситуации – природни бедствия или производствени аварии, при които се изпускат замърсени води в канализационната мрежа, които се управляват чрез изготвения аварийен план за експлоатация на ПСОВ. Заключение е, че се очаква генерирането на неопасни утайки, които могат да бъдат оползотворени за рекултивация и/или използвани в земеделието и горското стопанство.

1.4.3 Стари замърсявания с битови и други отпадъци на територията на общината извън площадките на предприятията - местонахождение, площ, вид отпадък, рискове за човешкото здраве и околната среда

Обезвреждането на неопасните отпадъци, генерирани на територията на Община Свищов, понастоящем и до стартирането на експлоатацията на регионалното съоръжение, се извършва в общинско депо. То е разположено в местност „Ненова шатра“ (имот № 000399), ЕКАТТЕ 65766. Имотът е собственост на Община Свищов (рег. № 09015, акт за публична общинска собственост № 1394/19.10.2006 г.) и обхваща площ от 17,133 дка. Начинът на трайно ползване на земите (по скица от кадастъра) е сметище. Начало на експлоатацията - 1976 г.

Депото има частично изградени собствени мрежи на техническата инфраструктура и обособени функционални зони, необходими за неговата експлоатация – везна, зидана ограда (частично), охрана; зона за депониране на строителните отпадъци.

Депото няма изолация на дъното, изградена система за безопасно извеждане на инфилтратата, биогаз. В съставът на депонираните отпадъци преобладават битовите отпадъци (90%), следвани от строителните (10%). Уплътняването на депонираните отпадъци се извършва с булдозер от оператора на депото - ОП „Чистота – Свищов“.

За общинското депо има изготвен проект за рекултивация, за който се търси финансиране.

Съществува, изготвен от общинската администрация, много подробен доклад за всички идентифицирани на територията на община Свищов площадки, на които исторически, включително и нерегламентирано е извършвано складиране/депониране на отпадъци. Този доклад е основа за планиране на дейностите по възстановяване на тези замърсени в миналото площадки. Като мярка в Плана за действие към настоящата програма се предвижда актуализирането му.

1.4.4 Събиране на вторични суровини

Дванадесет дружества имат издадени разрешителни документи за събиране, временно съхраняване и транспортиране на отпадъци на територията на община Свищов – това са дружествата „Билияна“ в с. Българско Сливово, „ЕкоФеникс“ ЕООД в гр. Свищов, „Камелия груп“, „Конпротър – Евтим Евтимов“ в град Свищов, „Финта“ и „Форинвест груп“ в град Свищов и „Свилоса“ – само за своите производствени отпадъци.

Фирмата „Еко Феникс“ ЕООД има и разрешително за подготовка на отпадъци за третиране на четири площадки на територията на общината.

1.4.5 Чистота на територията на населените места и местата за отдих извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, коицата за отпадъци в населените места

Честотата на обслужване на различните видове съдове по населени места се определя по заповед на кмета на общината в срок до 31 октомври на текущата година. В системата на сметосъбиране и сметоизвозване са включени всички населени места в общината. Сметоизвозването се извършва със специализиран транспорт на общинското предприятие по график. При пролетното и есенно почистване и на едрогабаритни отпадъци сметоизвозването се извършва по-често и при необходимост.

Честотата на сметосъбиране е както следва:

- На 6 дни за съдовете за ТБО с вместимост 4 м³,
- На 3 дни за съдовете за ТБО тип Бобър с вместимост 1,1 м³ за град Свищов
- На 14 дни за съдовете за ТБО тип Бобър с вместимост 1.1 м³ за останалите населени места в общината, освен град Свищов
- На 3 дни за кофите тип Мева с вместимост 0.011 м³

1.5 ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

1.5.1 Видове почви в община Свищов, разпределение, категории, собственост, начин на трайно ползване,

Според почвено-географското райониране на България почвите от землищата в община Свищов попадат в Средна Дунавска провинция на Долнодунавската почвена подобласт.

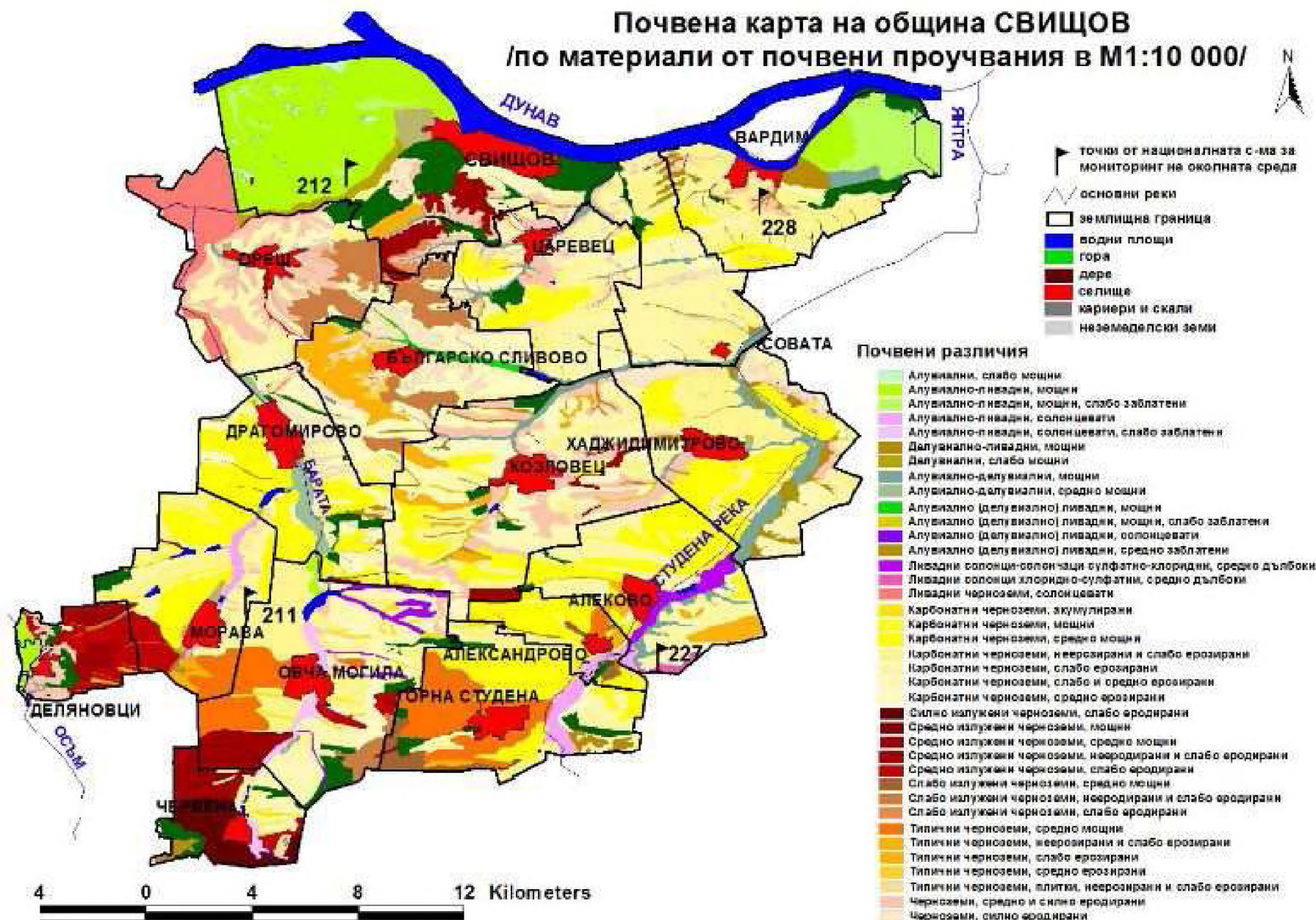
Многообразните форми на релефа, разнородните почвообрабващи скали и диференциацията на климата създават сложна картина на почвената покривка. Климатът има характеристиките на умерено континенталната климатична област – студена зима и горещо лято, с изразени пикове на температурите през тези два сезона.

В Средната Дунавска провинция доминират черноземите (Chernozems: карбонатни - Calcaric CHk; обикновени – Naplic, CHh).

Установено е разпространението на следните основни почвени типове, разпространени на територията на община Свищов (карта съобразно „Легендата на почвите” на FAO (1988, 1990) (таблица 1, фиг. 1).

Таблица 24 - Баланс на площите, покрити от основните почвени видове, на територията на Община Свищов

Легенда	Площ [ha]	%
Карбонатни черноземи	28 767,93	48,0
Типични черноземи	3 559,89	5,9
Излужени черноземи	4 916,37	8,2
Черноземи, ерозирани	5 365,14	9,0
Алувиални почви	3 742,56	6,2
Делувиални почви	2 040,04	3,4
Алувиално-делувиални почви	1 726,82	2,9
Алувиално-(делувиално)-ливадни почви	154,93	0,3
Алувиално-(делувиално)-ливадни почви, заблатени	1 241,63	2,1
Алувиално-(делувиално)-ливадни почви, солонцевати	1 948,09	3,3
Ливадни солонци и солонци-солончаци, средно дълбоки	283,46	0,5
Неземеделски земи	263,10	0,4
Гора	2 766,72	4,6
Дере	149,68	0,2
Водни площи	179,32	0,3
Селища	2 807,24	4,7



Фиг. 18

Най-широко разпространените почви на територията на община Свищов са черноземите, представени в следните подтипове: карбонатни, типични, излужени и ливадни – виж картата тук по-горе.

Черноземите са образувани в ивицата покрай Дунав върху богати на карбонати лъос и лъосовидни материали, а по терасите на реките – върху холоценовски алувиални наслаги с механичен състав, подобен на лъоса, при умерено континентален климат, характеризиращ се с чести засушавания през вегетационния период. Профилът им е формиран под влияние на тревно-степна естествена растителност, която продуцира забележими количества органична материя, както на повърхността му, така и в дълбочина. Характерна за тях е богатата мезо- и макрофауна (дъждовни червеи, насекоми, ровеши животни). В по-голямата си част релефът е вълнообразен.

Баланс на почвите по бонитетни категории

Земеделските земи, представени от неерозирани разновидности на черноземите (карбонатни, типични, средно мощни и средно, и силно излужени) и някои от алувиално-(делувиално)-ливадните почви, характеризиращи се с най-високо потенциално плодородие, принадлежат към първа, втора и трета бонитетни категории (*много добри и средно добри земи*), заемащи 19,04 % от територията на Общината. Много добрите земи са с малка обща площ - 394,06 ha, 0,63% (табл. 2). По-големи, компактни масиви от тях са разположени в по-равната част на Общината, в землищата на селата Вардим и Червена. Множество разпръснати малки площи от тези категории се откриват в землището на с. Овча могила (Приложение №1).

Таблица 25- Баланс на територията на Община Свищов по бонитетни категории на земеделските земи

Бонитетна група	Бонитетна категория	Площ [ha]	%
Първа (<i>много добри земи</i>)	1	177,29	0,28
	2	216,77	0,35
Втора (<i>добри земи</i>)	3	11 511,58	18,41
	4	24 151,59	38,63
Трета (<i>средно добри земи</i>)	5	6 775,27	10,84
	6	5 500,06	8,80
Четвърта (<i>лоши земи</i>)	7	1 677,15	2,68
	8	-	-
Пета (<i>непригодни за земеделие</i>)	9	24,66	0,04
	10	626,09	1,00
Без категория		11 866,36	18,98
ОБЩО		62 526,81	100

Земи от трета бонитетна категория, в компактни масиви, са разположени в югозападната и южната част на Общината – землищата на селата Българско Сливово, Драгомирово, Козловец, Овча могила, Червена, Горна Студена, Александрово, Алеково. По-малки са масивите в землищата на гр. Свищов и селата Царевец и Вардим. Общата им площ представлява 18,41% от площта на Общината. С най-голямо разпространение, също много плодородни, са земите от четвърта бонитетна категория (*добри земи*), заемащи 38,63 % (24

151,59 ha) от територията (табл. 2, Приложение №1). Най-големи масиви от тях са разположени в землищата на гр. Свищов и селата Вардим, Хаджидимитрово, Ореш, Царевец, Морава, Овча могила и Деляновци – карбонатни черноземи, слабо ерозирани и средно мощни, средно излужени черноземи, средно мощни.

Земите от пета и шеста бонитетни категории (*средно добри земи*) - 12 275,33 ha, 19,64%, са представени предимно от ерозирани черноземи, в слаба и средна степен (табл. 2, Приложение №1). Земи от пета категория се срещат в землищата на селата Българско Сливово, Козловец, Ореш, Вардим (карбонатни черноземи, средно ерозирани, средно излужени черноземи, средно мощни), а от шеста категория в землищата на гр. Свищов и с. Царевец (средно излужени черноземи, средно мощни), в с. Драгомирово (типични черноземи, средно ерозирани), в с. Козловец и с. Овча могила (карбонатни черноземи, слабо и средно ерозирани).

Малко е присъствието на земи от седма категория (*лоши земи*) - 1 677,15 ha, 2,68%: черноземи, силно ерозирани, в землищата на селата Българско Сливово, Хаджидимитрово, Вардим и гр. Свищов, (табл. 2, Приложение №1).

Малки площи в землището на с. Хаджидимитрово с обща площ 24,66 ha, 0,04%, са представени от девета бонитетна категория (*земи, непригодни за земеделие*) - алувиално- (делувиално)-ливадни почви, средно заблатени. Компактни масиви в землището на Алеково, по пречието на р. Студена са отнесени към десета бонитетна категория (*непригодни за земеделие*) - солонци и солонци-солончащи. По-малки парцели от 10-та категория се откриват във всички землища на Общината, покрити със средно и силно ерозирани черноземи. Общата площ на земите от 10-та категория е 626,09 ha, 1% (табл. 2, Приложение №1).

Баланс на почвите по видове собственост

В Община Свищов най-голям е дялът на земите частна собственост - 32 441,16 ha, стопанисвани в по-голямата си площ като ниви. Следващите по площ (10 036,41 ha) са земите – държавна собственост (публична и частна), заети с гори и водни обекти- табл.Х 9

Таблица 26. Баланс на територията на община Свищов по вид на собствеността

Вид собственост на земите	Площ [ha]
Държавна публична	5 830,05
Държавна частна	4 206,36
Обществени организации	7 099,69
Общинска публична	5 852,70
Общинска частна	3 138,70
Религиозни организации	94,05
Стопанисвани от Общината	719,03
Съсобственост (преобладаващо частна)	3 102,02
Частна	32 441,16
Чужди физически и юридически лица	43,05
ОБЩО	62 526,81

Земеделските земи – собственост на Общината (публична, частна и стопанисвани от Общината) - 9 710,43 ha са представени главно от по-нискокатегорийни земи (от 5-та до 7-ма бонитетни категории) и по-рядко от земи от 3-та и 4-та бонитетни категории (в

землищата от южната част на територията). Начинът на трайното им ползване предимно е ливади, мери и пасища. Към тези площи са включени също и черните пътища, обслужващи земеделските имоти, площите на язовирите - общинска собственост, а в площта на общинската публична собственост се включват още и площите на някои от населените места (табл. 9 и Приложение №3).

Общината стопанисва земеделските земи, незаявени за възстановяване на собствеността. Тези парцели са разпръснати по цялата територия на Общината. След 10 години от влизане в сила на Плана за земеразделяне тези земи стават част от Общинския поземлен фонд.

Начин на трайно ползване на земите

От земеделските земи в Общината, водени на отчет в Общинска служба „Земеделие”, най-голям е дялът на пасищата - 4694,23 ha (77,17%), използвани за развитието на пасищното животновъдство, следвани от обработваемите ниви - 841,81 ha (13,84 %) и ливадите - 149,38 ha (2,46 %). С най-голяма площ обработваеми ниви е с. Козловец (259,48 ha), а с най-малка - с. Алеково (7,42 ha). Трайните насаждения (вкл. овощни градини и лозя) заемат малка площ от земеделските земи – 207,93 ha, 3,42%. Доста големи са площите на пустеещите необработваеми ниви - 138,29 ha, като най-много са тези в с. Ореш, с. Българско Сливово и с. Драгомирово и на изоставените трайни насаждения (за повече от 2 години) – 49,41 ha (общо 3,09%).

В землище Свищов почвите са най-благоприятни за отглеждане на пшеница и ечемик и по-малко благоприятни (средно добри) са за слънчоглед и царевица.

От предоставената информация за практикуваните сеитбообръщения и отглежданите култури се вижда, че в Общината има тенденция към ограничаване на видовото разнообразие на отглежданите полски култури (зърнено-житни, технически и фуражни), което може да е обусловено от структурата на животновъдството, а също така и от пазарните съображения на земеделските производители.

В следващата таблица 27 е представена информация за начина на трайно ползване на земите по отделните землища в общината:

Населено място	Таблица 27 - Начин на трайно ползване на земите по населени места									
	ниви				трайни насаждения				ливади ha	пасища ha
	обработваеми ниви ha	ерозиран и наводнен и ниви ha	пустеещи необработвае ми ниви ha	зеленчуков и култури ha	овощн и градин и ha	лозя ha	други трайни насаждения ha	изоставен и трайни насаждения ha		
гр. Свищов	53,25		1,42		4,13	7,31	4,34	1,55		385,06
с. Алеково	7,42		0,08		0,84		29,27		0,75	310,16
с. Александрово	25,89		0,66			0,94			51,22	126,33
с. Българско Сливово	63,23	1,45	16,55		1,19	0,22		3,18	1,33	342,36
с. Вардим	143,34		6,96		3,70	8,33			2,42	294,63
с. Горна Студена	9,80		0,42						4,61	364,26
с. Десяновци	9,82		0,61			0,37		4,89		141,37
с. Драгомирово	128,40		17,04						16,86	228,94
с. Козловец	259,48		8,15						11,10	482,41
с. Морава	52,23		2,87			0,13		1,81	0,66	202,88
с. Овча Могила	12,14		9,81					15,03	5,98	324,74
с. Ореш	7,74		52,59			4,90				453,13
с. Хаджидимитр ово	14,74					9,47	87,91		27,37	526,36
с. Царевец	40,83		18,91	0,41	0,85	40,43		22,95	27,08	290,10
с. Червена	13,50		2,22		3,45	0,15				221,50
Общо:	841,81	1,45	138,29	0,41	14,16	72,25	121,52	49,41	149,38	4694,23

1.5.2 Съществуващи екологични проблеми (деградационни процеси) при почвите на община Свищов – степен на развитие и прогноза за развитието им

Под влияние на урбанизацията и промишлената дейност почвите са се трансформирали в антропогенни. При тези условия почвите в съществуващия профил бавно, но прогресивно са изтощени, замърсени и са се изменили в отрицателна посока в сравнение с първоначалното им естествено състояние.



Снимка 05 – ерозирали почви в община Свищов

Деградацията на почвата включва съвкупност от процеси, които водят до пълно или частично нарушаване на една или повече от функциите ѝ (табл. 27). Докладът за състоянието на световните почвени ресурси, публикуван на 5.12.2015г., идентифицира десет заплахи за функциите на селскостопанските почви¹, които трябва да бъдат преодолявани, за да се постигнат целите на хилядолетието за устойчивото им развитие:

- Ерозия на почвата;
- Намаляване на органичното вещество;
- Небалансиран хранителен режим;
- Вкисляване;
- Засоляване;
- Уплътняване;
- Повърхностно преовлажняване;
- Замърсяване;
- Загуба на биоразнообразие;
- Запечатване и отнемане на земеделски земи;

Таблица 28. Степени на увреждане на почвените функции от деградационни процеси

	Производство на храна и	Съхранение, филтри-	Место-обитание и	Платфо. рма за инженер	Източник на суровини	Физично и културно наследство
--	-------------------------	---------------------	------------------	------------------------	----------------------	-------------------------------

¹ Повечето от тези деградационни процеси са регламентирани и в Закона за почвите.

	биомаса	ране, трансфо- рмация	генетичен фонд	-ни дейност и		
Водна ерозия						
Ветрова ерозия						
Загуба на ОВ - органични почви						
Загуба на ОВ - минерални почви						
Уплътняване						
Запечатване						
Замърсяване						
Засоляване						
Опустиняван е						
Свладища и наводнения						
Загуба на биоразнообра- -зие						

1.5.3. Заблатени почви, причини

Заблатени са алувиално-делувиалните ливадни почви -1241.63 дка – 2.1%.

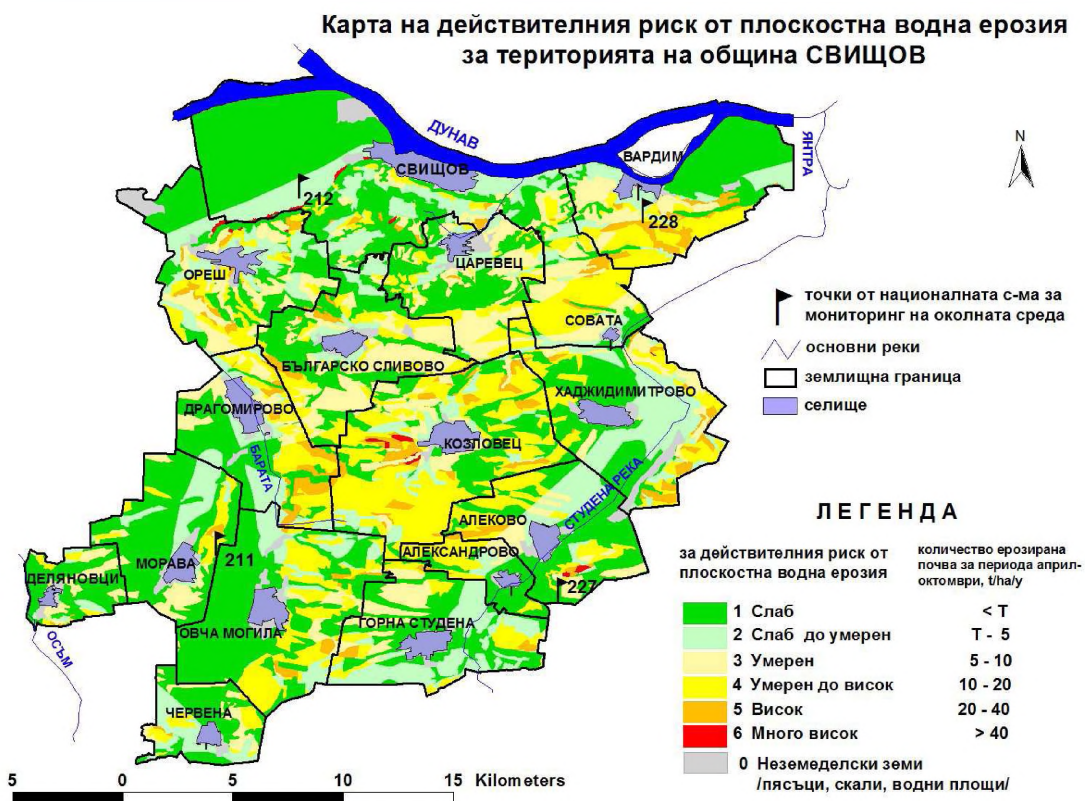
1.5.4 Ерозирали почви, причини

Под влияние на урбанизацията и интензивната промишлена дейност в района, почвите са се трансформирали в антропогенни. При тези условия почвите в съществуващия почвен слой бавно, но прогресивно са изтощени, замърсени и са се изменили в отрицателна посока в сравнение с първоначалното им естествено състояние.

Основните процеси, които увреждат почвите², са регламентирани в Закона за почвите: ерозия; кисляване; преовлажняване; намаляване на почвеното органично вещество; замърсяване; запечатване.

На фиг. 19 е представена е карта на действителния риск от плоскостна водна ерозиция за територията на община Свищов.

² Увреждането на почвената покривка представлява изменение на физичните, химичните и биологичните характеристики на почвите, при което възниква опасност екологичните функции на почвената покривка да бъдат нарушени или затруднени в съществена степен или за продължителен период (съгласно чл. 12. от Закона за почвите).



Фиг.19 – карта на действителния ерозионен риск от плоскостна водна ерозиция





Снимки 06,07 – почви община Свищов, автор А. Даскалова

Вкисляване на почвите

Тъй като повечето почви в землищата на община Свищов съдържат карбонати по целия си профил, не се очаква вкисляване. Еwentуално слабо вкисляване може да се допусне при излужените черноземи в случай на продължително прекомерно използване на някои азотни торове, но вероятността е малка, тъй като тези почви се характеризират с добра буферна способност.

Засоляване. Осолонцяване

Засоляването поражда проблем по отношение на осмотичното налягане на почвения разтвор, което води до увеличаване на водозадържащата способност на почвата и до силно влошаване на влагообезпечаването на земеделските култури. На територията на Общината засолени почви са ливадните солонци-солончаци от сулфатно-хлориден тип, средно дълбоки, което означава, че засоляването е съвременен и продължаващ процес.

Намаляване на почвеното органично вещество (дехумификация на почвите)

намаляване на съдържанието на органичен въглерод/хумус, което води до обезструктуриране на почвата, с последващо влошаване на водно-физичните показатели и намаляване на продуктивността им. Дехумификацията предполага понижаване на буферността на почвите по отношение на химически замърсявания, както и до ускоряване на ерозионните процеси, и влошаване на генния фонд и биоразнообразието.

Съгласно предоставените данни от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) почвите в пунктовете, принадлежащи на територията на община Свищов (отбелязани на фиг. 1, са много добре обезпечени с органично вещество – органичен въглерод (C): 15,60-19,07 g/kg почва³ в повърхностния слой с мощност 20/10 cm и 14,70-19,47 g/kg почва в подповърхностния слой от 20/10 до 40 cm (табл. 11)

Таблица 29. Съдържание на органичен въглерод, общ азот и общ фосфор в почвите в мониторинговите пунктове на НСМОС, отбелязани на фиг.1 и в Приложение №1

(средни концентрации на анализирани показатели от Националната мрежа за почвен мониторинг в слой: 0-10 cm/0-20 cm и 10-40 cm/20-40cm)

За период: 2005, 2008, 2010, 2012 г.

Пункт № Землище	Координати ширина дължина	Година на пробовземане	Земеползване	Дълбочина на пробовземане [cm]	Органичен C [g/kg почва]	N Келдал [g/kg почва]	Общ P [mg/kg почва]
№ 211 с. Морава Карбонатен чернозем, слабо ерозиран	43^27.73 25^14.15	2005	ечемик	0-20	17,00	1,71	842,00
				20-40	16,45	1,65	832,00
		2008	обработваема земя	0-20	17,23	1,73	911,33
				20-40	17,10	1,73	907,00
		2010	обработваема земя	0-20	18,33	1,73	830,67
				20-40	18,73	1,74	842,67
№ 212 с. Ореш Алувиално-ливадни почви, мощни	43^36.52 25^16.72	2005	люцерна	0-10	15,60	1,69	911,00
				10-40	14,70	1,54	883,50
		2008	постоянно затревена площ	0-10	15,80	1,80	936,00
				10-40	15,97	1,84	936,33
		2010	постоянно затревена площ	0-10	18,10	1,77	903,67
				10-40	17,87	1,75	921,33

³ Норми за съдържание на **органичен C**: средно съдържание - 10-<15 g/kg почва; високо съдържание - 15-<25 g/kg почва, Класове по Гюров и Артинова, 2001г. - Индикатори за оценка на състоянието на почвите (Заповед № РД-619/15.09.2009 г. на министъра на околната среда и водите)

№ 227 с. Алексан- дрово Ливадни солончаци, $Cl-SO_4$	43^26.77 25^25.68	2012	житни култури	0-20	16,50	1,81	969,33
				20-40	16,60	1,88	979,00
		2005	ечемик	0-20	17,15	1,88	854,00
				20-40	16,70	1,84	841,00
		2008	обработка ема земя	0-20	17,93	1,71	770,00
				20-40	17,80	1,70	757,67
		2010	обработка ема земя	0-20	18,03	1,68	775,33
				20-40	17,87	1,69	763,33
		2012	житни култури	0-20	19,07	1,76	832,33
				20-40	19,47	1,65	837,00
№ 228 с. Вардим Карбона- тен чернозем, средно ерозиран	43^36.09 25^28.3	2005	слънчо- глед	0-20	17,45	1,98	815,50
				20-40	17,40	1,82	807,00
		2008	обработка ема земя	0-20	18,07	2,02	888,00
				20-40	18,37	1,99	904,00
		2010	обработка ема земя	0-20	18,67	1,98	836,33
				20-40	19,00	1,93	838,67
		2012	житни култури	0-20	18,67	1,93	892,33
				20-40	18,50	1,94	894,67

Не се установяват чувствителни разлики в стойностите на *органичния С* в двете измервани дълбочини на профилите на наблюдаваните пунктове, нито пък във периода от 2005 до 2012 г.

1.5.4.Замърсяване на почвите

Оценката на екологичния статус на почвите от община Свищов е направена на базата на данните от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), подсистема „Почви” на ИАОС . За целта данните за наличните концентрации на тежки метали и металоиди (*As, Hg, Cd, Cu, Ni, Cr, Pb, Zn*) от пунктове №№ 211, 212, 227 и 228 съответно в землищата на с. Морава, с. Ореш, с. Александрово и с. са съпоставени с нормите за максимално допустимите концентрации (МДК) на тези замърсители в почвите, отнасящи се за съответните интервали на измерената реакция на почвите (Таблица 1 от НАРЕДБА №3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата).

Анализът показва, че почвите са в добро екологично състояние. Съдържанието на изследваните тежки метали и металоиди в двата слоя на всички мониторингови пунктове е много по-ниско от нормите за максимално допустимите концентрации на тези елементи. Прави впечатление, че измерените концентрации на всички наблюдавани елементи в пункт №212 са по-високи от тези в останалите пунктове, но въпреки това и те са много под стойностите на МДК.

Установено е, че водите за водоснабдяване от подземни водоизточници, разположени в терасата на река Дунав – при село Вардим, са замърсени⁴. В кладенците тип „Раней” има високо съдържание на манган. Към този момент основните източници на замърсяване са: промишлените замърсители, които основно се намират по поречието на река Дунав; неprecистените градски отпадъчни води, заустени в р. Дунав.

Принос към замърсяването на подпочвените води на територията на Общината има и дифузно замърсяване, причинено от прилагането на недобри земеделски практики. Според Приложения №№2 и 3 към Заповед РД-146/ 25.02.2015 г. на министъра на МОСВ относно обхвата на уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, застрашената зона в община Свищов обхваща цялата ѝ територия. В табл. 30 са представени данни за съдържанието на метали, съгласно данните от мониторинг.

1.5.5 Физически нарушени почви: нарушени терени от добивни дейности, от изкопни

⁴ Общински план за развитие на община Свищов (2014-2020)

работи /водопроводи и др./

Нарушени и увредени земи

Съгласно Националния концесионен регистър няма възложени концесии за добив на полезни изкопаеми (кариери) на територията на Общината. Наличните полезни изкопаеми са от неруден тип, главно чакъли и пясъци.

Незаконни сметища

2бр. Хвостохранилища -26,01 дка

1 бр. старо общинско депо за битови отпадъци /сметище/ - 72,96 дка

15 бр площадки за нерегламентирано съхранение на отпадъци, почиствани по общински план

7 бр. Склад за обслужване на селското стопанство - 83,94 дка

3 бр. Сгуроотвал - 423,45дка

Преработка на черни и цветни метали - 3,92 дка

Изградено торище - 9,35 дка

2бр. Карьера за пясък,чакъл и глини за стр.керамика -13,93 дка

5 бр Карьера-суровини за строит.и пром.в скален масив - 139,45дка

Запечатване

„Запечатването на почвите" представлява трайно покриване на почвените повърхности с непропусклив материал, поради застрояване и/или изграждане на инфраструктура. При урбанизацията на териториите неминуемо почвите под изградените сгради и съоръжения остават запечатани. Запечатани са почвите и под изградената транспортна инфраструктура. „Запечатаните" почви са безвъзвратно загубени за земеделско ползване.

Свлачища

На територията на Общината са локализирани 30 свлачища⁵. От тях 21 са на територията на гр. Свищов и прилежащите му земи, 3 се намират в района на с. Вардим и 6 - при с. Ореш. По своя характер те са активни и консолидирани. Тъй като в повечето случаи през последните години не са правени укрепителни и дренажни дейности, е необходимо активно участие в управлението на геоморфоложките процеси и финансиране на антисвлачищните мероприятия.

⁵ Общински план за развитие на община Свищов (2014-2020)

Таблица 30. Съдържание на тежки метали и металоиди в почвите [*mg/kg почва*]. Пунктове от НСМОС на ИАОС

Пункт № Землище	Координати ширина дължина	Година	Земеползване	Дълбочина на пробовземане	<i>pH</i> в <i>H₂O</i>	Съдържание на тежки метали и металоиди [<i>mg/kg почва</i>]							
						<i>As</i>	<i>Cd</i>	<i>Hg</i>	<i>Cu</i>	<i>Ni</i>	<i>Cr</i>	<i>Pb</i>	<i>Zn</i>
№ 211 с. Морава	43^27.73 25^14.15	2005	ечемик	0-20	7.85	7.10	0.10	-	18.10	30.80	34.60	12.25	55.90
				20-40	7.89	7.55	0.10	-	18.55	29.70	36.00	12.55	57.10
		2008	обработваема земя	0-20	8.13	7.83	0.10	0.13	21.17	44.10	42.73	12.23	64.80
				20-40	8,11	7,77	0,10	-	21,80	44,73	44,97	11,63	66,93
		2010	обработваема земя	0-20	8,52	8,07	0,16	-	21,83	40,30	42,10	12,80	63,23
				20-40	8,52	8,13	0,16	-	21,80	40,33	43,57	13,00	60,83
№ 212 с. Ореш	43^36.52 25^16.72	2005	люцерна	0-20	7.92	11.60	0.27	-	37.55	62.45	49.30	33.65	110.25
				20-40	7.98	11.35	0.24	-	37.20	62.60	48.70	32.00	108.25
		2008	постоянно затревена площ	0-20	8,04	11,57	0,24	0,12	40,57	80,23	75,53	34,50	118,80
				20-40	8,03	11,80	0,29	-	41,03	82,43	77,17	33,30	120,83
		2010	постоянно затревена площ	0-10 cm	8,39	12,07	0,37	-	43,17	76,07	68,00	35,77	116,20
				10-40 cm	8,36	12,23	0,36	-	43,03	77,13	67,90	36,27	116,53
		2012	житни култури	0-20	8,57	12,00	0,33	0,05	43,83	81,33	70,10	35,77	123,00
				20-40	8,53	11.833	0,330	-	43,567	81,067	69.367	35,467	122,633

№ 227 с. Александрово	43^26.77 25^25.68	2005	ечемик	0-20	7.64	8.75	0.10	-	19.55	40.40	50.25	14.30	65.15
				20-40	7.78	8.65	0.10	-	19.10	40.30	47.35	13.90	65.60
		2008	обработваема земя	0-20	7,99	7,77	0,10	0,10	23,40	46,40	54,50	14,30	77,07
				20-40	8,06	8,20	0,10	-	23,07	46,27	55,20	14,33	73,57
		2010	обработваема земя	0-20	8.00	8,07	0,19	-	23,73	44,67	48,43	14,50	68,03
				20-40	8.01	8,17	0,19	-	23,43	41,43	46,93	14,17	67,23
		2012	житни култури	0-20	7.80	8.33	0,18	0,01	23,87	45,13	42.73	14,70	68,67
				20-40	7.80	8.40	0,18	-	23,83	44,87	43.63	14,70	68,87
№ 228 с. Вардим	43^36.09 25^28.3	2005	слънчо-глед	0-20	7.83	7.45	0.10	-	17.55	29.70	35.25	11.35	55.00
				20-40	7.89	7.35	0.10	-	18.05	29.45	34.35	11.35	55.70
		2008	обработваема земя	0-20	8.31	7.80	0.10	0,09	19.23	35.53	39.47	10.60	59.97
				20-40	8.31	7.37	0.10	-	19.97	36.43	38.77	10.43	63.87
		2010	обработваема земя	0-20	8.36	7.17	0,17	-	18,93	34,80	35,37	11,63	54,33
				20-40	8.39	7.33	0,17	-	19,50	35,97	36,57	11,87	57,57
		2012	житни култури	0-20	8,59	7,40	0,16	0,07	19,33	36,07	34.17	11,57	56,77
				20-40	8,58	7,53	0,17	-	19,23	37,00	34.47	11,57	56,47

1.5.6 Устойчиво управление на почвите

Основните земеделски практики, които осигуряват условията за устойчиво управление на селскостопанските почви включват:

- Минимизиране на механичната обработка на почвата за поддържане на почвеното органично вещество, структурата на почвата и общото „здравословно” състояние на почвите;
- Използване на покривни култури и/или растителни остатъци, които предпазват повърхността на почвата, пестят вода и хранителни вещества, подобряват почвената биологична активност и допринасят за интегрирана борба с плевелите и вредителите;
- Отглеждане на по-широк спектър от едногодишни и многогодишни растителни видове (включително дървета, храсти, пасища и земеделски култури) в асоциации, последователности и ротации, които подобряват храненето на културите и способността на системата да се самовъзстанови от стрес.
- Включването на *допълнителни земеделски практики*, в съчетание с основните, осигурява устойчивост на ползването на земеделските почвени ресурси: подобрено хранене на растенията, поддържащо „здрави” почвите, чрез подходящи сеитбообръщения и разумно използване на органични и минерални торове; използване на добре адаптирани, високодобивни сортове с устойчивост на биотични и абиотични стресови фактори и подобрени хранителни качества; интегрирана борба с вредителите, болестите и плевелите за поддържане на биологичното разнообразие и използване на селективни, ниско рискови пестициди, когато е наложително; ефективно управление на водите, чрез получаване на "повече култури от по-малко капки", като се поддържа „здравето” на почвата и се свежда до минимум влиянието на външните фактори.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.



1.6 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1.6.1. Гори - състояние, видово разнообразие, собственост, използване за рекреационни цели, за дърводобив, за други цели и т.н.

Горският фонд във всички землища на община Свищов се стопанисва от Търговско предприятие „Държавно горско стопанство „Свищов“ (ТП ДГС). Стопанството заема средната част на Дунавската равнина, северно от Плевенските и Павликенските височини, в средната и северната част на Лудогорието. Горският фонд представлява отделни откъснати един от друг комплекси с различна големина, пръснати сред обработваемите земи. Формата на територията на стопанството е неправилна фигура, като и в посока „север-юг“ и в посока „изток-запад“ дължината е около 30 километра. Средната надморска височина е 150 метра. Най-високата точка е местността „Бунар Болар“ – 239 м н.в., а най-ниската е на Дунавския бряг – 18 м н.в. Хидроложките условия са свързани, най-вече с река Дунав. През територията на стопанството преминават множество долове и суходолия, а в най-югозападната му част и река Осъм, но те имат много ограничено влияние върху горските площи в района.

Таблица 31- Разпределение на горската площ по вид на земите:

Вид собственост	Площ в ха	%
Залесена площ	4607,00	91,5
Незалесена дървопроизводителна площ	302,00	6,0
Недървопроизводителна площ	128,00	2,5
Всичко	5037	100,0

Таблица 32 - Разпределение на горската площ по вид на горите:

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	165,00	3,3
Широколистни високостъблени	1561,00	31,0
За реконструкция	100,00	2,0
Издънкове за прерастване	0,00	0,0
Издънкове за превръщане	318,00	6,3
Нискостъблени	2893,00	57,4
Всичко	5037	100

Таблица 33 - Собственост на горските територии:

Вид собственост	%
Държавна	69,00
Общинска	10,37
Физически лица	19,42
Юридически лица	1,15
Религиозни организации	0,06

На територията на ДГС Свищов съществуват два разсадника – в с. Вардим, с площ 115 дка, и в с. Царевец, с площ - 98 дка. Годишно, могат да се произвеждат между 100-120 хиляди резника и около 50-70 хиляди топови фиданки.

1.6.2. Защитени видове растения и животни

Територията на община Свищов принадлежи към Севернобългарския биогеографски район, Дунавски подрайон (по Груев, 1988).

Севернобългарският биогеографски район обхваща цялата територия на България, северно от главната верига на Стара планина, и достига на изток до Черноморския район. Към него се отнасят и високите западни полета (Софийско, Радомирско и др. с ниските части на заобикалящите ги планини), чийто климат има същите черти, като тези на Северна България и обуславя съществуване на аналогична биота.

Умереноконтиненталният климат е благоприятен за разпространението на северна биота и намалява силно възможността за заселване на южни елементи. За района са характерни европейско-сибирските, средноевропейските, холарктичните и холопалеарктичните видове, както и доста степни форми в безлесните територии (особено в Североизточна България) и редица субмедитерански видове.

Севернобългарският район се характеризира с млада биота, която се е разпространявала и развивала в него през кватернера. Палеоендемични и терциерни реликти почти липсват (известни са няколко само в Предбалкана), тъй като през терциера земите на днешна Северна България са били заливани от води, които погребали останките от плиоценската флора и фауна.

Районът е насечен от много притоци на Дунава (Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомя, Лом, Цибрица, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом) с богата фауна. В тях са установени 1337 таксона бентосни безгръбначни животни (Protozoa, Coelenterata, Bryozoa, Vermes, Mollusca, Arachnida, Crustacea, Insecta). Най-голям дял има разред Diptera (347 таксона), следван от подцарство Protozoa (257), разред Trichoptera (135), разред Coleoptera (120), клас Oligochaeta (95), разред Ephemeroptera (90) и разред Plecoptera (87). Гръбначната фауна е съставена от 64 вида и подвида (разред Cyclostomata - 2, клас Pisces - 63, клас Amphibia - 7, клас Reptilia - 3, клас Mammalia - 5).

Биогеографски райони и подрайони на България (по Груев, 1988) I- Южнобългарски район: I1-Струмско-Местенски подрайон; I2-Източнородопски подрайон; I3-Долномаришко-Долнотунджански подрайон; I4-Странджански подрайон; II- Среднобългарски район: II1-Подрайон на Горнотракийската низина; II2-Подрайон на Тунджанската хълмиста низина; II3-Източ-ностаропланински подрайон; II4- Горнотрумски подрайон; III-Севернобългарски район: III1 -Дунавски подрайон; III2 - Лудогорски подрайон; III3 -Добруджански подрайон; III4-Предбалкански подрайон; III5-Софийско-Радомирски подрайон; IV-Черноморски район; V-Планински район: V1-Старопланински подрайон; V2-Рило-Родопски подрайон; V3-Витошко- Ихтимански подрайон; V4-Крайщенско-Конявски подрайон; V5-Западнобългарски граничен планински подрайон; V6-Подрайон на Славянка.

Дунавският подрайон обхваща ивица край Дунав, ограничена на юг от Предбалкана и Лудогорието, а на изток - от Добруджа. В тази най-равнинна част на нашата страна, прорязана от многобройни реки, първичната лесостепна растителна покривка (която в историческо време е била добре развита) е много силно редуцирана. Остатъци от някогашните горски формации може да се видят сега по терасите на десните брегове на реките. Те са съставени, предимно от благун, цер, виргилиев и летен дъб. На места се срещат дръжкоцветен дъб и съобщества от мъждрян и липа. Освен това, по бреговете и в дунавските острови се срещат гъсти върбови храсталаци. В малкото необработваеми участъци растителната покривка е съставена от широко разпространени средноевропейски, палеарктични, степни, рудерални, плевелни и др. треви. Особено характерни са съобществата от садина (*Chrysopogonetus grylli*).

Представителите на средиземноморската флора в подрайона са малко. Някои от тях са плюскачът, подземната детелина, монпелийският полипогон, бадемовидната круша (*Pyrus amygdaliformis*) и срещаният се у нас само в този подрайон вид *Convolvulus althaeoides* (изящна поветица).

Стари реликти и ендемити от растенията липсват, ако не се смята срещаният се и в крайдунавската част на Румъния вид *Stachys arenariaeformis* (пясъковиден ранилист; вероятно неоендемит на тази част на Европа).

Видове, които сега се срещат само в Дунавския подрайон, са: *Aldrovanda vesiculosa* (насекомоядно; у нас само в резервата “Сребърна”), *Stratiotes aloides* (алоевиден стратиотес; евросибирски вид), *Allium angulosum* (ръбестостъблен лук; евросибирски вид), *Dianthus carthusianorum* (картузиански карамфил; европейски вид), *Corispermum marschallii* (маршалова камилска трева; само по островите на Дунав; евросибирски вид), *Cicuta virosa* (воняща цикута; евроазиатски вид), *Rindera umbellata* (сенниковидна риндера; Сърбия, Югозападна Украйна), *Salvia scabiosifolia* (степен конски босилек; Крим), *Verbascum dieckianum* (диекианов лопен; балкански ендемит), *Heleocharis carniolica* (карниолска блатница; средноевропейски вид), *Thalictrum flavum* (жълто обичниче; евросибирски вид).

Съгласно регистъра на МОСВ за вековните дървета в Република България, на територията на община Свищов няма обявени вековни дървета.

Във фаунистично отношение, Дунавският подрайон се отделя ясно от останалите райони и подрайони, главно с характеризиращите го водни или свързани с водата животни. Само в крайдунавските блата и по долното течение или по средното и долното

течение на Дунавските притоци се срещат рибите *Sabanejevia bulgarica* (дунавски щипок; субендемит), *Barbus barbus* (бяла мряна), *Alburnoides bipunctatus* (говедарка), *Abramis ballerus* (чил косат), *Vimba vimba carinata* (морунаш), *Pelecus cultratus* (распер), *Zingal streber* (малка вретенарка), *Z. zingel* (голяма вретенарка), *Gymnocephalus Acerina cernuus* (бибан). Голямо е богатството и на водолюбивите птици, особено по блатата, разливите и островите като плавачи, гмурци, патици, рибари, водобегачи и др.

От земноводните характерни за подрайона са обикновената чесновница, бумката (*Bombina bombina*) и балканската чесновница (*Pelobates syriacus balcanicus*). Последният

подвид се среща на север само в Румъния, т. е. Дунавският подрайон може да се приема за негова северна граница.

Влечугите са по-слабо представени, отколкото в южните райони на България. Освен широко разпространените в цялата страна видове тук са установени още кримски гушер, горски гушер и змия пясъчница, а в източната част на подрайона - и ивичест гушер. Единствено в този подрайон у нас се срещат *Ceraclea fulva* и *Setodes punctatus* от ручейниците, *Hydroporus piceus* от водните бръмбари и подвидът *Triturus cristatus dobrogicus* (дунавски тритон). От бозайниците характерни са гризачите (сънливци, мишки, лалугери), видрата и др.

Като цяло, фауната е съставена главно от европейски, европосибирски и други северни форми, навлезли тук през кватернера. От североизток в подрайона са попаднали и многобройни степни животни като степен пор, черногръд златист хомяк, някои паяци и др.

1.6.3. Видове, обект на ловен туризъм

Районът на ДГС Свищов предлага добри условия за развитие на ловното стопанство. Големите и малки комплекси гора, изпъстрени с поляни и голини, наличието на горскоплодни дървета, създават подходящи условия за изхранване и укриване на дивеча. Ловната площ на стопанството е 59 699 ха. Разделена е на два държавни ловни района, с площ от 663 ха, и на седемнадесет предоставени ловно- стопански района, с обща площ от 59 036 ха.

Ловува се дива свиня (*Sus scrofa*), фазан (*Phasianus colchicus*) и див заек (*Lepus europaeus*). По линия на организиран ловен туризъм е възможен лов на благороден елен (*Cervus elaphus*) и сърна (*Capreolus capreolus*). В района повсеместно се срещат гургулица (*Streptopelia turtur*), пъдпъдък (*Coturnix coturnix*) и гривяк (*Columba palumbus*). От хищниците разпространени са вълк (*Canis lupus*), чакал (*Canis aureus*), червена лисица (*Vulpes vulpes*).

1.6.4. Билки с търговско значение, находища, използване

Събирането и износът на билки са традиционни за нашата страна. За да бъде опазено богатството от лечебни растения, е необходимо прилагане на система от мерки и механизми, която да осигури устойчивото развитие на ресурсите.

През последните години все повече нарастват изискванията към качеството на билките, предлагани на световните пазари и изискванията за опазване на околната среда. За да бъдат българските фирми конкурентоспособни при новите условия, те трябва да се стремят към все по-добро качество на продукта, непрекъснато да развиват технологиите, да включват нови асортименти, да удостоверяват, че при събирането на билки от естествените им находища не се нанасят увреждания на природата. Нараства делът на култивираните билки и производството на биологична продукция.

Разпоредбите на чл. 50, т. 3 и чл. 55 от Закона за лечебните растения изискват, към общинските програми за опазване на околната среда да бъде включван раздел „Лечебни

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

растения”, където да фигурира описание на местоположението на естествените находища на лечебни растения. Необходимо е да бъдат посочвани условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите, както и да бъде правен анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване. Елемент на този раздел е предлагането на мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове, както и избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях. Тук следва да бъдат направени предложения и за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване, съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен. В разработката, с предимство се включват разпространените в района видове лечебни растения - обект на стопанско ползване, както и лечебни растения под специален режим на опазване и ползване или представляващи интерес по причини от природозащитен или научен характер.

Тъй като, за територията на община Свищов, до момента, не са правени официални проучвания за наличието на естествени находища на лечебни растения и липсват официални данни, на този етап, към общинската програма за опазване на околната среда не може да бъде включен раздел „Лечебни растения”. Такъв раздел ще бъде предмет на следваща актуализация на програмата.

По данни от Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Велико Търново, през 2011 г., за територията на Област Велико Търново са отпуснати квоти за събиране на лечебни растения под специален режим на опазване и ползване, на следните фирми: КС “Солидарност 1915” - гр. Велико Търново и “Биопрограма” ЕООД – база с. Балван.

За същата година, в Област Велико Търново е предвидено да бъдат събрани общо 1 880 кг билки в сухо състояние: 250 кг червен божур – цвят, 200 кг иглика лечебна - цвят, 50 кг иглика лечебна – корен, 600 кг лазаркия – стрък, 300 кг лудо биле – лист, 200 кг лудо биле – корен, 200 кг ранилист лечебен – стрък, 30 кг решетка – корен и 50 кг шапиче - стрък.

През 2012 г., за територията на Област Велико Търново са отпуснати квоти за събиране на лечебни растения под специален режим на ползване, на следните фирми: ЕТ „Медуница – Пенка Кънчева Данкова“, „Билкова градина“ ООД – гр. Велико Търново и “Биопрограма” ЕООД – база с. Балван.

За същата година не са отчетени събрани количества от лечебни растения под специален режим на ползване.

През 2013 г., за територията на Област Велико Търново са отпуснати квоти за събиране на лечебни растения под специален режим на ползване, на следните фирми: ЕТ „Медуница – Пенка Кънчева Данкова“ и „Билкова градина“ ООД – гр. Велико Търново.

За същата година, в Област Велико Търново е предвидено да бъдат събрани общо 715 кг билки в сухо състояние: червен божур – цвят, иглика лечебна - цвят, лазаркия –

стрък, лудо биле – лист, лудо биле – корен, ранилист лечебен – стрък, решетка – корен и шапиче – стрък.

През 2014 г., в Област Велико Търново е имало организирани 47 билкозаготвителни пунктове или складове за билки. Най-големите количества събрани и изкупени билки са: къпина – лист, коприва – лист, липа – цвят и жълт кантарион – стрък.

За същата година не са заявявани количества за събиране и изкупуване на лечебни растения под специален режим на опазване и ползване.

1.6.5. Защитени територии - вид, собственост, защитената територия само в обхвата на разглежданата община ли е или и в съседни общини; посещаемост; изходни туристически пунктове; доколко има туристически потенциал; ако няма посещаемост - причини;

В административните граници на община Свищов попадат изцяло или частично осем защитени територии:

1. Защитена местност “БОЖУРЛУКА”.

Код в регистъра на защитените територии: 200.Площ: 3,89 хектара.

Местоположение: землище на с. Горна Студена.

Собственост: частна, публична общинска собственост, стопанисване от физически лица, Община Свищов.

Попада на територията на: РИОСВ – В.Търново, РДГ В.Търново (ДГС Свищов).

Документ за обявяване: Заповед № РД-3039/03.10.1974 г., бр. 88/1974 на ДВ.

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед № РД-1315/27.12.2002 г., бр. 7/2003 на Държавен вестник; промяна в площта - актуализация със Заповед № РД-60/30.01.2008 г., бр. 39/2008 на Държавен вестник.

Цели на обявяване: Опазване на находище на теснолистен божур (*Raemonia tenuifolia*).

Режим на дейности:

- Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също и изкореняване на всякакви растения;

- Забранява се пашата на добитък през всяко време;

- Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и разваляне на гнездата или леговищата им;

- Забранява се разкриването на кариери за камък, пясък или пръст, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения;

- Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите;

- Забранява се извеждането на голи и интензивни главни сечи;- Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества качества дървета.



Снимка 08, 09 - Теснолист божур в защитена местност „Божурлука“

Съществува инициатива на община Свищов за провеждане на „Фолклорен фестивал на божура“ в с. Горна Студена, чиято цел е да се популяризира защитената местност и фолкорните традиции на региона. В миналото, в местността „Божурлука“ е имало местна традиция за събиране на хората от селото по време на празници.

2. Защитена местност „КАЙКУША“.

Код в регистъра на защитените територии: 45.

Площ: 155,4 хектара.

Местоположение: землище на с. Ореш.

Собственост: публична държавна собственост, стопанисване от МОСВ, ИАГ (ДПП „Персина“).

Попада на територията на: РИОСВ – Велико Търново, РДГ Велико Търново (ДГС Свищов).

Документ за обявяване: Заповед № 438/02.08.1978 г., бр. 74/1978 на Държавен вестник.

Цели на обявяване: Опазване на блатна екосистема.

Режим на дейности:

- Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя ландшафта;
- Забранява се всякакво строителство освен ако е предвидено в устройствения проект на защитената територия;
- Забранява се замърсяването на водите с каквито и да е вредни вещества;
- Забранява се паленето на огън и опожаряването на тръстиката и другата растителност;
- Забранява се внасянето и развъждането на нови видове животни и птици без съгласуване с БАН;
- Забранява се повреждането и унищожаването с каквито и да е средства и по какъвто и да е начин служебните знаци и табели означаващи границите на защитената местност;

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

- Разрешава се окосяването на тръстиката и папура от комбината за услуги Кирил Пушкаров - гр. Свищов, което да става от 15 октомври на текущата година до 15 февруари следващата година;

- Разрешава се ползването на земята за селскостопански нужди около 20 дка в района на отводнителните канали, без да се внасят минерални торове, хербициди и други химични препарати;

- Разрешава се следенето и при нужда подпомагането на опресняването на водите от р. Дунав;

- Разрешава се внасянето на хидрофилна дървесна растителност с цел да се подобрят условията за гнездене на птиците;

- Разрешава се зарибяването с определени проучени видове;

- Разрешава се риболовът в периода от 15 февруари до 15 септември само в откритите водни площи, а в останалото време на годината без ограничение;

- Разрешава се ловът в периода от 1 октомври на текущата година до 31 януари следващата година.

Защитената територия се припокрива частично с: Природен парк „ПЕРСИНА“ и защитена зона по директивата за птиците „Свищовско-Беленска низина“.

Отводнителните съоръжения в съседните на блатото обработваеми земи са довели до силна деградация на това важно, в близкото минало, местообитание на водолюбива птица. Възстановителните мерки за обекта са крайно наложителни.

3. Защитена местност „МЕШОВАТА ГОРА“.

Код в регистъра на защитените територии: 103.Площ: 5,96 хектара.

Местоположение: землище на с. Деляновци.

Собственост: публична държавна собственост, стопанисване от ДГС Свищов.

Попада на територията на: РИОСВ – Велико Търново, РДГ Велико Търново (ДГС Севлиево).

Документ за обявяване: Заповед № 328/08.05.1992 г., бр. 43/1992 на Държавен вестник.

Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед № РД-52/30.01.2008 г., бр. 39/2008 на Държавен вестник.

Цели на обявяване: Опазване находище на снежно кокиче; двуцветен синчец; жълт минзухар и други.

Режим на дейности:

- Забранява се строителство и всякакви други дейности, с които се изменя естествения облик на местността;

- Забранява се внасяне на нехарактерни за района растителни и животински видове;

- Забранява се голи сечи и реконструкции;

- Забранява се бране на цветя за букети и събиране на билки;

- Забранява се паша на домашни животни целогодишно.

4. Защитена местност „НАХОДИЩЕ НА БЪЛГАРСКА ГЪРЛИЦА“.

Код в регистъра на защитените територии: 526.

Площ: 4,00 хектара.

Местоположение: землище на с. Горна Студена.

Собственост: публична общинска собственост, стопанисване от Община Свищов.

Попада на територията на: РИОСВ – Велико Търново.

Документ за обявяване: Заповед № РД-831/14.11.2011 г., бр. 96/2011 на Държавен вестник.

Цели на обявяване: Запазване на растителен вид българска гърлица (*Limonium bulgaricum* Ancev) и неговото местообитание.

Режим на дейности:

- Забранява се строителство;
- Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- Забранява се внасяне на неместни видове;
- Забранява се залесяване;
- Забранява се разораване.

Защитената местност е предложена по линия на проекта „Пилотна мрежа от малки защитени територии за видове от българската флора по модела „растителни микрорезервати“, разработен от Института по ботаника при Българската академия на науките, с финансиране по програма LIFE + на Европейския съюз, в който Министерство на околната среда и водите участва като събенефициент. Българската гърлица (*Limonium bulgaricum*) е ендемичен вид, разпространен само в Северна България.



Снимка 10,11 – българска гърлица

5. Защитена местност „НАХОДИЩЕ НА БЪЛГАРСКИ СЪРПЕЦ“.

Код в регистъра на защитените територии: 549. *Площ:* 27,6 хектара.

Местоположение: землище на с. Хаджидимитрово.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Собственост: публична общинска собственост, стопанисване от Община Свищов, юридически лица.

Попада на територията на: РИОСВ – Велико Търново.

Документ за обявяване: Заповед № РД-880/26.11.2012 г., бр. 2/2013 на Държавен вестник.

Цели на обявяване: Опазване на редките и застрашени растителни видове български сърпец (*Serratula bulgarica* Aht. & Stoj.), черноморска коча билка (*Nepeta parviflora*), ледебуров миск (*Jurinea ledebourii*) и тяхното местообитание.

Режим на дейности:

- Забранява се строителство;
- Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- Забранява се внасяне на неместни видове;
- Забранява се залесяване;
- Забранява се разораване.

Защитената местност е предложена по линия на проекта „Пилотна мрежа от малки защитени територии за видове от българската флора по модела „растителни микрорезервати“, разработен от Института по ботаника при Българската академия на науките, с финансиране по програма LIFE + на Европейския съюз, в който Министерство на околната среда и водите участва като събенефициент.



Български сърпец



Черноморска коча билка



Ледебуров миск
снимки Интернет

Снимки 12,13,14 - български сърпец, черноморска коча билка, ледебуров миск

6. Природен парк „ПЕРСИНА“.

Код в регистъра на защитените територии: 9.

Площ: 21762,2 хектара.

Местоположение: землища на гр. Свищов и с. Ореш.

Собственост: държавна, общинска, частна собственост, стопанисване от ИАГ (ДПП „Персина“)

Попада на територията на: РИОСВ – Велико Търново.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Документ за обявяване: Заповед № РД-684/04.12.2000 г., бр. 105/2000 на Държавен вестник.

Документи за промяна: Приемане на План за управление с Решение № 287/11.04.2012 г., бр. 31/2012 на Държавен вестник.

Международен статут: Рамсарска конвенция.

Цели на обявяване:

- Опазване, възстановяване и поддържане на разнообразието на местните екосистеми и ландшафти, местните видове диви растения и животни, както и на местните сортове и породи;

- Възстановяване на заливни гори и влажни зони в Свищовско-Беленската низина и съседни дунавски острови.

Режим на дейности:

- Забраняват се дейности, свързани със или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажни зони;

- Забранява се превръщане на ливадите и пасищата от държавния и общинския поземлен фонд в обработваеми земи;

- Забранява се намаляване на залесената площ в горския фонд;

- Забранява се намаляване на горския фонд чрез смяна на предназначението на земята;

- Забранява се намаляване на площта на естествените гори, собственост на държавата и общините;

- Забранява се извеждането на сечи в гнездовите колонии на защитени видове птици, както и на безопасно разстояние от тези колонии, определено от държавното лесничество и парковата дирекция през размножителния период на птиците -март-юли (вкл.);

- Забранява се регулиране на дивечовите запаси на островите през периода март-юли (вкл.).

Защитената територия се припокрива частично или пълно със:

- Защитена местност „КАЙКУША“;

- Защитена местност „ПЕРСИН“;

- Защитена местност „ПЕРСИН ИЗТОК“;

- Защитена местност „ПЛАВАЛА“;

- Поддържан резерват „ПЕРСИНСКИ БЛАТА“;

- Резерват „КИТКА“;

- Резерват „МИЛКА“;

- Защитена зона по директивата за птиците „Комплекс Беленски острови“;

- Защитена зона по директивата за птиците „Никополско плато“;

- Защитена зона по директивата за птиците „Остров Лакът“;

- Защитена зона по директивата за птиците „Свищовско-Беленска низина“.

Уникалните природни дадености, богатото културно-историческо наследство в съчетание с гостоприемството на местните хора създават условия за развитие на орнитологичен, образователен, риболовен и други форми на екотуризъм. През 2002 г. Дирекция на Природен парк „Персина“ започва изграждането на паркова инфраструктура.

Построени са „Кът за отдих“ край р. Дунав, Скривалища за наблюдение на птици и Велосипеден маршрут до защитена местност „Кайкуша“.

7. Защитена местност „РУСАЛКА“.

Код в регистъра на защитените територии: 433.

Площ: 213,0 хектара.

Местоположение: землища на с. Алеково и с. Хаджидимитрово.

Собственост: публична държавна, публична общинска собственост, стопанисване от „Русалка“ АД.

Попада на територията на: РИОСВ – Велико Търново. *Документ за обявяване:* Заповед № РД-924/24.10.2005 г., бр. 94/2005 на ДВ.

Цели на обявяване:

- Запазването на разнообразни и характерни за района екосистеми и ландшафти, местообитания на редки и застрашени животински и растителни видове;

- Устойчиво съчетаване на дейности по опазване на околната среда с различни форми на местен поминък.

Режим на дейности:

- Забранява се извършването на дейности, свързани с или водещи до отводняване или нарушаване на водния режим на съществуващите влажни зони, с изключение на отводняване на рибовъдни басейни, определени за интензивна риборазвъдна дейност съгласно тире 4 и след съгласуване с МОСВ;

- Забранява се превръщане на влажните зони в обработваеми земи;

- Забранява се безпокоене и ловуване на диви животни и увреждане на местата за тяхното размножаване;

- Забранява се любителския риболов извън местата, определени и обозначени от лицата, стопанисващи рибовъдното стопанство;

- Забранява се стопанския риболов извън басейните, определени по горната точка;

- Забранява се строителство, с изключение на такова, свързано с нуждите на риборазвъдната дейност, включително за възстановяване и поддържане на рибните популации и за целите на екотуризма;

- Забранява се използване на изкуствени торове и биоцидни вещества;

- Забранява се замърсяване с отпадъци;

- Забраняват се сечи на съществуващата горска растителност;

- Забранява се косенето на тръстика във водните басейни, с изключение на тези, определени за интензивна риборазвъдна дейност съгласно тире 4 и след съгласуване с МОСВ.

Защитената територия се припокрива частично със:

Защитена зона по директивата за птиците „Рибарници Хаджи Димитрово“.

8. Защитена местност „СТАРИЯТ ДЪБ“.

Код в регистъра на защитените територии: 76.

Площ: 98,28 хектара.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Местоположение: землище на с. Вардим.

Попада на територията на: РИОСВ – Велико Търново, РДГ Велико Търново (ДГС Севлиево).

Документ за обявяване: Заповед № 939/22.07.1988 г., бр. 60/1988 на Държавен вестник.

Документи за промяна:

- Промяна в площта - увеличаване със Заповед № 939/22.07.1988 г., бр. 60/1988 на Държавен вестник;

- Промяна в площта - актуализация със Заповед № РД-883/25.11.2013 г., бр. 6/2014 на Държавен вестник.

Цели на обявяване: Опазване на островна заливна екосистема вардимски дъб и колонии водолюбива птици.

Режим на дейности:

- Забранява се строителство и други дейности, с които се влошава водния режим на обекта;

- Забранява се извеждане на сечи в насажденията от вардимски дъб, освен отгледни и санитарни;

- Забранява се ловуване в периода 28 февруари - 1 септември;

- Забранява се паша на домашни животни;

- Забранява се безпокоене, улавяне и опръстенияване на птиците;

- Разрешава се извеждане на голи сечи на малки площи до 5 дка в тополовите насаждения през периода от 1 септември до 28 февруари;

- Разрешава се залесяване на сечищата с вардимски дъб и върба;

- Разрешава се провеждане на научно-изследователска дейност със съгласие на МОСВ;

- Разрешава се провеждане на мероприятия за подобряване водния режим на обекта, съгласувано с МОСВ.

Защитената територия се припокрива частично със:

Защитена зона по двете директиви „Остров Вардим“.

Инфраструктура за туризъм в региона:

Правят се първи стъпки за изграждане на туристическа инфраструктура за екотуризъм в региона, основно от активните нестопански организации, Дирекцията на Природен парк „Персина” и общинска администрация Свищов.

Разработени са четири екомаршрута за туризъм в региона от Сдружение „Земя завинаги” и Българско дружество за защита на птиците – Регионален офис Свищов. Основна атракция са наблюденията на различни видове птици и растения. Маршрутите са едnodневни и двудневни и като съдържание включват:

Маршрут 1: Свищов – местността „Паметниците” – м. „Чомурлука” – с. Вардим – о-в Вардим – Свищов. Маршрутът включва: Транспорт с автомобил и посещение на м. „Паметниците” и м. „Чомурлука”. Пристигане в с. Вардим. Наблюдение на о-в Вардим от брега. Обиколка на острова с лодка. Посещение на колонията от чапли и кormорани в защитена местност „Стария дъб”, наблюдения на птици, растения и животни.

Придобиване на умения за определяне на видовете. Фотосафари. Установяване на палатков лагер, организиране на екологосъобразно битуване и други практически занимания.

Маршрут 2: Свищов – гр. Белене – комплекс Беленски острови – Свищов. Маршрутът включва: Транспорт с автомобил до гр. Белене. Разходка с катер или лодка между островите: Милка, Голяма Бързина, Китка, Персин и др. с наблюдения и фотосафари на птици (морски орел, пеликани, чапли и др.), животни и растения (преход през лонгозни гори). Придобиване на умения за определяне на видовете. Установяване на палатков лагер, организиране на екологосъобразно битуване и други практически занимания.

Маршрут 3: Свищов – Защитена местност „Русалка” (рибарници с. Хаджи Димитрово) – Свищов. Маршрутът включва: Транспорт с автомобил до комплекса от рибарници до с. Хаджи Димитрово. Наблюдение на редки видове растения, наблюдение на гнездящи световно застрашени видове (белоока потапница и др.), възможност за спортен риболов, лекции на екологична тематика и отдих.

Маршрут 4: Свищов – гр. Бяла – с. Ценово – с. Белцов – река Янтра (устие) - Свищов. Маршрутът включва: Транспорт до река Янтра при гр. Бяла (Русенска област) наблюдение на местообитания на животни и птици около р. Янтра при моста на Кольо Фичето, движение по течението на реката до с. Ценово с автомобил, пешеходен переход от моста при с. Ценово до моста при с. Белцов, палатков лагер до реката и занимания до нощувката – наблюдения, лекции, риболов и т.н., на сутринта – прибиране на лагера и пешеходен переход, следващ меандрите на р. Янтра до нейното устие с наблюдения на растения, животни, птици и причудливи природни образувания.

През периода 2005/2015 г. са реализирани маршрути за екотуризъм по проект за опознаване природното богатство на Природен парк „Персина”, опазване на биологичното разнообразие и запазване естествените местообитания на видовете. Потенциалните туристи са жителите на община Свищов, както и всички външни гости. За развитие на екотуризма, Дирекцията на Природен парк „Персина” предлага следните обекти: пункт за наблюдение на птици на остров Голяма Бързина, място за отдих и риболов край лимана /ХТК/, защитена местност „Кайкуша” и рибарско селище в местността „Хисарлъка”.

През **м. юни 2005** г. е изграден Посетителски център до разкопките на римски и ранно-византийски град Нове, източно от град Свищов. Обектът е реализиран по проект на Сдружение „Съвет по туризъм”, с цел представяне на туристическа информация за историята, свързана с Римската империя и ранно-византийски период. Възстановени са разкопки и са поставени информационни и обозначителни табели.

В края на 2014 година е приключен проект „Величественият Дунав – непокътнати природни красоти и люлка на древни народи”, който е реализиран с финансиране по Оперативна програма „Регионално развитие“ (ОПРР), Приоритетна ос 3: „Устойчиво развитие на туризма”; Операция 3.2: „Развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите”; Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG161PO001/3.2-02/2011 „Подкрепа за развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите”; Бюджетна линия: BG161PO001/3.2-02/2011. Основната цел на проекта е да се стимулира интереса към най-атрактивните туристически продукти на

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

територията на общините Свищов – Белене – Ценово, което ще допринесе за намаляване на териториалната концентрация и по-равномерно разпределение на ползите от туризма.

Дейностите по проекта са свързани с популяризиране на потенциала на дестинация „Долна Мизия“ в три основни насоки:

А. Уникалната флора и фауна на дунавските архипелази от централния участък на река Дунав. Една от най-големите Рамсарски зони в България, с площ близо 7000 дка, е комплекса Беленски острови. Тук се намира природния резерват „Персински блата“, обявен през 1981 г. за защитена територия. Едно от неизвестните, но живописни и желани кътчета речно пространство е разположено малко преди вливането на река Янтра в Дунав – в отсечката между Русе и Свищов. Точно край село Беяново, реката е извайвала с години чудно красив каньон, малко известен, но много атрактивен.

Б. Исторически възстановки - представления и Фестивал на античното наследство, с фокус върху общата история от римската епоха на трите общини - Белене, Свищов и Ценово, които обхващат територията на Долнодунавският лимес. Североизточната част на Римската империя е организирана още през първите десетилетия на императорският период, по времето на управлението на Октавиан Август. В последните няколко години, историческите възстановки са най-бързо развиващият се туристически продукт. Община Свищов реализира мащабен проект за социализация и експониране на римския военен лагер и ранновизантийския град „Нове“. В Свищов седем поредни години се провежда и Международен фестивал на античното наследство „Орел на Дунав“.

В. Исторически туризъм. Фокусиран върху периода на българското възраждане и Руско-турската освободителна война през 1877-78 г. От тук започва Освобождението на България, и многобройни исторически места и обекти, свързани с периода, заслужават вниманието на туристите.

През 2014 г. Община Свищов е удостоена с наградата „Най-оригинално събитие в областта на културния туризъм за 2014 г.“ на Международното туристическо изложение „Културен туризъм 2015“ – Велико Търново. Наградата се връчва за ежегодното провеждане на Фестивала на античното наследство „Орел на Дунав“.

1.7 ШУМ, РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА И ВЛИЯНИЕ ОТ НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

Шум

1.7.1 Източници на шума и население, подложено на въздействия

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настояща програма е свързан с вредното влияние върху човешкия организъм и здраве. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони.

Промислен шум

Приоритетно са проверявани промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии

Операторите с комплексно разрешително на територията на община Свищов провеждат веднъж на две последователни календарни години собствени периодични измервания и докладват резултатите от проведените измервания пред инспекцията. Измерените стойности в представените доклади през 2013, 2014 и 2015 г. не превишават нормите за шум, определени в условията на издадените разрешителни

Шум от битови източници

Шумът от битови източници е с локален обхват и краткотрайна експозиция.

Транспортен шум.

Основния източник на шумово натоварване в урбанизираната среда на гр. Свищов е автомобилният транспорт.

1.7.2 Данни от единната система за мониторинг.

Нормирането на шума в Р. България е извършено чрез Наредба No 6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2006 г.), издадена от МЗ и МОСВ.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

РИОСВ – В.Търново организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 Закона за опазване на околната среда.

Осъществяваният контрол е превантивен, текущ и последващ. Контролните и собствени измервания се извършват от акредитирани лаборатории, като се спазват изискванията на „Методика за определяне на обща звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шум в мястото на въздействие”, утвърдена със Заповед № РД-613/ 08.08.2012 год.

Мониторингът на шума извършен от РЗИ В.Търново през 2014 и 2015 г. и изготвена оценка на шумово натоварване в определените /едни и същи/ 15 пункта за измерване. От проведените през 2015 г. 81 измервания на уличен шум 56 (69.14%) са стойности над нормите, от тях:

- 29 измервания в пунктове, разположени в район с интензивен автомобилен и ж.п. трафик/натоварени с МПС улици/ са над нормата от 60 дБ (А) и варират от 60.18 дБ (А) до 66.62 дБ (А)

- 27 измервания в пунктове, в райони с усилена шумозащита/болнични, детски и учебни заведения/ са над нормата от 45 дБ (А) и варират от 61.72 дБ (А) до 66.24 дБ (А)

- В зоните с промишлени източници от наблюдаваните общо 4 пункта измерените еквивалентни нива на шум са под нормата от 70 дБ (А) и варират от 60.18 дБ (А) до 66.58 дБ (А).

В сравнение с предходната 2014 г. обобщеният анализ на резултатите от измерванията на шума през 2015г., показва следната динамика:

- ✓ Запазва се почти същото осреднено еквивалентно ниво на шума – 63.75 дБ (А) за 2015 г. и 64.19 дБ (А) за 2015 г.

- ✓ Запазват се наднормените стойности на измерените еквивалентни нива на шума в районите с интензивен автомобилен и ж.п. трафик/и край обектите с усилена шумозащита.

- ✓ Сnižават се еквивалентните нива на шума в 4 пункта, нарастват в 2 пункта и задържат в 9 пункта.

- ✓ Намалява интензивността на автомобилното движение от 443 МПС/час за 2014 г. на 374 МПС/час за 2015 г.

Въпреки реализираните шумозащитни мерки в града и наблюдаваните населени места, оценката на шумовото натоварване през 2015 г. показва, че неблагоприятната тенденция на измерени високи еквивалентни нива на шума край обектите на усилена шумозащита и в районите с интензивен автомобилен и ж.п. трафик продължава, независимо, че осредненото еквивалентно шумово ниво се запазва почти същото.

Шумова карта не/ е изготвяна за града и общината

Извод: Предвидените и одобрени с общинския бюджет средства за капиталови разходи за подобряване на инфраструктурата в общината са недостатъчни, за да се реализират. Необходимо е участие на общината в **Инфраструктурни проекти**, свързани с подобряване на градската инфраструктура - развитие и рехабилитация на пътната и улична мрежа

Мерки:

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

1. Изготвяне на шумова карта за община Свищов.
2. Общината да участва в оперативните програми за **Инфраструктурни проекти**, свързани с подобряване на градската инфраструктура - развитие и рехабилитация на пътната и улична мрежа и кандидатства за предвидените по тях финансови средства.
3. Проектиране и изграждане **обходен път** на гр. Свищов
(Източник оценка от РЗИ –В.Търново на шумовото натоварване на гр.Свищов през 2014 и 2015 г.)

1.7.3 Радиационно състояние на атмосферния въздух

Съставна част от общинския план на Свищов за защита при бедствия е плана за защита при ядрена или радиационна авария и при трансграничен пренос на радиоактивни вещества. Целта на плана е да се създаде оптимална организация за успешно осъществяване на мероприятията за защита на населението и националното стопанство, за управление на административната и стопанска дейност в условия на повишена радиация и за ликвидиране на последствията от евентуална авария.

За измерване на радиационния фон на територията на общината в с Ореш има изградена локална мониторингова станция за гама фон. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за основни норми за радиационна защита от 30.07.2004 г.

Производствени и др. дейности, източници на радиационно замърсяване на територията на общината няма. В момента радиационния фон се движи в **нормални граници и е 0.2 .Sv/h**. Източници на вредни лъчения не са установени.

1.7.4 Радиационно състояние на повърхностните реки, необработваеми почви и дъдни утайки от водни обекти.

Радиологичния мониторинг на реките, езерата и язовирите в страната се осъществява чрез мрежа от пунктове по поречията и се изразява в контрол на показателите, съгласно Наредба №7/08.08.86 г. за показатели и норми за определяне качеството на течащи повърхностни води – обща бета радиоактивност (750 mBq/l), съдържание на общ уран (0.6 mg/l) и съдържание на радий-226 (150 mBq/l).

Отг.2000 г. е провеждан системен контрол на радиационното състояние на р. Дунав (в 12 пункта включващ и пункт Свищов, за радиологичен мониторинг в 30 км.зона на АЕЦ»Белене») _изпълнявайки Международна програма за опазване на р. Дунав, на тримесечие - по показател обща бета активност на водите, радиоактивност на дънни утайки от водни обекти, радиационен контрол/съдържание на естествени и техногенни радионуклеиди/ в необработваеми почви в 30 км.зона. От анализа на получените резултати и сравнението им с тези от минали години може да бъде направен извода за липса на техногенно радиационно замърсяване на водите на р. Дунав на българска територия.

Резултатите от цялостния радиологичен мониторинг на повърхностни води, необработваеми почви, дънни утайки от водни обекти показват, че измерените

радиологични показатели са значително под ПДК, не са наблюдавани надфоновы стойности на радиологичните компоненти в околната среда и като цяло района около площадката на АЕЦ «Белене» е в добро радиационно състояние.

(Източник год. бюлетин ИАОС, последна актуализация 2012 г.- природна и техногенна радиоактивност и МОСВ радиоекOLOGичен мониторинг на 30 км.зона на площадката на АЕЦ-Белене)

1.7.5 Опасни вещества

Прилагането и спазването на законодателството в областта на химикалите е гаранция за постигане на :

- - съответствие с основните цели на националната политика по опазване на околната среда;
- - намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда;
- -свободно движение на стоки и сигурност за потребителя.
- По време на строително-монтажните и производствени дейности от фирмите в общината се използват като опасни вещества основно: горива – дизелово гориво и при рязане на метали – пропан – бутан.
- За провеждане на технологичните процеси във фирмите «Свилоса» АД,«Свилоса Ярн» АД, ТЕЦ «Свилоса» АД, «Билина» ЕООД с.Б.Сливово се използват химически вещества, киселини, основи и реагенти.
- Същите са класифицирани, съгласно Наредба за реда и начина на класифициране, опаковане и етиктиране на химични вещества и препарати (Загл. изм. - ДВ, бр. 66 от 2004 г.), приета с ПМС № 316 от 20.12.2002 г с посл.доп и изм. бр. 4 от 15.01.2008 г., в сила от 1.01.2008 г.
- Фирмите притежават разрешителни за експлоатация издадени по реда на гл.VII, раздел 1 от ЗООС.
- Всички използвани химични вещества и смеси се съхраняват в оригинални опаковки, етикирани в съответствие с Регламент ЕО№1272/2008 г. относно класифицирането и опаковането на химични вещества и смеси.Същите се придружават с информационни листове за безопасност изготвени в съответствие с Приложение II на Регламент ЕО № 1907/2006 относно регистрация,оценката,разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) изменено с регламент 453/2010 г.
- Местата за съхранение на суровините и спомагателните материали се осъществяват в складове/резервоари посочени в условията на КР в т.ч.недопускане наличие на гравитачна връзка с канализацията, течности във всички обваловани площи.
- При извършените проверки от компетентните органи в горепосочените фирми не са констатирани превишение на разрешените количества за производствени нужди, суровини,горива и спомагателни материали.
- С цел предотвратяване на големи аварии с ОХВ и препарати и ограничаване на последствията от тях за живота и здравето на хората и околната среда,

предприятия, в които се съхраняват и /или употребяват химични вещества са длъжни да го класифицират като „Предприятие с нисък рисков потенциал „или „Предприятие с висок рисков потенциал”. На територията на община Свищов има две предприятия - «Свилоза Ярн» АД и «Свилоцел» АД – които са класифицирани като предприятия с висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи на ЗООС.

- Съгласно чл.117 раздел II от ЗООС горепосочените фирми имат съответните комплексни разрешителни за експлоатация .
- Не са регистрирани случаи на непосредствени заплахи и причинени екологични щети - (Източник –ГДОС за изпълнение условията на КР и проверки от РИОСВ-В.Търново)

1.8 ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

1.8.1. Зелени площи в населените места - кв.м. на жител; видове растителност и състояние; поддържани или изоставени са; проблеми; за по-големите населени места - разпределение по квартали; налични площи, определени по устройствените планове за зелени площи;

Нормативно озеленяването на урбанизираните територии се определя от изискванията на ЗУТ, ЗООС , Наредба № 7 на МРРБ , както и Общинската наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Свищов.

Системата на зелените площи в общината е в приказна хармония с природните дадености, множеството исторически и културни паметници с местно и национално значение, съчетани с красивото и озеленено крайбрежие на р. Дунав.



2.

Сн. № 15-Зелени площи в населените места на общината

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

По разположението, предназначението и вида на зелените площи в населените места на общината биват:

1. Зелени площи за широко общо ползване за всекидневен отход: паркове, градини, улично озеленяване, извън селищни паркове – публична общинска собственост. Зелените площи в централната част на града са покрити главно с цветя, храсти и трева. Уличното озеленяване е предимно от чинар, албиция, явор, ясен, конски кестен, липа, бреза и др.

2. Насаждения със специално предназначение – зелени площи към обществени сгради, училища, детски заведения и др.

3. Следва да се отчете наличието на много дворна зеленина, чиято интензивност е значителна в парцелите за индивидуално жилищно строителство и оказва благоприятно общо въздействие върху микроклимата. Индивидуалните парцели са озеленени с цветни лехи, плододайни и цветни храсти, и различни овощни видове.

Според баланса на територията в общината Свищов съществуват **200** дка зелени площи.

Желателен е достъп до зелените територии на бившата казарма, с площ от 300 дка, която да се поддържа с дейности по дезинсектиране.

Таблица 34- По-значителни зелени площи в община Свищов

№	Наименование	Мярка	Количество
1.	Градска градина	дка	5
2.	Исторически парк «Паметниците»	дка	17
3.	Градинка при Паметника на Дарителите	дка	3
4.	Парк «Калето»	дка	7
5.	Градина на площад «Свобода»	дка	1.1
6.	Парк «Радост»	дка	2
7.	Местност «Манастира»	дка	4

1.8.2 Наличие на паркове за отход извън населените места, статут, състояние, инфраструктура, посещаемост, осигуреност с транспорт

От 2014 г. стартира проектът за „Обновяване и модернизирание на зелена и достъпна градска среда в Свищов Обхвата по плана на гр.Свищов: е площ зелени пространства 21072 м2, улици и обществен паркинг 12765 м2

- устройствената зона – ОЗ „за озеленяване“;



В проекта Обновяване и модернизиране на зелена и достъпна градска среда – Свищов е включен технически проект за обект» «Обособяване на м «Банара» в градски парк с детски, спортни площадки и пешеходни пространства и осъществяване на пешеходна връзка между основните транспортни терминали и централен площад «Алеко» на гр.Свищов».

Основните цели на проекта са:

- приобщаване на м. «Банара» към системата за зелени пространства за широк обществен достъп на гр.Свищов
- подобряване на облика, качеството и комфорта за обитаване на ЦГЧ.
- подобряване на качеството на живот и повишаване привлекателността на региона;
- запазване на културния идентичност в града,
- повишаване сигурността и безопасността, обособяване на места за паркиране.
- рехабилитация на улични и тротоарни настилки, както и на уличното озеленяване.

На проектът за „Обновяване и модернизиране на зелена и достъпна градска среда в Свищов се възлага изпълнението на следните обекти:

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

-спортна площадка „Велешана», спортен комплекс /бившето игрище „Септември“, територията около градския стадион „Академик“, реконструкция и рехабилитация на част от уличната мрежа. – тези обекти са завършени и официално открити.

Община Свищов ще продължи да обновява площадки, спортни комплекси и зелени площи в рамките на проекта: **»Интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр.Свищов –подобро качество на живот, жизнена и работна среда».**

При изготвянето на проекта на визия „ Свищов 2020 г. са отчетени резултатите от социално икономическия живот и SWOT анализите, резултата от общественото мнение и обсъждане .

Основна цел на общинта е да осигури балансирано развитие на града и селата, неговите жители да живеят в чиста и комфортна жизнена среда в равновесие с природата и с мисъл за бъдещите поколения..

1.9 УПРАВЛЕНСКИ КАПАЦИТЕТ

1.9.1. *Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в Общинския съвет/общинската администрация/ - отговорности и задачи, които изпълняват;*

Общински съвет

Законодателния орган на местното самоуправление, който определя политиката на община Свищов за развитието ѝ, в т.ч. и по проблемите на околната среда е общинския съвет.

В *Правилника за организацията и дейността на Общински съвет са определени основните дейности, функциите, правата, задълженията и отговорностите, органите за управление, организацията за тяхната работа и взаимодействието им с Общинската администрация.*

Съгласно Чл. 23. (1) от този правилник „Работните органи на Общинския съвет са постоянни и временни комисии от общински съветници и смесени съвети и комисии с председатели от Общинския съвет“. По въпроси, свързани с околната среда е създадена и функционира **Постоянна комисия по земеделие, гори, околна среда и води.**

Общинския съвет приема общинската програма за околна среда, както и всички други програми, свързани с компонентите и факторите на околната среда и контролира изпълнението им (чл.79, ал.4 от ЗООС).

Общинска администрация

Общинската администрация е изпълнителен орган на местното самоуправление и се представлява от кмета на общината. Функциите на кмета на общината по отношение на околната среда са подробно разписани в чл.15 от този ЗООС.

Кметът на общината е компетентния орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на програмата по опазване на околната среда, като ежегодно внася в

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране (чл79, ал.5 от ЗООС).

Отчетът се представя за информация и в РИОСВ – Велико Търново. До настоящия момент община Свищов стриктно спазва тези свои законови задължения.

Кметът на общината е компетентния орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането и на други „подпрограми“ влизащи в обхвата на Програмата по околна среда. Тези програми са разработени и са неразделна част от нея, а именно:

1. Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г.
2. Общинската програма за дейностите по управление на отпадъците 2014-2020 г.
3. Програма за устойчиво управление на почвите в община Свищов 2015-2020 г.

Относно осъзнатата отговорност на кмета по проблемите на околната среда в община Свищов говори и факта, че в неговата Програмата за управление за мандат 2015-2019г. са залегнали и приоритетни дейности в екологията, а именно:

1. Създаване на здравословна градска среда чрез контрол на основните параметри на околната среда.
2. Създаване на лесозащитни пояси;
3. Провеждане на ежегодни кампании и инициативи с училища и детски градини и др. за почистване на околната среда;
4. Строги мерки относно недопускане на нерегламентирани сметища на територията на цялата община;
5. Борба с комарите, което е важно поради спецификата на града и др.

От съществено значение за постоянното подобряване на социално- икономическата среда и устойчивото развитие в общината е ефикасното и ефективно управление на процесите и ресурсите, в т.ч. по околна среда.

1.9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности

Община Свищов разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на своите отговорности. Структурата на Общината отговаря на функционалните направления, по които осъществява своята дейност. Дели се на шест дирекции, като всяка една от тях съдържа съответните отдели и звена.

Околната среда е структурирана в Дирекция Устройство на територията, регулация и екология, отдел „Устройство на територията, регулация и екология“.

Функциите на дирекцията са по поддържане на общинската инфраструктура, териториите за обществено ползване и околната среда, в т.ч. подготовка и изпълнение на инвестиционни програми и проекти с бюджетно и външно финансиране от европейски, международни и национални фондове и програми, както и управление на дейностите по поддържане и опазване на околната среда.

Дирекцията е подчинена на Заместник-кмета по Благоустройство, инфраструктура и регионално развитие“.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

С проблемите на околната среда са натоварени двама експерти:

Инж. Георги Симеонов- главен експерт Екология;

Инж. Иван Калчев- старши експерт Екология.

Тел. 0631/68145

Експертите притежават необходимия ценз и професионален опит, но броят им е недостатъчен за големите отговорности в общината по отношение на околната среда.

Необходимо е този ресор да се разшири с експерти и развие до ниво самостоятелен отдел към специализираната администрация.

За придобиване на административен, технически и финансов опит на общинската администрация голям принос има и реализацията на редица проекти:

✓ Проект „Повишаване на капацитета, квалификацията и ефективността на служителите от Община Свищов, чрез провеждане и участие в обучителни и квалификационни курсове” се реализира с подкрепата на ОПАК. Общата цел на проекта е: повишаване на професионалната компетентност, квалификацията и капацитета на служителите в администрацията на Община Свищов;

✓ Проект „Въвеждане на механизми за мониторинг и контрол на изпълняваните общински политики за по-ефективно функциониране на общинската администрация”. Неговата основна цел е постигане на ефективно функциониране на администрацията на Община Свищов;

✓ Проект „Подобряване на ефективността и ефикасността на администрацията на Община Свищов” е финансиран по ОПАК,

Постоянното повишаване на капацитета на администрацията е гаранция не само за добро управление на проблемите, свързани с околната среда и човешкото здраве, но и за увеличаване на проектите, финансирани със средства на ЕС. Защото съгл.чл80 от ЗООС „Проекти на общините могат да се финансират от държавния бюджет или от национални фондове само ако те са обосновани като приоритетни в общинските програми.“

1.9.3. Общински наредби в разглежданата област

С управлението на околната среда са директно свързани следните общински наредби:

1. Наредба за опазване на околната среда на територията на община Свищов, приета с Решение № 1224/25.06. 2015 г. на Общинския съвет Свищов.

2. Наредба за управление на отпадъците на територията на община Свищов, приета с Решение № 1223/25.06.2015г.на Общинския съвет Свищов. Наредбата урежда екологосъобразното управление на отпадъците на територията на общината с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Отговорен за прилагането ѝ е кмета на общината, който може да упълномощава със своя Заповед длъжностни лица от общинската администрация за изпълнение правата и задълженията му по тази Наредба. Това са кметовете на населените места и служителите от звено Екология към Дирекция УТРЕ.

Други наредби, имащи пряко отношение към проблемите на околната среда са:

1. Наредба №1 за обществен ред , опазване на общинските и други имоти за общо ползване и организация на движението на територията на община Свищов, приета с Решение №881/24.04.2014г. и променена с Решение №67/25.02.2016г. на Административен съд –Велико Търново.

2. Наредба за управление на горските територии на община Свищов – приета с Решение №577/26.06.2013г.

3. Наредба за овладяване на популацията на безстопанствени кучета на територията на община Свищов, приета с Решение №1161/30.04.2015 г.

1.9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства от компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината

Контрол за спазването на изискванията на нормативната уредба по околна среда, в т.ч. изпълнението на Програмата е РИОСВ - Велико Търново:

5000 Велико Търново ул. Никола Габровски 68

РИОСВ-Велико Търново

Тел: 062 620 358,

Факс: 062 623 784,

E-mail: rioSvtt-vt@riosvtt.org

Община Свищов извършва обмен на информация за състоянието на околната среда и със следните институции : Басейнова Дирекция Дунавски район гр. Плевен, РЗИ Велико Търново, Регионална дирекция по горите, Напоителни системи –Плевен, ОДБХ-Велико Търново и др.

Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до непълноти в събираната информация.

Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда.

1.9.5. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини, бизнеса, НПО

➤ Сътрудничество със съседни общини, бизнеса и НПО по проблемите на околната среда

Общината членува в следните организации:

- ✓ Асоциация на Дунавските общини "Дунав";
- ✓ Трансграничен Еврорегион "Дунав – юг";
- ✓ Национално сдружение на общините в Република България.

В областта на околната среда общинската администрация и общинския съвет си взаимодействат както с обществени структури, така и с неправителствения сектор. Това сътрудничество осигурява адекватност на общинската програма по опазване на околната среда и на свързаните с нея „подпрограми“ по отношение на обществения интерес. Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана и допълвана в зависимост от този интерес.

Община Свищов осъществява добро взаимодействие с НПО с интереси към екологията. При реализирането на проекти и инициативи с екологична насоченост активно участие взимат граждани, ученици, еко-клубове, фирми, както и бизнесмени.

✓ Сътрудничество с бизнеса

Общината поддържа тясно сътрудничество с бизнеса по въпроси, свързани с екологични проблеми. Експерти от общината участват в проверки, общината съдейства и подкрепя екологосъобразни инвестиционни намерения и проекти.

✓ Трансгранично сътрудничество

Общината поддържа и трансгранично сътрудничество между България и Румъния в рамките на Еврорегион “Дунав юг” и Дунавската макрорегионална стратегия на ЕС. В рамките на това сътрудничество се разработват и реализират редица проекти, като например проект „Подобряване на трансграничната мобилност в региона на Свищов-Зимнич“ чрез развитие и реконструкция на главни участъци от транспортната инфраструктура“, чиято цел е подобряване на транспортната достъпност и придвижването на хора, стоки и услуги.

✓ Сътрудничество с други общини

На този етап община Свищов работи съвместно с други общини в областта на управление на отпадъците. Общината е член на регионалното сдружение за управление на отпадъците на регион Левски (Никопол)(името е добавено поради промяна на локацията на регионалното съоръжение от община Левски в община Никопол).

Членове на регионалното сдружение са общините Свищов, Левски, Никопол, Белене и Павликени. Планираните и реализирани регионални съоръжения на площадката в с. Санадиново, община Никопол са подробно описани в Програмата за управление на

отпадъците на община Свищов. Очаква се площадката да влезе в експлоатация през май-юни 2016г.

1.9.6. Информирание на обществеността – използвани подходи и механизми

Информация за състоянието на околната среда

Община Свищов активно работи за улесняване достъпа на гражданите до екологична информация, повишаване на тяхната екологична култура и образование, насърчаване на участието им в процесите на вземане на решения, касаещи околната среда. Ръководи се от разбирането, че информираността е важен елемент за осмисляне на местните екологични проблеми от страна на обществеността и за **активно формиране на общественото поведение за грижа към околната среда.**

Всички актове на Общинския съвет Свищов се довеждат до знанието на населението чрез средствата за масово осведомяване или чрез Интернет страницата на Община Свищов. Заседанията на комисиите и сесиите на съвета са публични.

Общинската администрация информира населението на община Свищов за състоянието на околната среда за изпълнението на мерките от общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост чрез следните механизми:

- ✓ публикуването на информация на интернет страницата на общината;
- ✓ възможност за достъп до информация, в т.ч. чрез Общинския център за адм. обслужване и информация за граждани: 0631 / 68 132.
- ✓ Електронно информационно табло – 1 брой във фоайето на общината. **Данните от системата ДООС са изведени на това табло,** което е недостатъчно за широка информираност за състоянието на КАВ в реално време.
- ✓ Публикации в медии;
- ✓ Обществени обсъждания;
- ✓ Екологични кампании – например ежегодната кампания за Деня на река Дунав – 29 юни и т.н.

1.9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда /въздух, води и т.н./

• Националната система за мониторинг на околната среда

Наблюдение и контрол на околната среда се извършва чрез Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Системата е създадена и функционира в съответствие с чл. 1, т. 7 от Закона за опазване на околната среда. Чрез нея се осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въз основа на която да се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от вредни въздействия.

Системата се ръководи от Министъра на околната среда и водите чрез Изпълнителната агенция по околна среда. ИАОС, която администрира системата.

Оценките на състоянието на компонентите на околната среда на регионално ниво се извършват от РИОСВ- Велико Търново, оценките и докладванията на състоянието на водните ресурси на басейново ниво – от БДДР.

Системата включва Националните мрежи за мониторинг на: атмосферен въздух, води, земи и почви, гори и защитени територии, биологично разнообразие, радиологичен мониторинг и мониторинг на шума. В обхвата на НСМОС се включват и контролно-информационните системи за: емисии на вредни вещества с атмосферния въздух, емисиите на отпадъчни води във водни обекти, информационна система за отпадъците, информационна система за опазване на земните недра.

ИАОС поддържа информационни бази данни на национално и регионално ниво. Базите данни и на национално и регионално ниво са структурирани по компоненти на околната среда с използване на общи номенклатури.

Община Свищов е обхваната в НСМОС по следните компоненти:

✓ **Въздух**

По контролираните в България показатели за качеството на атмосферния въздух за община Свищов години наред се констатира превишаване на ПДК за ФПЧ10, сероводород (H₂S) и серовъглерод (CS₂) единствено за територията на гр. Свищов.

Националната система за контрол на КАВ в т.ч. модул за достъп до общините за предоставяне на данни за КАВ и модул SMS оповестяване за превишаване на допустимите норми и алармени прагове за SO₂, NO₂, O₃ за опазване на човешкото здраве обхваща и гр. Свищов.

В реално време контролът на качеството на атмосферния въздух на гр. Свищов се осъществява от стационарен пункт за мониторинг (ПМ) оборудван със система за диференциална оптична абсорбционна спектроскопия (ДОАС – OPSIS), към НАСЕМ. Чрез Българо-румънската система за мониторинг качеството на атмосферния въздух – OPSIS се извършва в реално време осреднено измерване за 1 час на SO₂, NO₂, NO, H₂S, CS₂, O₃ в градовете Свищов и Зимнич. Извършва се определяне на PM₁₀ и озон. Измерват се и метеопараметрите скорост на вятъра, посока на вятъра, атмосферно налягане, температура, слънчева радиация и относителна влажност. Извън гр. Свищов в близост до помпената станция е изградена фонов автоматична метеорологична станция.

Системата е подробно описана в *Програмата за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр. Свищов 2015 – 2018г* и в т.... от настоящата програма. Системата осигурява информацията в реално време за качеството на въздуха в гр. Свищов на обществеността и компетентните институции.

Системата за качеството на атмосферния въздух разполага и с 6 броя мобилни автоматични станции (МАС), включени към регионалните лаборатории в София, Пловдив, Плевен, Стара Загора, Варна и Русе.

Периодично се извършват и локални измервания на КАВ с МАС, чиито график се утвърждава от Министъра на околната среда и водите. През 2014г. РЛ Русе е извършила периодичен мониторинг с МАС в Свищов в продължение на 51 денонощия.

✓ **Води**

Повърхностни води

Мониторингът на повърхностните води се извършва по мониторингова програма съгласно Заповед на Министъра на околната среда и водите. Програмата включва:

- ✓ Физикохимичен мониторинг на повърхностни води
- ✓ Изпълнение на програмата за хидрометричен мониторинг на повърхностни води
- ✓ Емисионен контрол на отпадъчни води

Мониторингът на водите на територията на община Свищов като част от НСМОС е подробно описан в т.1.3. от настоящата Програма.

Контролен мониторинг

РИОСВ – Велико Търново извършва контролен мониторинг на:

обектите, формиращи отпадъчни води, в т.ч. параметрите и изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за водовземане и заустване на отпадъчни води и комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната;

- ✓ пречиствателните станции на населените места
- ✓ аварийните изпускания на отпадъчни води

✓ имисионен мониторинг на повърхностните води на територията на община Свищов в Пункт №8 – р. Дунав, гр. Свищов - Поречие Дунав . Този пункт е включен в международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав/TNMN/. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно. За 2015г. резултатите от анализа на показателите по нарочно изготвена програма показват сравнимост на стойностите с останалите пунктове в реката.

Собствен мониторинг

Собствен емисионен мониторинг на производствените отпадъчни и битово-фекални води извършват операторите на инсталациите по силата на Комплексните разрешителни и/или на разрешенията за водовземане и заустване.

Подземни води

Мониторингът на подземните води в община Свищов като част от Националната програма за мониторинг, се осъществява на основание Заповед № РД–182/26.02.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Изпълняват се два вида програми:

- ☐ за качество (химично състояние) на подземните води и
- ☐ за количество (количествено състояние)на подземните води.

Мониторинга се извършва в 2 пункта:

1. МР 049 при Вардим ШК-РЗ ОПС "Вардим" - в пункта се извършва оперативен мониторинг по показателите желязо и манган.

През 2015г. в пробите от водата в пункта запазват високите концентрации на манган, превишаващи стандарта за качество, както и в предходните години. По отношение на показателя желязо, през 2015г. се наблюдава подобрене на състоянието по този показател

в сравнение предходните години. Средногодишните стойности по показателя желязо не превишават стандарта за качество.

2. МР 133 при Козловец дренаж "Гравитачен" ПС "Козловец"

През 2015г водата в пункта е в добро химично състояние по стандартите за качество.

Питейни води

Органите на РЗИ – Велико Търново извършват периодичен контрол на качеството на водите за питейно – битови нужди. Общ брой взети проби по микробиологични показатели през 2014 г. са 95, от които 91 проби отговарящи на нормативните изисквания.

Информационната система

В ИАОС има изградена Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите, която функционира на основание чл.171, ал.1 от Закона за водите и Глава пета от Наредба № 1 /11.04.2011 г. за мониторинг на водите.

От 01.11.2012 г. Регионалните инспекции по околната среда и водите, в т.ч. и РИОСВ-Велико Търново въвеждат данните от контролната дейност, включително и протоколите от изпитване за физико-химичен анализ на отпадъчни води по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект, за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС. Системата е обществено достъпна - <http://eea.government.bg/bg/nsmos/spravki>

✓ Почви

Землището на община Свищов е включено в НСМОС подсистема Почви чрез мониторинговите пунктове №№ 211, 212, 227 и 228 съответно в землищата на с. Морава, с. Ореш, с. Александрово и с. Вардим. Измерват се концентрации на тежки метали и металоиди (*As, Hg, Cd, Cu, Ni, Cr, Pb, Zn*). Анализът, направен в т.1.5. в настоящата програма показва, че почвите са в добро екологично състояние Съдържанието на изследваните тежки метали и металоиди в двата слоя на всички пунктове е много по-ниско от нормите за максимално допустимите концентрации на тези елементи

✓ Отпадъци

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Тъй като ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на Националния план за УО, такава система е включена и в общинската програма за управление на отпадъците на Свищов. В допълнение, член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

✓ програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

✓ кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се публикува на Интернет страницата на общината, а копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на експертите по Екология в Дирекция УТРЕ в специализираната общинска администрация, който изпълнява функциите за управление на отпадъците.

Съгласно чл. 44, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.) годишните отчети за отпадъци се предоставят в Изпълнителна агенция по околна среда.

Съгласно чл. 45, ал. 1 Изпълнителният директор на ИАОС или оправомощено от него длъжностно лице води публични регистри- Достъпът до тези регистри е публичен и чрез интернет страниците на РИОСВ – Велико Търново – www.riosvt.org или ИАОС - eea.government.bg

ИАОС е отговорна институция за събиране на информация по Наредба №1 от 04.06.2014 г. реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри и по всички Наредби, регламентиращи управлението на масово разпространени отпадъци.

ИАОС е отговорна институция и за водене и поддържане на публични регистри по чл. 45, ал. 1- 9 от ЗУО

Вече частично функционира и новоизградената **Национална информационна система за отпадъци (НИСО).**

Предвижда се НИСО да се въведе поетапно, като към **03.05.2016г.** системата ще дава възможност за достъп до следните електронни услуги (Е-услуги, за които не е нужен квалифициран електронен подпис):

- Публични регистри по чл. 45, ал. 1, т. 2 - 5 и т. 8 от ЗУО на лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, включително вградени в уреди и в моторни превозни средства, както и на лицата, които пускат на пазара електрическо и електронно оборудване, гуми, минерални или синтетични масла и полимерни торбички;

- Публичен регистър по чл. 45, ал. 1, т. 6 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) на лицата, извършващи дейности като търговец и/или като брокер на отпадъци;

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

○ Публични регистри по чл. 45, ал. 1, т. 1 и 7 от ЗУО на лицата, притежаващи разрешение за извършване на дейности с отпадъци и/или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци, в т.ч. на разрешенията и регистрационните документи с прекратено действие;

○ Публичен регистър по чл. 45, ал. 1, т. 9 от ЗУО на площадките за дейности с отпадъци от черни метали и цветни метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и негодни за употреба батерии и акумулатори;

До края на годината ще се въведе в експлоатация пълната функционалност на НИСО.

✓ **Биоразнообразие**

• **Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие**

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие представлява комплексен механизъм за проследяване и обобщаване на промените в биологичното разнообразие на Република България в дългосрочен план. Това се осъществява, от една страна, чрез целенасочени и дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение и пренос на данни, а от друга страна – чрез система за оценка и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, неговото състояние и мерките, които се предприемат за предотвратяване на загубата му.

Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие обслужва нуждите от информация на възможно най-широк кръг потребители.

Разработена и внедрена е информационна система **БИОМОН** за въвеждане и обобщаване на информацията от мониторинга на биологичното разнообразие. **БИОМОН** поддържа национална и регионални бази данни.

Ежегодно се изготвят, съгласуват и утвърждават от министъра на околната среда и водите графици за изпълнение на мониторинговите дейности в рамките на НСМБР.

1.10 - УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНАТА И НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА – ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТ И СТАТУТ НА ФИРМИТЕ, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ СЪОТВЕТНАТА ДЕЙНОСТ

Общинската администрация осъществява административно, методическо и финансово управление и контрол на повече от 40 броя второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и дейности и предоставя административни и публични услуги на населението.

Административно-техническо обслужване в Община Свищов е организирано на принципа „едно гише“ на партерния етаж на общинската административна сграда, като услугите са ясно обозначени, лесно достъпни, включително и за хора в неравностойно положение - *Фронт-офис № 1* – Сградата на Община Свищов.

1.10.1 Третиране на отпадъците и комунално-битови услуги

Изпълнението на дейностите е от общинското предприятие ОП „Чистота“, град Свищов. То извършва следните дейности:

- сметосъбиране и сметоизвозване;
- поддържане на улични платна, алеи и други площи за обществено ползване, включително и зимно поддържане;
- поддържане на общинските зелени площи.

Третирането на отпадъците е регионално. Община Свищов е член на регионалната система за управление на отпадъците за регион Левски/Никопол/ „За чисти Дунавски общини“. Изградено е регионално съоръжение за третиране на отпадъците, разположено в община Никопол, където е предвидено предварително третиране чрез сепариране, оползотворяване на зелените отпадъци чрез инсталация за компостиране и окончателно обезвреждане чрез депониране. Съоръжението ще влезе в експлоатация през пролетта/лято на 2016 година. Община Свищов е разположена на 35 км от регионалното съоръжение. Предизвикателство за общината е намирането на икономически ефективно решение за третиране на отпадъците в регионалното съоръжение, предвид увеличеното транспортно разстояние.

1.10.2 Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води

ВиК услугите се осъществяват от общинско дружество „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Свищов.

На територията на община Свищов всички населени места (гр. Свищов и 15-те села) имат изградена водоснабдителна система, експлоатирана от В и К -Свищов ЕАД. .

Средно месечно добиваната вода е около 400 хил. м³. Към момента наличния потенциал на подземните водоизточници е достатъчен да покрие питейните, битовите и други нужди на обслужваните населени места в общината.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

През м.09.2015 г.в град Свищов е въведена в експлоатация ГПСОВ с довеждащ колектор и подменени през годината **2530** м. канализационна и водопроводна мрежа .

Другите населени места на Общината нямат изградена инфраструктура за отпадъчни води, включително и съоръжения за пречистване

На етап одобрен идеен проект са изграждането на ПСОВ за с.Вардим и с.Царевац, както и Пречиствателна станция за питейни води (ПСПВ), за които няма обезпечени средства.

1.10.3 Чистота на територията на населените места и местата за отдих извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчетата за отпадъци в населените места

Поддържането на зелените площи за широко обществено ползване се осъществява от ОП «Чистота» и Дирекция «УТРЕ» към общината.

За чистота на територията на градаи местата за отдих извън населените места - състояние, честота на почистването, на миенето на улиците, кошчетата за отпадъци в населените места се грижи фирма концесионер съгласно договор с общината.

За чистотата в населените места се грижат съответните кметства, като ползват персонал от социалните програми.

1.10.4 Задължения на гражданите

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските или частни фирми, домсъветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

Настоящата програма формулира детайлно всички дейности, които община Свищов осъществява с цел опазване и подобрене на състоянието на околната среда:

По фактор отпадъци – Общинска дейност Чистота
По компонент води – Водоснабдяване и канализация
По компонент въздух – дейности по жилищно строителство, благоустройство и регионално развитие, енергийна ефективност , включително осветление на улици и площади, изграждане ремонт и поддържане на уличната мрежи.
По компонент биоразнообразие и зелени системи – общинските дейности по озеленяване и развитие на културните, етнографските и туристическите комплекси.
По отношение на осигуряване на устойчиво управление на околната среда и информационно обслужване на населението – дейности, свързани с обучение на децата и учениците, осигуряване на информационна разгласа за населението, развитието на културните институти - музеи, художествени галерии и етнографски комплекси с местен характер.

1.11 ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

1.11.1 Състояние и очаквано развитие на отделните отрасли в общината; структуроопределящи отрасли; относителен дял на отделните отрасли в икономиката на общината /особено внимание на моментното състояние и перспективите за развитие се обръща на тези отрасли, чието развитие зависи от състоянието на околната среда, като напр. туризъм и селско стопанство и които влияят или могат да повлияят върху състоянието на околната среда

Свищов е един от основните промишлени и аграрни центрове във Великотърновска област. Свищовската община развива смесен тип икономика, като главният предмет на дейност на фирмите са производство, търговия, услуги и доставка на хранителни продукти. Химическата и хранителната промишленост заемат значителен дял от общинската икономика. Комбинацията на наличните материална база, квалифицирана работна ръка, традиции в производството на някои продукти и плодородна земя са предпоставки за развитието на местната икономика.

Основните производствени предприятия в общината са следните:

- „Свилоса” АД, чрез основното си дъщерно дружество „Свилоцел” ЕАД, е единственият производител в България на сулфатна избелена целулоза и продукти от нея. „Свилоса” има структуроопределяща роля в българската целулозно-хартиена промишленост и е пазарен лидер в страната и региона

„ТЕЦ Свилоса” АД е частна компания, производител на топлинна и електрическа енергия. Централата продава топлоенергия на разположените наоколо заводи и електроенергия на НЕК АД и участва на свободния пазар на електрическа енергия. ТЕЦ Свилоса притежава пристанищен терминал в Свищов и отскоро е концесионер на пристанищен терминал Видин – юг, пристанища по течението на р. Дунав с национално значение. Терминалите предлагат товаро – разтоварни съпътстващи услуги и разполагат с големи открити складови площи. Наличното пристанищно оборудване позволява обработване на всякакви видове насипни и генерални товари и контейнери.

„Свилоса Ярн” ЕООД е единственият производител в България на вискозна прежда (сурово оптично бяло, цветно и матово), предназначена главно за производство на облекло, завеси и тапети на жилища.

Международно пристанище Свищов извършва натоварване, разтоварване, съхраняване, препращане и ремонтни дейности. То разполага със съвременно пристанищно и помощно оборудване и може да обработва всички видове сухи стоки и неопасни течни стоки.

“В и К” ЕАД е дружеството, осигуряващо водоснабдяването на града и селата от общината.

“Винпром-Свищов” АД произвежда висококачествените червени вина “Каберне совиньон”, “Горчивка” и “Мерло”, продавани в Западна Европа и Япония.

“Слънчо” АД – произвежда детски храни, овесени ядки, макарони, висококачествени видове пшенично брашно.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

“Томика-Метал” АД произвежда металорежещи машини, тривалови и петвалови листоогъващи машини, линии за развиване на рулони, изработва метална дограма и оборудване от черна и неръждаема ламарина за винарната и хранително-вкусовата промишленост.

“Устрем” ООД произвежда резервни част за трактори и комбайни, фуражомелки, веялки, контейнери за битови отпадъци, перфорирани сита, нестандартни машини, метални конструкции и инструментална екипировка.

“ТЕД – Производство” АД произвежда сухи пасти, бисквити и други сладкарски изделия.

“Талвег – Свищов” ООД произвежда върхни мъжки, дамски и детски облекла за спорт, туризъм и отдих. Почти цялата продукция е предназначена за износ, основно САЩ.

“Совата” АД е голям производител на царевица, пшеница, овес, грозде и др. селскостопански продукти.

Драгажен флот „Истър” АД добива, преработва и продава инертни материали – чакъл, пясък и др. Извършва и речен транспорт.

Месокомбинат „Свищов“ ЕООД предлага месо и месни произведения. Предприятието е лицензиран износител за страните от Европейския съюз.

“Благоустройство и комунално стопанство” ЕАД извършва проектиране, строителство, ремонтно-строителни дейности, както и шивашки услуги. Предприятието организира сметосъбирането на територията на общината. Да се махне – сметосъбирането се извършва от ОП «Чистота»

"Република консерв" АД- производство на консерви.

Хлебозавод за производство хлебни изделия

Млекозавод - "СОФБИОЛАЙФ – БГ" ООД -преработка на мляко. Не работи

„Биляна,, ООД с. Българско Сливово – животновъден комплекс: за развъждане и уговяване на прасета над 35 кг., с фуражен цех и кланица за добив на месо 2.5 т/дн.

“ФАВО” АД произвежда дървени изделия и работно облекло.

ЕТ “Ателие за реклами – Братов” извършва производство, дизайн и поддръжка на реклами, рекламни панели и др.

“Инвестстройконтрол” ЕООД извършва независим строителен надзор, инвеститорски контрол на строителни обекти и консултантски услуги.

Туризмът е припознат като приоритетен сектор в община Свищов, като в предходните стратегически документи на местно ниво е отчетено неговото положително въздействие върху местната икономика. По оценки на местни експерти, в града има достатъчно леглова база и заведения, които са ориентирани по-скоро в средния ценови клас.

Фериботната линия между Свищов и румънския град Зимнич осигурява на града регулярна връзка с Румъния и осигурява около 2500 посещения средногодишно.

Историческо-културното наследство на общината позволява привличането на разнообразни групи туристи. Опазването му и създаването на условия за туристически посещения е основна стратегическа цел на общинското ръководство. Всички мерки в

настоящата програма, допринасящи за развитието му и популяризирането му, ще са двигател и за устойчивото развитие на общността.

В град Свищов се намира Стопанска академия „Димитър А. Ценов”, която е водеща образователно-научна и културна институция в Република България. Включва четири факултета, 20 катедри, научно-изследователски центрове, Колеж по икономика и управление, Институт за научни изследвания, Академична библиотека, офиси, обслужващи звена, студентски кампус.

Материално културно - историческо наследство

Съществен компонент на общинската среда е богатото културно –историческото наследство на община Свищов включващо:

- 18 паметници на културата с местно и регионално значение.,

4 храма от които в храм „Св.Троица е присъствал, Руският император Александър II присъства на молебен в катедралния храм “Света Троица” в памет на падналите първи жертви за Освобождението . Дар от него са шест камбани, които са монтирани на построената в периода 1883 г. – 1886 г. камбанария, дело на майстор Генчо Новаков.

2 манастира .В манастира“Св. Св. Петър и Павел” интерес представляват стенописите от средата на XVII век, които поразяват с автентичната си свежест и колорит, и са едни от малкото запазени в България от това време.

В началото на XIX век тук е монашествал Неофит Бозвели. В двора на манастира се намират гробовете на Дамаскин Габровски – събрат на Паисий Хилендарски, който в 1771 г. е измъчван и обесен от турците; на дарителя на Стопанската академия – Димитър Апостолов Ценов и на дарителите на свищовското читалище – Еленка и Кирил Д. Аврамови.

25 музеи в които са включени: къщата музей на „Алеко Константинов в който се съхраняват стъклените със сърцето на Алеко Константинов, дрехите, с които е бил по време на убийството и една от пушките на убийците му.

- Музеите с археологическа експозиция: -средновековна крепост “Калето”, римски легионен лагер и град Нове (Novae), с етнографска експозиция, историческия парк „Паметниците“ в м.“Текир дере“ в което е извършен десантът на руските войски през нощта на 26 срещу 27 юни 1877 г.и главната им квартира на Руската Дунавска армия., кулата на градския часовник, паметникът на свободата , къща на мира, паметник на дарителите ,първо българско народно читалище “Еленка и Кирил Д. Аврамови – 1856, и др.

Това богато материално културно и историческо наследство на общината е привличало и привлича много туристи от страната и чужбина. Грижовното им подържане от Свищовлии на добри стопани е създало възможност община Свищов да се резвие и утвърди в значим национален туристически и културна исторически център.

(Приложение №1– Списък на паметниците на материално културно- историческо наследство в общината).

Нематериално културно наследство

Свищовци свидно пазят родовата си памет. Съхранени са редица градски обичаи, местния автентичен фолклор и го предават от поколение на поколение посредством самодейните танцови състави.

Като град с богато историческо наследство, Свищов развива много активна дейност в сферата на култура.

;

1.11.2 Състояние на инфраструктурата – пътища, пристанища и т.н.

- **Електроенергийна инфраструктура** -

- Осветлението на улиците, особено в селата и в крайните квартали изисква незабавни мерки и адекватни решения. Осветлението на град Свищов се осъществява с натриеви лампи, с високо налягане, с мощност 150W – 126 бр., 100W –98 бр., 70W - 300бр., 50W –4 72бр. и 35W – 411бр. Отчитането на консумираната от уличното осветление ел. енергия се осъществява посредством едно- и двойнотарифни електромери. В съответствие с тази мярка, консумацията на ел. енергия беше намалена повече от три пъти на 31 031 kWh месечно при светещи 100% улични осветителни тела

- В цялата община общия брой осветителни тела за улично осветление е около 2 800 бр. • Електропреносната мрежа е изградена предимно с електропроводи средно напрежение. Броят на трансформаторните постове е 224 за цялата община Свищов, които са с мощност 79 651 kVA. Няма изградени централи от възобновяеми енергийни източници, но към 2013г. има разработен проект за изграждане на централа с мощност 1.5MW. (Източник – ОПР 2014 -2020 г.)

- **Газоснабдяване** -• Община Свищов не е газифицирана. В Общинския план за развитие /2014-2020 г/ в мярка 3 е включена: Развитие на газоразпределителната мрежа в общината /2015- 2019 г/ - частно финансиране на стойност 25 млн. лв-

- **Телекомуникации и съобщения**

- Всички населени места от общината са телефонизирани.(цифровизирани).

- Общината има добро покритие с GSM, които предстои да бъдат решени от GSM операторите.На територията на общината действат и няколко Интернет доставчици. Преминава и оптичен кабел за Румъния.

- **Транспортна инфраструктура**

- **Пътна мрежа - обслужване на населените места от общината**

- Община Свищов има добре развита транспортна инфраструктура чрез която се осъществяват преки връзки с градовете В. Търново, Плевен, Русе, Бяла, Павликени, Полски Тръмбеш, Левски, Белене, Никопол и всички села в Общината. Подобряването на пътните връзки на град Свищов и общината в трите основни направления – В. Търново, Плевен, Русе е приоритет с висока степен. 59 % от републиканските пътища. са трети клас Необходимо е да се отбележи ,че няма път успоредно на р.Дунав.

- Общата дължината на републиканската и общинска пътна мрежа е 241,86 км. От нея 33.9 км. от първокласната пътна мрежа и 37 км от общинската са в добро състояние. Значителна част от останалите пътища се нуждаят от рехабилитационни мероприятия.,като

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

- 18 км.от общинска пътна мрежа. е в незадоволително или лошо състояние, а 6.3 км.е без трайна настилка.

- **Извод:** • Финансовите възможности от общинския бюджет на общината за капиталови разходи за подобряване на инфраструктурата са недостатъчни за решаване на проблема. Единствената възможност да направи това е да продължи да участва в оперативни програми и усвояване на предвидените по тях финансови средства.

- **Железопътен транспорт**

Важно звено в транспортната система на Общината е ж.п. линията Свищов - Левски с ж.п. връзки за София, Горна Оряховица. която обслужва товарни и пътнически превози.

- Железопътният транспорт следва общата тенденция на стагнация, финансови и структурни проблеми, характерни за системата на БДЖ в цялата страна. Поради функциониращата икономика в община Свищов, товарните превози запазват своето значение за транспорта на региона.

- **Автобусен и товарен транспорт**

- Градът поддържа връзка с други градове в страната с автобусни линии. Поради незадоволителното състояние на пътната мрежа се ограничава скоростите на движение на пътническия транспорт. С построяване на автомагистрала „Хемус“ разстоянието от нея до Свищов ще се подобрят възможностите на града и пристанището като транзитни пунктове за превоз на товари и пътници.

- **Речен транспорт**



Пристанището на Свищов заема важно място, като пристанище по река Дунав. То е разположено на 43° 37' северна ширина и е най-южната точка, през която преминава река Дунав. В него се наблюдава най-голямото увеличение на обработените товари. Също така и преразпределение на пазара на обработените товари, който се изтегля към пристанищата, разположени на запад. Значението на пристанището се разширява във връзка с изграждащите се транспортни коридори. Международно пристанище Свищов е разположено на 7 Паневропейски транспортен коридор (Рейн-Майн-Дунав). Намира се в близост до транспортни коридори № 8 и 9, на около 56 км. км. от и автомагистрала "Хемус" и на 45 км. от гр. Александрия (Румъния), която има излаз на основната пътна

артерия на страната Букурещ - Тимишоара – Арад - част от международни инфраструктурни коридори.

Извод: Съществува необходимост от Обходен път на гр.Свищов за извеждане на товарния транспорт от и до пристанището извън града.

1.12 ФИНАНСОВИ ПАРАМЕТРИ

1.12.1. Бюджет

Дейностите в общината са диференцирани на делегирани от държавата дейности и местни дейности. Общинският бюджет е финансов план на една община за една година и представлява приходно-разходна сметка, която показва източниците за финансиране и техният размер, за какви цели се използват тези средства и до колко може да бъде регулиран техният обем. Съотношението между собствените приходи и субсидиите от държавния бюджет намира израз в таблица **Приложение №2**

Съобразно действащото законодателство юридическите и физически лица внасят определени данъци и такси, които формират приходната част на общинския бюджет за осъществяване на местни дейности.

С приходите от данъци и такси се финансират всички дейности на територията на общината като административно обслужване, ремонт на водопроводната и улична мрежа, осветление на улици и площади, поддръжка на чистотата в населените места, екология, озеленяване, подпомагане развитието на спорта, проектиране, както и предоставянето на друг вид публични услуги по на решение на общински съвет.

В Приложение №3 в таблица е представена структура на приходите в общинския бюджет за 2016 г. по видове

Анализът на местните приходи показва, че е значителен делът на приходите от разпореждане с общинско имущество – продажба на ДМА и земя. Имайки предвид спада в този вид приход, в бъдеще е рисков фактор поради две причини:

1. Ограничен ресурс на общинската собственост;
2. Спад в продажбите на общинско имущество и имущество на граждани поради кризата в тази сфера.

Необходимо е вниманието на ръководството на общината да се съсредоточи върху контрола и подобряване събираемостта на местните данъци и такси посредством всички законови действия. Възможностите в областта на икономиката са малки, но общинското ръководство прилага политика за развитие на съществуващите дейности и привличане на нови инвеститори. Възможност за увеличаване на приходната част са банковите кредити, временни кредити от съседни общини, които разполагат със свободен ресурс, финансиране от фонда за органите на местно самоуправление в България – ФЛАГ ЕАД и временни безлихвени заеми от ЦБ. На този етап най-удачния вариант за финансиране на проекти по ОП на ЕС е ФЛАГ ЕАД. Също така се акцентира върху прилагането на принципа «Замърсителят плаща» - тоест заплащане от замърсителите на разходите за общинските дейности по опазване на околната среда.

12.2 Разходи свързани с опазване на околната среда, относителен дял от всички разходи

В Приложение №4 е представена и структурата на разходите за 2016 година , както и списък на капиталовите инвестиции съгласно бюджета.

Съществен приход към общинския бюджет са получените парични средства от такси и глоби за нарушаване на общинските норми за опазване на околната среда. За периода на програмата се акцентира върху прилагане на принципа «Замърсителят плаща», което означава използването на тези приходи целево за дейности и мерки, включени в плана за действие на настоящата програма. Препоръчва се приоритетното им използване за следните общински дейности:

1- Водоснабдяване и канализация
2 – Осветление на улици и площади
3 – Други дейности по жилищно строителство, благоустройство и регионално развитие
4 – Озеленяване
5 – Развитие на музеи, художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с местен характер, като част от дейностите по информационно обслужване на населението и опазването на биоразнообразието.

12.3 Ниво на такси за услуги в областта на управление на отпадъците и водите, сравнение със средното за страната; доколко приходите от такси покриват разходите за дейността

- **Таблица 35 – План-сметки за дейността по управление на отпадъците на община Свищов за 2015 година**

	План сметка за дейността	тона/годишно	лв/годишно	лв/тон/
	Общо разходи за дейността по план-сметка за 2015 година	10300	2013857	195.52
1	Разходи за зимно почистване		130000	
2	Разходи за почистване на обществените места и озеленяване		315000	
3	Разходи за сметосъбиране	10300	1527863	148.34
4	Отчисления			
5	Разходи за депониране	10300	40994	3.98

Анализът показва, че преобладаващия процент генерирани отпадъци са от населението, а много по-малък е процентът от юридическите лица. Структурата на таксата битови отпадъци не отразява коректно тази зависимост, тоест не е спазен изцяло принципът „Замърсителят плаща“. Съгласно изискванията на Закона за местните данъци и такси е необходима залагането на нов тип методика за определяне на такси битови отпадъци, свързана с генерираното от замърсителите количество.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Ако определим границата на поносимост на таксата битови отпадъци като 0.5% от годишния доход на жител в общината, то тя съгласно данните за община Свищов, цифрово се определя на 31.5 лева/човек или 75.6 лв/домакинство. Това формира икономически поносим бюджет за такса битови отпадъци от жилищните имоти в размер до 1.3 млн лева, към които трябва да се добавят и приходите от нежилищните имоти. План-сметката на община Свищов достига този праг на поносимост, което говори, че изпълнението на новите нормативни изисквания трябва да се постигне в рамките на тази план-сметка, без увеличение на разходите и трябва да се търси оптимизация на вече планираните годишни разходи за всички дейности.

Нормативно са въведени като икономически стимул отчисления, с цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване (чл.64). Община Свищов определя отчисленията в левове за един тон депонирани отпадъци и се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Натрупаните средства могат да се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци. Отчисленията по чл. 64, ал. 1, които се правят от община Свищов, са елементи от разходите по чл. 66, ал. 1, т. 3 от Закона за местните данъци и такси.

Въведени са и отчисления за бъдеща рекултивация на регионалното съоръжение за обезвреждане на отпадъци, които ще са включени в цената на депониране и ще се правят от собственика на депото. Събраните до момента отчисления могат да се използват, като източник за финансиране на изпълнението на плана за действие за програмния период, подробно описан в глава VI.

Такси за водоснабдяване и канализация

„Водоснабдяване и канализация – Свищов” е еднолично акционерно дружество с едноличен собственик на капитала - Община Свищов. Ръководи се от Съвет на директорите в състав Марин Маринов – председател, доц. д-р Милка Томева - заместник председател и Ангел Беляков – член. Изпълнителен директор на дружеството е Ангел Йорданов Беляков. Предметът на дейност на Дружеството е водоснабдяване на физически и юридически лица с питейна вода; ремонт и поддържане на канализационната мрежа; монтаж на нови водопроводни и канализационни съоръжения; ремонт на уреди и инсталации, свързани с водоподаването и измервателните уреди и съоръжения за сгради и селищната система. Текущите цени са 1,36 лв/м³ за доставка на вода и 0,07 лв/м³ за канализационни услуги. Предстои формиране на цена за пречистване на водата в новопостроената пречиствателна станция. Таксите за водите са средните за страната.

От особено значение са средствата, заделени за инвестиции. Това са еднократни разходи, които се извършват с цел повишаване качеството и ефективността на предоставената услуга с дългосрочен ефект.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Рационализирането на разходите с цел пренасочване на общински средства за реализация на приоритетите на общината ще се реши с продължаване действията по промяна на нормативните документи и уредби и с все по-голямо участие на общността, с предложения по приемане и изпълнение на местните финанси.

- **В Приложение №5** таблично е представен поименен списък на обектите в община Свищов за 2016 г. и източници на финансиране

(Източник: Бизнес план на ВиК–Свищов ЕАД)

1.13 ДЕМОГРАФСКИ ДАННИ

1.13.1. Население на общината по населени места, градско и селско население

Община Свищов се състои от 16 населени места, от които 1 град и 15 села, което съставлява 4,76% от общия брой населени места в област Велико Търново като половината от населените места са с население над 1000 д.

Таблица 2: Агломерация на населените места в община Свищов според броя на населението им – 2011 г.

до 200 д. - 2

201-500 д. - 3

501-1000 д. – 3

над 1000 д. 8

Общата площ на територията на община Свищов е 625,5 кв. км., което е около 14,02%% от площта на област Велико Търново като 84,4% е земеделска земя.

1.13.2. Миграция

Броят на населението спрямо 2007 г. (49 114 д.) е намаляло с 7 767 д. или с 15,8%. Всички населени места намаляват броя на населението си като по-сериозно е намаляването на броя на населението в малките населени места в общината. Намалението при жените е в рамките на 16,3%, докато при мъжете е 15,2%.

По населени места, броят на населението е разпределено неравномерно. От цялото население на общината към 2011 г. в общинския център е съсредоточено 70.98% от населението, а в най-малкото село Деляновци едва 3.4%. По отношение на броя на населението в общината е налице териториална диспропорция, с население над 1000 д. към 2011 г. са гр. Свищов и още 7 населени места (с. Българско Сливово, с. Вардим, с. Козловец, с. Морава, с. Овча могила, с. Ореш и с. Царевец), с население от 500 до 1000 д. - 3 села (с. Алеково, с. Драгомирово, с. Хаджидимитрово) и от 250 до 500 – 2 села (с. Горна Студена и с. Червена), а 3 от общо 16 населени места са с население под 250 лица (с. Александрово, с. Деляновци и с. Совата). Това създава проблем във възможностите за пълноценното усвояване на потенциалите на територията, за нормалното функциониране на обекти за първично обслужване на населението и др

Механичното движение на населението в община Свищов за периода 2007-2012 г. показват, че преобладава броят на изселилите, в сравнение с броя на заселените. Това формира и отрицателния механичен прираст през 2012 г. (- 574 д.) и 2010 г. (-345 д.), докато през 2007 г. механичният прираст е положителен (939 д.) като този показател се формира предимно от движението на населението в град Свищов.

1.13.3. Заболеваемост

Осигуреността на регионалната здравна мрежа с квалифицирани човешки ресурси е една от най-ниските/високите за страната (по данни на НЦЗИ).

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Болничната помощ се осъществява в МБАЛ „Д-р Димитър Павлович“, Свищов като структурата му включва консултативно-диагностичен блок, стационарен блок, аптека и административно-стопански блок

През 2015 година продължи установилата се през последните години практика Общинският съвет да гласува нееднократно средства за подпомагане дейността на здравното заведение, включително и реализирания от Община Свищов проект по Оперативна програма „Регионално развитие“ за подпомагане на дружеството. За подобряване достъпа до гарантирани здравни услуги от 2012 г. успешно работи общинска програма за доказано социално слаби и неучастващи в осигурителната система, която осигурява използването на средства от социалните фондове за заплащане на тяхното лечение. В дългосрочен план устойчивостта в развитието на МБАЛ - Свищов се гарантира и от изработената и прилагана от ръководството Стратегия за управление на дружеството, която се оказва правилна с оглед на постигнатите резултати. до настоящия момент за намаляване на заболяемостта и подобряване на здравеопазването в общината.

1.13.4. Възрастова структура на населението

Данните НСИ за 2012 г. показват, че община Свищов е с проблемна възрастова структура на населението. Населението в под трудоспособна възраст е 10%, това в трудоспособна възраст е 70% от общото население на общината, а населението в над трудоспособна възраст е 20%. Налице е намаляване на дела на населението в под трудоспособна възраст. Това поставя проблем за естественото възпроизводство през следващите години, както и нормалното функциониране на училищата и на детските градини в някои от селата.

1.13.5. Сезонно увеличаване на населението през туристически сезон и др. подобни

Населението се увеличава с броя на обучаващите се студенти през учебните години, както и с туристи от съседна Румъния.

1.14 СОЦИАЛНО – ИКОНОМИЧЕСКИ СТАТУС

1.14.1. Средно-годишен доход на човек от населението, сравнение със средното за страната

Средно-годишен паричен доход на човек от населението в област Велико Търново е 764,20 лв/човек на месец, при среден за страната от 838,80 лв.

Годишния доход в област Велико Търново е 7662 лв, при среден за страната 11489 лв/година.

През последните години се забелязва трайно нарастване на доходите, но ръста е със забавени темпове. Наблюдава се обаче силна диверсификация в изменението на доходите по сектори. Като тревожна тенденция може да се посочи неравенството в средната заплата по сектори в общината

1.14.2. Относителен дял на разходите за заплащаните такси за услуги по третиране

на отпадъците и ВиК от средногодишните доходи

Нивото на таксите за отпадъците е над средното за страната и приходите покриват разходите изцяло за сметосъбиране и сметоизвозване.

Нивото на таксата за битови отпадъци се определя с приемането на промила от Общинския съвет, съгласно Закона за местните данъци и такси при спазване на следните принципи:

- Възстановяване на пълните разходи на Общината по предоставяне на услугата;
- Създаване на условия за разширяване на предлаганите услуги и повишаване на тяхното качество;
- Постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на таксата.

Размера на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или в други съоръжения, чистота на териториите за обществено ползване;

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място в общината с решение на общински съвет въз основа на одобрена план-сметка. За 2016 г. приетия промил е следното решение на Общински съвет - Свищов:

Р Е Ш Е Н И Е

№ 27

от редовно заседание на Общинския съвет,

проведено на 17.12.2015 г., Прот. № 6

ОТНОСНО: Определяне на Такса за битови отпадъци за 2016 година

На основание чл. 21, ал. 1, т. 7 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), чл. 62, чл. 63, чл. 64, ал. 1, чл. 66, ал. 1, чл. 67, чл. 71 и чл. 71а от Закона за местните данъци и такси, чл. 14, 15, 16, 16а, 17, 17а и 18 от Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Свищов и във връзка с предложението с Вх. № 190/08.12.2015 г. от Генчо Генчев – Кмет на Община Свищов, Общински съвет – Свищов

Р Е Ш И:

I. Одобрява предвидените за 2016 година разходи от 2 251 631 лева, за осъществяване на дейностите по поддържането на чистотата, покривани от постъпления за такса за битови отпадъци в Община Свищов, разпределението им съгласно приложенията в Доклада за определяне на такса за битови отпадъци за 2016 година в Община Свищов план – сметки и размера на таксите по населени места и дейности, съгласно ползваната методика.

II. Определя размера на такса битови отпадъци в левове, според количеството на битовите отпадъци за куб. метър, при посочената честота на сметоизвозване, както следва:

Размер на таксата в лв., за количество от 1 куб. м. по населени места:

Населени места	Цена на 1 куб. м		
	Общо	Сметосъбиране	Депо
Свищов	20.35	16.15	4.20
Българско Сливово	46.55	42.35	4.20
Вардим	33.66	29.46	4.20
Драгомирово	62.74	58.54	4.20

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Морава	65.64	61.44	4.20
Овча могила	67.15	62.95	4.20
Хаджидимитрово	58.81	54.61	4.20
Совата	32.97	28.77	4.20
Царевец	48.27	44.07	4.20
Козловец	53.01	48.81	4.20
Алеково	45.27	41.07	4.20
Александрово	40.77	36.57	4.20
Горна Студена	52.01	47.81	4.20
Ореш	47.40	43.20	4.20
Деляновци	67.54	63.34	4.20
Червена	58.68	54.48	4.20

2. Честотата на сметоизвозване, съгласно заповед на ВрИД Кмета на Община Свищов № 1308-РД-01-03/20.10.2015 г. се определя както следва:

- за контейнери 4 куб. м. – на 6 дни;

- за контейнери тип „Бобър” 1,1 куб. м. – на 3 дни за гр. Свищов, а за останалите населени места в община Свищов – на 14 дни;

- за кофи тип „Мева” 0,11 куб. м. – на 3 дни.

III. При невъзможност да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на Таксата се определя пропорционално върху данъчната основа по смисъла на чл. 19, 20 и 21 от ЗМДТ на недвижимите имоти, за всяка от предоставяните услуги. Размерът на таксата е както следва по населени места:

За нежилищни имоти, собственост на ЕТ, юридически и физически лица, в регулационните граници на населеното място и районите извън него, в които услугите се предоставят от общината:

Населени места	Сметосъбиране и сметоизвозване	Обезвреждане на битовите отпадъци в депа или съоръжения	Чистота на териториите обществено ползване	Общо
1. Свищов	3.60	2.29	2.76	8.65
2. Алеково	3.60	2.29	6.11	12.00
3. Александрово	3.60	2.29	5.03	10.92
4. Българско Сливово	3.60	2.29	0.66	6.55
5. Вардим	3.60	2.29	2.51	8.40
6. Горна Студена	3.60	2.29	3.12	9.01
7. Драгомирово	3.60	2.29	6.50	12.39
8. Деляновци	3.60	2.29	1.40	7.29
9. Козловец	3.60	2.29	2.82	8.71
10. Морава	3.60	2.29	0.88	6.77
11. Овча могила	3.60	2.29	2.00	7.89
12. Ореш	3.60	2.29	3.21	9.10

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

13. Хаджидимитрово	3.60	2.29	2.51	8.40
14. Совата	3.60	2.29	1.91	7.80
15. Царевец	3.60	2.29	2.58	8.47
16. Червена	3.60	2.29	3.00	8.89

2. За нежилни имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организирана събиране и извозване на битови отпадъци, определени със Заповед №1308-РД-01-03/20.10.2015 година на ВрИД Кмета на Община Свищов, се заплаща Такса за битови отпадъци, пропорционално върху данъчната им оценка според член III.1 без компонента „Сметосъбиране и сметоизвозване“.

3. За жилищни имоти в Община Свищов на ЕТ, физически и юридически лица в районите, в които услугите се предоставят от общината:

Населени места	Сметосъбиране и сметоизвозване	Обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения	Чистота на териториите за обществено ползване	Общо
1. Свищов	1.44	1.05	2.17	4.66
2. Алеково	1.44	1.05	3.34	5.83
3. Александрово	1.44	1.05	1.08	3.57
4. Българско Сливово	1.44	1.05	1.32	3.81
5. Вардим	1.44	1.05	1.45	3.94
6. Горна Студена	1.44	1.05	2.37	4.86
7. Драгомирово	1.44	1.05	3.37	5.86
8. Деляновци	1.44	1.05	0.70	3.19
9. Козловец	1.44	1.05	1.35	3.84
10. Морава	1.44	1.05	2.05	4.54
11. Овча могила	1.44	1.05	1.35	3.84
12. Ореш	1.44	1.05	4.43	6.92
13. Хаджидимитрово	1.44	1.05	2.33	4.82
14. Совата	1.44	1.05	5.15	7.64
15. Царевец	1.44	1.05	2.82	5.31
16. Червена	1.44	1.05	1.35	3.84

4. За жилищни имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организирана събиране и извозване на битови отпадъци, определени със Заповед № 1308-РД-01- 03/20.10.2015г. на ВрИД Кмета на Община Свищов, се заплаща Такса за битови отпадъци, пропорционално върху данъчната им оценка според член III.3 без компонента „Сметосъбиране и сметоизвозване“.

5. За общински нежилни имоти, ползвани или наети от ЕТ, юридически и физически лица, използвани за стопанска дейност, в регулационните граници на населеното място и районите извън него, в които услугите се предоставят от общината Таксата се заплаща от Общината за сметка на наемателя, съответно на ползвателя в размер, посочен в член I.1.

6. За общински нежилни имоти, ползвани или наети от ЕТ, юридически и физически лица, използвани за стопанска дейност, намиращи се извън районите, в които общината е организирана събиране и извозване на битови отпадъци, определени със № 1308-РД-01- 03/20.10.2015 г. на ВрИД Кмета на Община Свищов

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Таксата се заплаща от общината за сметка на наемателя, съответно на ползвателя в размер посочен в член III.2.

7. За общински жилищни имоти, ползвани или наети от ЕТ, юридически и физически лица, Таксата се заплаща от общината за сметка на наемателя, съответно на ползвателя в размер посочен в член III.3

8. За всички останали общински имоти – 0,6 промила, за всяка услуга поотделно:

8.1. Сметосъбиране и сметоизвозване – 0,2 промила;

8.2. Обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения – 0,2 промила;

8.3. Чистота на териториите за обществено ползване – 0,2 промила.

9. Определя ставка на Такса за битови отпадъци за МБАЛ „Д-р Димитър Павлович“ ЕООД град Свищов в размер на 0,6 промила, а за всяка услуга поотделно:

9.1. Сметосъбиране и сметоизвозване – 0,2 промила;

9.2. Обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения – 0,2 промила;

9.3. Чистота на териториите за обществено ползване – 0,2 промила.

10. За недвижими имоти на МБАЛ „Д-р Димитър Павлович“ ЕООД град Свищов, ползвани или наети от ЕТ, физически и юридически лица, определя ставка на Такса за битови отпадъци в размер посочен в член III.1.

11. Определя ставка на Такса за битови отпадъци на СА “Д. А. Ценов” гр. Свищов, за сградния фонд, използван за учебни и научно-изследователски цели в размер на 0,6 промила, а за всяка услуга поотделно:

11.1. Сметосъбиране и сметоизвозване – 0,2 промила;

11.2. Обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения – 0,2 промила;

11.3. Чистота на териториите за обществено ползване – 0,2 промила

12. За недвижими имоти на СА “Д. А. Ценов” гр. Свищов, използвани за студентски общежития, определя промил на Такса за битови отпадъци в размер, определен за жилищните имоти на ЕТ, юридически и физически лица.

13. За сградния фонд, използван за стопански цели от СА “Д. А. Ценов” гр. Свищов, определя промил на Такса за битови отпадъци в размер, определен за нежилищните имоти на ЕТ, юридически и физически лица.

14. Определя ставка на Такса за битови отпадъци за ДТГ „Д. Хадживасилев“ град Свищов, „ПГ по лека промишленост и строителство“, град Свищов и ПГ „Проф. д-р Асен Златаров“, град Свищов в размер на 0,6 промила, за всяка услуга поотделно:

14.1. Сметосъбиране и сметоизвозване – 0,2 промила;

14.2. Обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения – 0,2 промила;

14.3. Чистота на териториите за обществено ползване – 0,2 промила.

15. За недвижими имоти на ДТГ „Д. Хадживасилев“ град Свищов, ПГ по лека промишленост и строителство, град Свищов и ПГ „Проф. д-р Асен Златаров“, град Свищов, ползвани или наети от ЕТ, физически и юридически лица, определя ставка на Такса за битови отпадъци в размер посочен в член III.1.

16. Задължава Кмета на Общината по време на изпълнение на бюджета на Общината за 2016 година, служебно компенсационно в рамките на утвърдената план-сметка да отразява постъпленията по приходната и разходната част.

Мотиви: Изпълнение на изискванията на чл. 66, ал. 1 от Закона за местни данъци и такси.

В залата присъстват 29 общински съветници.

Гласували “За” – 16, “Против” – 7 и “Въздържали се” – 6.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБС: .../н/ ...

/д-р Кристиан Кирилов/

Вярно при ОБС:

/Валерия Минчева/

1.14.3. Заетост

По отношение на заетостта се забелязва тенденция на намаляване на броя на заетите по трудови правоотношения. Въпреки, че тази тенденция се забавя през последните години до минус 1%, може да се твърди, че това е неблагоприятен процес, който влияе негативно върху развитието на общината. След годините на рецесия, когато броя на заетите е намалявал с 6-7% годишно, през последните години спада е сведен до 1%.

Ниво на безработица – 7.88%, при средно за страната 12,99 %

По отношение на младежката безработица се забелязва положителна тенденция – регистрираните в общината безработни до 29 години са съществено по-малко отколкото в страната – тук са само **0,29%** от всички безработни до 29 год. в България.

Като цяло равнището на безработица е съществено по-ниско от нивото на безработица в страната.

2.АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

Този раздел включва анализа на силните страни на общината, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности/перспективи/ за общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира общината в бъдеще.

2.1 АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВЪЗДУХ

ВЪЗДУХ			
Силни страни		Възможности	
✓ За останалата територия на община Свищов, извън града, не е регистрирано и установено превишение на показателите на КАВ ✓ Като цяло замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ10 в гр. Свищов през 2012 г. ÷ 2014 г. сравнен с предишния период (преди 2012 г.) показва задържане и слабо подобряване на КАВ по показател ФПЧ10.		✓ Производствените предприятия, класифицирани като съществен фактор за КАВ работят под режим на издадено комплексно разрешително, което осигурява контрол и изисква планиране и реализация на мерки за привеждане в съответствие;	
Слаби страни		Заплахи	
✓ Качеството на атмосферния въздух в град Свищов е с трайно влошени показатели - констатирано периодично наднормено замърсяване с ФПЧ10, сероводород (H₂S) и серовъглерод (CS₂).		✓ климатогеографските фактори, характерни за района на град Свищов са неблагоприятни за поддържане добро ниво на КАВ – те не благоприятстват естественото разсейване на замърсителите.	

Подобряването на КАВ по отношение на ФПЧ10, H₂S и CS₂ в урбанизираните територии гр. Свищов, основно зависи от възможността за намаление на емисиите в битовия сектор. На второ място важна стъпка, е ограничаване и намаляване емисиите на тези замърсители е от промишлеността.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Възможните основни мерки за намаляване емисиите на H₂S и CS₂ в атмосферния въздух от битово отопление са:

-Реализация на проекта за газифициране на града.

-Саниране на панелни жилищни блокове.

-Реализиране на проекти за енергийна ефективност в жилищни сгради;

Предвидените основни мерки за намаляване емисиите на H₂S и CS₂ в атмосферния въздух от промишлеността са:

-Стриктен контрол за привеждане дейността на "Свилоцел" ЕАД и „Свилозаярн“ ЕООД в съответствие с нормативната уредба за КАВ и опазване на околната среда, в това число контрол за поддържане нивата на емисиите H₂S, CS₂ и др. TRS от фирмени площадки на "Свилоцел" ЕАД и „Свилозаярн“ ЕООД до разрешените емисионните норми в тях и

Провеждане на превантивен контроли и предотвратяване на аварийни ситуации на обгазяване на фирмените площадки.

За да се материализират резултатите от провеждания контрол, се препоръчва, инсталацията на система със светлинно информационно табло за информиране на населението за измерваните нива на ФПЧ10, H₂S и CS₂ в реално време.

2.2 АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТ ВОДИ

ВОДИ	
Силни страни	Възможности
✓ През 2014-2015 година е реализиран мащабен инвестиционен проект за изграждане на нова ГПСОВ Свищов и нов довеждащ канализационен колектор. ✓ По отношение на показателя желязо, през 2014г. се наблюдава подобрене на състоянието по този показател в сравнение с 2013г., като стойностите на концентрациите са значително под стандартите. ✓	✓ В общината няма неводоснабдено селище 100% от населението и фирмите са обезпечени с вода за питейно-битови и производствени нужди. ✓ Гарантиране качеството на питейните води ✓ Микробиологичния мониторинг във всички изследвани проби на р. Янтра и р. Дунав не е установил наличие на патогенни микроорганизми в повърхностни води с епидемиологично значение. ✓ Пречистената вода от ПСОВ – Свищов отговаря на стандартите за заустване в р. Дунав. ✓ Съществува ясна Инвестиционна програма на регионален генерален план за В и К на обособената територия на В и К

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

		Свищов(2014 -2038г.) ✓
Слаби страни		Заплахи
✓ Процентът на загубите на вода във водопреносната мрежа е висок ✓ Недостиг на вода във водоизточниците през лятото и есента - сезонен режим на водоподаване в зависимост от дебита на водоизточниците от количеството на падналите валежи през годината и температурата. Не на последно място е факта, че голяма част от водовземните съоръжения за подземните водоизточници, а именно дренажите, са амортизирали, обрасли, тампонирани и т.н., което води до намаляване на проводимостта им, а оттам и до невъзможност в летните месеци да се акумулира цялата вода от водоизточника. ✓ Неизградена канализационна мрежа и ЛППОВ в селата ✓ Сондажите за минерални извори нямат заповеди за определяне на санитарно-охранителната зона.и за утвърждаване на експлоатационните ресурси на находището ✓ В някои от подземните водни тела –водосборът на р. Осъм –биогенни вещества повишено съдържание на манган , желязо и нитрати. ✓ Значителни физически загуби във водопроводната мрежа поради течове от амортизирано оборудване ,водопроводи и помпени станции.		✓ Риск за замърсяване на подземните водоизточници от неизградена канализационна система в селата. ✓ Съществува риск за състоянието на подземни водни тела –дифузен от селско стопанство,складове за пестициди, <u>населени места без канализация ,зауствията непречистени ОВ.</u> ✓ Съществува риск за качеството на питейната вода по показателите : съдържание на манган, желязо и нитрати ✓ Поради невисоките доходи, съществува праг на икономическата достъпност на таксите за населението, което ограничава възможностите за финансиране на инвестиционната програма.

✓ Част от съществуващата канализационна мрежа е в лошо състояние: (остаряла, амортизирана, лошо изградена) или не функционира правилно (малки или обратни наклони, ниска скорост на отпадъчните води, недостатъчни диаметри, чести запушвания). ✓ Част от канализацията е с недостатъчен капацитет за приемане на дъждовните води, което води до риск от наводнения. Има участъци с трасета извън улично платно. Налице са компрометирани участъци, които често аварират, вследствие дългогодишна експлоатация. ✓ В селата липсващата канализация довежда до замърсяване на почви и подземни води в района и се създават условия за възникване на здравен риск за населението в района; ✓	
---	--

Изводи: Основните проблеми, свързани с опазване чистотата на водите на територията на община Свищов са:

- Липсват пречиствателни съоръжения за отпадъчните води в съставните села, което е причина за неконтролираното изпускане на замърсени води в реките и причинява замърсявания на околната среда;
- По отношение на компонент "води" основните усилия следва да са насочени към подобряване състоянието и експлоатацията на водоснабдителните и канализационни системи
- Съществуващата водоснабдителна мрежа е остаряла и се нуждае от подмяна на амортизирани водопроводи в критични участъци и етернитовите тръби с пластмасови.
- Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества;
- Замърсяване и нередовно почистване на речните корита в границите на населените места и извън тях - предпоставки за бедствия вследствие непредвидими природни явления.

Изведените приоритети в областта на опазване на качеството на водите:

- ✓ Подобряване на качеството и намаляване загубите на питейна вода в населените места от общината –Преодоляване на недостига на вода през летните месеци.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

- ✓ Подобряване на качеството на живот на местните общности.
- ✓ Минимизиране количеството на отпадните води, зауствани в река Дунав, както и в малките реки в населените места от общината.

Възможните мерки, които следва да се разгледат са:

- 1 Подобряването качеството и намаляване загубите на питейна вода в населените места от общината;
- 2 Подобряване нивото на В и К услугите за населението и екологичното състояние на населените места
- 3 Рехабилитация на свързаните канализационни мрежи за намаляване на инфилтрацията и премахването на други основни недостатъци , което ще осигури ефективната експлоатация на ПСОВ.
- 4 Намаляване риска от включването на отпадъчните води без пречистване в реките и другите водни тела.
- 5 Избягване замърсяването на подземните води и намаляване до минимум риска за човешкото здраве. Намаляване риска от включването на отпадъчните води без пречистване в реките и другите водни тела
- 6 Предпазване мрежите от претоварване, намаляване риска от наводнения и замърсяване почвите и подземните води;
- 7 Минимизиране количеството на отпадните води, зауствани в река Дунав, както и в малките реки в населените места от общината.
- 8 Проучване за зонирание канализацията на малките населени места;
- 9 За решаването на проблема с наличието на манган в питейните води на водоизточниците за гр. Свищов, с.Вардим и с.Царевец е необходимо да се довърши строителството (замразено от 1986г.) на обезманганителна пречиствателна станция за питейни води
- 10 При възникване на аварии във водопроводната мрежа – организирано е диспечерско звено, което поддържа дежурства и поема сигнали и жалби за аварии и спряно водоподаване. Максимално бързо се сформира дежурния екип за да се констатира проблема и при необходимост да бъде отстранена аварията за минимален срок
- 11 При извършване планирана дезинфекция на мрежата или планирани ремонти когато се налага временно прекъсване на водопотреблението или водоснабдяването се прави специално оповестяване на населението за спазване санитарно хигиенните изисквания и ползване на водоснабдяване.
- 12 Контрол от компетентните органи на издаване на разрешителните за заустване на отпадъчни води;
- 13 Контрол на отпадъчните води на обекти с комплексни разрешителни по работата на пречиствателните съоръжения, утвърдени планове за намаляване на замърсяването с мероприятия и срокове за осъществяването им;
- 14 Задаване предписания за предприемане на необходимите действия с контрол на изпълнението им, налагане на имуществени санкции на нарушителите и намаляване

броя на обектите неспазващи изискванията за ефективно пречистване на отпадъчните води.

- 15 Създаване на хидравлични модели на В и К системите ;
- 16 Внедряване на ГИС във водоснабдяването и канализацията поетапно за отделни райони и др.
- 17 Значително подобряване на ефективността на съществуващите водостопански системи, чрез подмяна на амортизирани участъци от водопроводите;

2.3 АНАЛИЗ НА ФАКТОР ОТПАДЪЦИ

ОТПАДЪЦИ		
Силни страни		Възможности
✓ Община Свищов има осигурени всички услуги по управление на отпадъците за населението и юридическите лица – сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци и екологосъобразното им обезвреждане. ✓ Сключени са договори с организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки за разделното им събиране. ✓ Сключени са договори за събиране на специфичните отпадъчни потоци с лицензираните за това организации. ✓ В общината работят компетентни служители в областта на управление на отпадъците и съществува воля за постигане на нормативните изисквания от екипа на общинска администрация. ✓ Община Свищов е осигурила		✓ Достъпни за общината са финансови инструменти на МОСВ и ЕС, които общината може да ползува за финансиране. ✓ Община Свищов е член на регионалното сдружение за управление на отпадъците на регион Левски (Никопол) и може да ползва вече построени регионални съоръжения за третиране и обезвреждане на отпадъците. ✓ Община Свищов е бенефициент по проекта за Регионално съоръжение и на транспортни средства и съдове за разделно събиране на биоотпадъците ✓ На територията на община Свищов работи още едно съоръжение за предварително третиране на

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

актуален морфологичен анализ на генерираните на територията й битови отпадъци, което представлява надеждна база за планиране, включително и финансово. ✓ Община Свищов има собствена нормативна база – общински наредби и програми, както и общи стратегии за развитието на общината, в които управлението на отпадъците е важен елемент. ✓ Община Свищов поддържа система за участие на обществеността при вземането на решения чрез своевременни публикации на поддръжания от нея интернет сайт, организиране на публичен достъп, публикации в медиите. ✓ Община Свищов е с добро транспортно местоположение, пристанище на река Дунав и е студентски град, което гарантира повече възможности за поминък и осигурява устойчивост на системата за управление на отпадъците.	отпадъците чрез сепариране, което и дава избор за постигане на икономически достъпни такси за населението.
Слаби страни	Заплахи
✓ Все още не е намерено устойчиво решение за управление на строителните отпадъци, генерирани в общината. ✓ С реализацията на проекта за изграждане на общинска ПСОВ – гр. Свищов възниква задачата да се намери екологосъобразно и икономическо достъпно решение за управлението на	✓ От 2015 година се въвеждат нови законови изисквания за постигане на цели за рециклиране на битовите отпадъци, които изискват допълнителни средства за покриване на разходите, както и допълнителни разходи за проектна дейност и значителни инвестиции от страна на общината.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

генерираните утайки. ✓ Все още не съществува изградена политика за ограничаване на образуването на отпадъци при източника им. ✓ Няма механизми за защита на социално слабите слоеве от населението на общината, което ограничава въвеждането на принципа „замърсителят плаща“ и създава риск от недофинансиране на новите законови изисквания. ✓ Недостатъчно е ресурсното обезпечаване на отговорното звено в общинска администрация и на общинското предприятие за управлението на отпадъците спрямо повишаващите се нормативни изисквания и очакванията на обществеността. ✓ Общината е средна като население и генерира неголямо годишно количество отпадъци, което я ограничава при избора на икономически достъпни алтернативи за третирането на отпадъците.	✓ Община Свищов е разположена сравнително далече от регионалното съоръжение за обезвреждане на отпадъците, което ще доведе до значително увеличение на разходите за транспортиране. ✓ Изисква се увеличение на техническия капацитет на общинското предприятие – нови транспортни средства, за да се осигури постигане на нормативните цели и прилагане на йерархията за управление на отпадъците, включително план за предотвратяване на образуването на отпадъци и повторната им употреба. ✓ Необходимо е преминаването към нова схема за определяне на такса битови отпадъци и продължаването на тази практика би довела до риск за финансово обезпечаване на дейността.
--	---

Приоритетна задача е постигане на нормативните цели към 2020 година за подготовка за рециклиране на 50% от съдържащите се отпадъчни материали и оползотворяване на биоотпадъците

Табл.36– Количествени цели и примерен план за постигане на междинни и крайни цели за подготовка на съдържащите се рециклируеми материали в битовите отпадъци

Цели Община Свищов	Съдържащи се в %	Цел 2015 година	Цел 2016 година	Цел 2017 година	Цел 2018 година	Цел 2019 година	Цел 2020 година
Цели в процент		0%	25.00%	30.00%	40.00%	45.00%	50.00%

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

	т/год	т/год	т/год	т/год	т/год	т/год	т/год
Хартия и картон	9.52%	0.00	245.85	286.13	375.60	415.92	454.75
Пластмаса	13.60%	0.00	351.16	408.68	536.48	594.06	649.54
Стъкло	5.09%	0.00	131.29	152.79	200.57	222.10	242.84
Метал	1.18%	0.00	30.43	35.42	46.49	51.48	56.29
Общо съдържащи се рециклируеми компоненти	29.39%	0.00	758.73	883.01	1159.15	1283.56	1403.42
Чрез разделно събиране от ОООО		600.00	660.00	726.00	1062.94	1169.23	1286.15
От други лицензирани организации и общината		0	98.73	157.01	96.21	114.33	117.26

Определени са и количествените измерители за изпълнение на целите за намаление на депонираните биоотпадъци.

Табл.37– Оценка на съдържащите се биоотпадъци в битовите отпадъци на общината и план за изпълнение на нормативните количествени цели

Цели Община Свищов	Съдържащи се в битовия отпадък	Цел 2015 година	Цел 2016 година	Цел 2017 година	Цел 2018 година	Цел 2019 година	Цел 2020 година
Опозотворяване на биоотпадъците с цел извеждане от депо			въвеждане на разделно събиране				
Цели в процент		0%	25.00%	30.00%	35.00%	40.00%	50.00%
Дървесни и градински отпадъци-Зелени отпадъци	23.26%	0	600	699	791	876	1,061
Хранителни отпадъци	7.66%	0	475,169	230	260	289	350

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Общо съдържащи се биоразградими компоненти	30.92%	0	475,770	929	1,051	1,164	1,410
---	---------------	----------	----------------	------------	--------------	--------------	--------------

До 2020 година трябва да се планират мерки за подготовката за рециклиране и повторна употреба на следните годишни количества:

Хартия – 454 т/г, ако се отчита преработена, съответно с 20% по-малко.

Пластмаса – 650 т/г, ако се отчита преработена съответно с 20% по-малко.

Стъкло – 243 т/г, ако се отчита преработено съответно с 20% по-малко.

Метал - 57 т/г ако се отчита преработен съответно с 20% по-малко.

Видно е, че количествените параметри на съдържащите се рециклируеми отпадъци във всички образувани отпадъци на територията на община Свищов са сравними с отчитаните разделно събирани фракции. Това говори за необходимост от усилия за организиране на ефикасна система за оползотворяване на отпадъците от опаковки.

Относно биоотпадъците, определящо е съществуването на регионално съоръжение за компостиране на площадката в с. Санадиново. Само в случай, че предлаганите условия са икономически неприемливи за гражданите на общината, да се потърси локално решение и инвестиция в собствено съоръжение- например изграждане на инсталация за анаеробно разграждане на биоотпадъци, съвместно със „Свилоса“ АД, която генерира около 6000 тона годишно производствени биоотпадъци с подобна природа.

Приоритетна е реорганизация на системата за събиране и транспортиране на отпадъците до регионалното съоръжение, разположено на около 38 км от град Свищов, за да се минимизира неминуемото увеличение на разходите за гражданите на общината. .

2.5 АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

ПОЧВИ		
Силни страни		✓ Възможности
✓ Община Свищов се отличава с благоприятни условия за развитие на разнообразно и високопродуктивно земеделско производство, както от гледна точка на природо-географските, климатичните и почвените условия, така и от гледна точка на дългогодишните традиции в областта на земеделието.		✓ Съществуват възможности за специализирано земеделско производство, за ефективно използване на богатия почвен ресурс, за увеличаване на дела на трайните насаждения и лозята, за подобряване структурата на земеползване чрез земеустройствени и комасационни проекти в землищата на Общината.

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

✓ Почвено-климатичните условия в Общината дават възможност за отглеждане на голям набор от зърнени и технически култури, на лозя за десертно грозде и винени сортове, на овощни насаждения и на зеленчукови култури. ✓ Почвите с най-голям относителен дял в територията на община Свищов (карбонатни черноземи, типични черноземи, излужени черноземи, алувиално-ливадни и алувиално-(делувиално)-ливадни почви) са чисти, характеризират се с добър продуктивен потенциал при рационално използване, особено ако се осигури напояване. Това е достатъчно основание устойчивото ползване на земеделските земи да бъде заложено като един от най-важните приоритети в икономиката на Общината във визирания програмен период. В тази връзка висококатегорийните земеделски земи (от първа до четвърта бонитетни категории) следва да се разглеждат като незаменим стратегически ресурс на Общината, който трябва да бъде опазван и съхраняван от прекомерна и необоснована икономическа урбанизация. ✓ Почвите, разпространени на територията на Общината, се характеризират с добра буферност срещу химическо замърсяване, тъй като повечето от тях съдържат карбонати по целия профил, добре обезпечени са с обменни бази в поглъщателния комплекс, сравнително добре са обезпечени с	✓ Функциониращите помпени отводнителни системи в землищата на гр. Свищов и с. Вардим създават възможност за възстановяване на нормалното земеползване на част от заблатените земи в тези землища, ако отводнителните канали се почистват регулярно. ✓ Богатото наличие на водоизточници в община Свищов (реките Дунав, Барата и Студена), наличието на изградени язовири на територията на Общината – Овча могила, Козловец, възможностите за сондажно водоснабдяване, наличните изградени помпени станции и напоителни системи (макар и в недобро експлоатационно състояние) предоставят потенциална възможност за възстановяване на напояването на земеделските земи. ✓ Възможност за извличане на максималния ефект от пасищата, мерите и обработваемите земеделски площи чрез механизма на субсидирането от Европейските фондове по линия на Оперативните програми (напр. ПРСР 2014 – 2020 г.), които, освен чрез преките инвестиции, също и чрез насърчаването на повишаването на знанията на земеделските стопани, ще подпомагат прилагането на добри земеделски практики, водещи до устойчиво управление на почвите и водите и до опазване на биоразнообразието.
---	---

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

органично вещество, а някои от тях (излужените черноземи) имат и сравнително високо съдържание на глина.		
Слаби страни		Заплахи
✓ Профилът на всички почви е антропогенизиран и повърхностният слой бавно, но програсивно е изтощаван и изменен в отрицателна посока в сравнение с първоначалното му естествено състояние. ✓ Профилите на средно пясъчливо-глинестите почви, образувани върху наклонени терени, са подложени на ерозиране, което води до ограничаване на продуктивния им потенциал, загуби от генетичния фонд и биоразнообразието на земите. ✓ Подпочвените води причиняват заблатяване на почвите в ниските части на терасите на реките в периодите на високите стоежи на нивата им. Не е ефикасно действието на откритата отводнителна система в местностите Блато в землищата на гр. Свищов и с. Вардим, поради което земеделските земи остават преовлажнени за дълги периоди през пролетта и на практика биват изоставяни, макар да са плодородни. Прави впечатление, че от земеделските територии намалява обработваемата земя и нарастват пустеещите земи (над 15%), което при доброто качество на ресурса е неоправдано. ✓ Немалка част от почвите в най-		✓ Липсват механизми за налагане прилагането на почвозащитни земеделски практики на частните земеделски производители и на арендаторите, обработващи частните земи, чийто дял е най-голям ✓ Съществуват трудности за възстановяване на поливното земеделие в Общината: липсата на лесно достъпно финансиране на инвестиционни проекти за възстановяване на поливната инфраструктура в земеделските земи; липсата на собствени финансови средства на Общината за такива инвестиции. ✓ На общините е вменен контрол по опазване на почвите съгласно Закона за почвите, за който не са предвидени ресурси – финансови и човешки, в рамките на структурата на общинската администрация.

равните терени, благоприятни за механизирано обработване (ливадните и заблатените почви по терасите на реките) са осолончени или са солонци-солончащи, което ги прави най-бедните почви в Общината, причислени към 9-та и 10-та бонитетни категории (негодни за земеделие). ✓ Както в цялата страна, така и в община Свищов има тенденция към ограничаване на видовото разнообразие на отглежданите култури, продиктувано от разнообразни икономически, финансови и технически причини. ✓ Липсата на напояване не позволява да се разгърне в пълна степен продуктивният потенциал на почвите и това значително ограничава набора на отглежданите земеделски култури. Развитието на някои сектори на земеделското производство (като зеленчукопроизводството, отглеждането на трайни насаждения и други) е в пряка и неизбежна зависимост от наличието на вода. ✓	
--	--

2.6 АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ БИОРАЗНООБРАЗИЕ

БИОРАЗНООБРАЗИЕ		
Силни страни		Възможности
✓ Богато природно разнообразие; ✓ Наличие на редки и защитени растителни и животински видове; ✓ Наличие на 8 защитени територии; ✓ Заинтересованост на местната		✓ Благоприятната обстановка и положителният имидж, който България има като туристическа дестинация; ✓ Интензивното развитие на националния туристически пазар и утвърждаването

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

общност (местна власт, НПО, граждани) по отношение опазването на природата; ✓ Повишена информираност на населението чрез участие в туристически борси в страната и чужбина; ✓ Опит в разработването и осъществяването на екологични проекти от страна на Община Свищов и нестопански организации; ✓ Организиран експедиентски пътувани, посещения на пътнически агенти, туроператори, журналисти ✓ Богато културно-историческо наследство, развит местен фолклор, запазени традиции и обичаи; ✓ Наличие на хотелска легова база като средства за подслон (хотели и хотелски комплекси); ✓ Разработени маршрути за екотуризъм; ✓ Изработени рекламни материали и брошури за екотуризъм в региона; ✓ Разработени маршрути за културен туризъм; ✓ Близост на река Дунав, която свързва 10 европейски държави (Германия, Австрия, Словакия, Унгария, Хърватска, Сърбия, Румъния, България, Молдова и Украйна) и е важен транспортен коридор.	на туризма като приоритетен отрасъл на икономиката; ✓ Непрекъснато нарастващият чуждестранен туристически поток към страната; ✓ Наличие на европейски финансиращи програми в областта на туризма; ✓ Интеграционните процеси по линия на трансграничното сътрудничество между България и Румъния; ✓ Включване на община Свищов в национални и международни туристически маршрути; ✓ Извършване на проучвания за находища на лечебни растения; ✓ Засилване на контрола върху ловния туризъм; ✓ Предотвратяване на браконьерство; ✓ Въвеждане на система от мерки на местно ниво, които да насърчават и гарантират устойчивото ползване на биологичните ресурси.
Слаби страни	Заплахи
✓ Липса на програма и стратегия за развитие на туризма в региона; ✓ Липса на туроператори и туристически агенции в региона; ✓ Липса на предприемачески опит и мотивация у населението; ✓ Недостатъчен брой подготвени специалисти в областта на туризма; ✓ Липса на малки фамилни къщи като	✓ Опожаряване и обезлесяване на територии; ✓ Преса върху дивеча, в резултат от все по-интензивното развитие на ловния туризъм; ✓ Браконьерство; ✓ Глобалното изменение на климата и попадането на страната в зоната на засушаване;

средства за подслон; ✓ Нуждаеща се от рехабилитация пътна мрежа; ✓ Липса на опит в разработване на проекти от страна на бизнеса; ✓ Липса на консултативен съвет по въпросите на туризма в община Свищов; ✓ Липса на единна информационна база данни за развитието на туризъм в региона.	✓ Прогресивни ерозионни процеси по долното течение на р. Дунав; ✓ Тежки административни процедури за стартиране и развитие на бизнес; ✓ Отдалеченост от големи икономически развити райони; ✓ Силна конкуренция от други райони в страната и чужбина, които предлагат сходни туристически продукти; ✓ Възможно предстоящо изграждане на АЕЦ „Белене“.
---	---

Основните проблеми за биологичното разнообразие на територията на община Свищов са свързани със замърсяването на въздуха и почвата и липсата на адекватно обществено разбиране, относно важността на компонента и съществуващите заплахи пред него. Липсата на устойчиво ползване на биологичните ресурси води до прогресивното им и невъзобновимо изчерпване. Инвеститорската нагласа за са поставяне на краткосрочни цели с търсене на бързи резултати. Като цяло, социалният подход към икономиката е насочен към печалба за кратко време, което затруднява особено много опазването на природните ресурси и околната среда и фактически работи срещу обществения интерес. Склонността да се жертват дългосрочни ползи, заради бързи печалби, сериозно застрашава баланса на биологичните ресурси.

Друг проблем е тревожното нарастване на делът на опожарените и обезлесените площи.

Състоянието на биологичното разнообразие зависи от всички стопански дейности – строителство, туризъм, селско и горско стопанство, промишленост. Тази комплексност на негативно влияние изисква използването на комбинирани защитни методи, при спазване на съответните нормативни правила и регламентиранияте способности за въздействие.

Като основно средство за производство в селското стопанство, земята е подложена на разнообразно, и по някога противоречиво, въздействие от страна на човека. Това е оказало съществено влияние върху развитието на почвообразователния процес. Особено ясно антропогенното въздействие се забелязва при почви, заемащи площи с по-голям наклон, където унищожаването на естествената растителност и неправилната обработка са довели до появата, развитието и ускоряването на ерозионните процеси.

2.7 АНАЛИЗ ПО ФАКТОР ШУМ

Въпреки реализираните шумозащитни мерки в града и наблюдаваните населени места, оценката на шумовото натоварване през 2015 г. показва, че неблагоприятната тенденция на измерени високи еквивалентни нива на шума край обектите на усилена шумозащита и в районите с интензивен автомобилен ж.п. трафик продължава, независимо, че осредненото еквивалентно шумово ниво се запазва почти същото.

Транспортния шум вътре в населените места може да се редуцира с организационни мерки.

Възможни мерки:

1. Да се изготви шумова карта на общинския център гр. Свищов.
2. С изработването на ОУП на гр. Свищов трябва да се постигне съчетаване на главните урбанистични функции като жилищно строителство, транспортен поток, работа и отдых по начин, по който не се подлагат гражданите на вредни шумови нива.
3. Участие в инфраструктурни проекти свързани с подобряване на градската инфраструктура - развитие и рехабилитация на пътната и улична мрежа

2.8 АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

• От 2014 г. е стартирал проектът за „Обновяване и модернизирание на зелена и достъпна градска среда в Свищов.

• Обхвата по плана на гр. Свищов: е площ със зелени пространства 21072 м², улици и обществен паркинг 12765 м². Общината поддържа добре зелените площи и инфраструктурата на нейната територия;

• устройствената зона – ОЗ „за озеленяване“;

Община Свищов ще продължи да обновява площадки, спортни комплекси и зелени площи в рамките на проекта: **»Интегриран план за градско възстановяване и развитие на гр. Свищов – подобро качество на живот, жизнена и работна среда«.**

Специфична цел: Създаване и поддържане на благоприятна жизнена среда - зелени и пешеходни пространства;

2.9 АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ РАДИОЦИОННИ ЛЪЧЕНИЯ

Производствени и др. дейности, източници на радиационно замърсяване на територията на общината няма В момента радиационния фон се движи в нормални граници и е **0.2 .Sv/h.**

Източници на вредни лъчения не са установени.

Резултатите от цялостния радиологичен мониторинг на повърхностни води необработваеми почви, дънни утайки от водни обекти показват, че измерените радиологични показатели са значително под ПДК, не са наблюдавани надфонове стойности на радиологичните компоненти в околната среда и като цяло района около площадката на АЕЦ «Белене» е в добро радиационно състояние.

2.10 АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТ ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

Фирма «Свилоса АД е регистрирано предприятие класифицирано с Висок рисков потенциал и работещо с издадено комплексно разрешително за защита от индустриално замърсяване. Съгласно закона предприятието представя документация с правила и инструкции за съхранение на опасните вещества и аварийен план и подлежи на периодични проверки и контрол за изпълнението им.

2.11 ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ИНФРАСТРУКТУРАТА КАТО ФАКТОР ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Община Свищов има добре развита транспортна инфраструктура чрез която се осъществяват преки връзки с градовете В. Търново, Плевен, Русе, Белене, Никопол и всички села в Общината. Важно звено в транспортната система на Общината е ж.п. линията Свищов - Левски с ж.п. връзки за София, Горна Оряховица. Благодарение на географското си разположение гр. Свищов разполага с воден транспорт. Пристанище Свищов е важен транспортен възел за обслужване на пътници и товаро потока между крайдунавските градове.

Общата оценка на състоянието на транспортната система е **добра** . Пространствената организация позволява бърз достъп от всички населени места до града и от града с градовете в областта.

Извод: Във връзка с наднорменото шумово натоварване в централната градска част и край обектите на усилен шумозащита от ЛМПС на жителите и транзитния автотранспорта е необходимо да се разсредоточи интензивния автомобилен поток.

Мярка: 1. Разсредоточаване интензивния автомобилен поток в ЦГЧ и ограничаване преминаване на товарни автомобили край обектите на усилен шумозащита.

2. Изграждане на обходен път до пристанището

Оценка на състоянието на водоснабдителната и канализационната система

Горната информация явно показва **належащата нужда** от тотална интервенция, насочена към рехабилитация и подмяна с нов тип PVC на изградената външна и вътрешни водопреводни мрежи.

Положителен е факта, че в общината няма неводоснабдено селище. Прекъсването на водоснабдяването е факт и за общинския център и селата през летните месеци, носещо негативни реакции от страна на населението.

Изградената водоснабдителна мрежа не позволява оптимално задоволяване нуждите от питейна вода. Пресъхването и силното намаляване на дебита на някои водоизточници, през летния сезон ползването ѝ за поливни нужди, значителните загуби по водопреводната мрежа, способстващи за това.

Обща оценка на системата за електрозахранване.

Мрежата средно напрежение е в сравнително добро състояние. Всички населени места за електрозахранване. Така изградената ел.преводна мрежа покрива нуждите за производствена дейност и битовите абонати в общината.

2.12 АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННАТА И ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

ОРГАНИЗАЦИОННА И ИКОНОМИЧЕСКА СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Силни страни	Възможности
✓ В общината работят компетентни служители в областта на управление на отпадъците и съществува воля за постигане на нормативните изисквания от екипа на общинска администрация. ✓ Община Свищов има собствена нормативна база – общински наредби и програми, както и общи стратегии за развитието на общината, в които управлението на отпадъците е важен елемент. ✓ Община Свищов поддържа система за участие на обществеността при вземането на решения чрез своевременни публикации на поддръжания от нея интернет сайт, организиране на публичен достъп, публикации в медиите. ✓ Спряно трансграничното замърсяване от румънския захарен завод в гр. Зимнич; ✓ Осъществени значителни инвестиции по редуциране на вредните емисии във водещото промишлено предприятие в региона – “Свилоса”; ✓	✓ Възможности за внедряване на нови, екологосъобразни практики за основните производства в “Свилоса”; ✓ Геостратегическо разположение на брега на р. Дунав, излишъци на водни ресурси (включително и подпочвени води); ✓ Възможности за пускане в експлоатация на одобрено за финансиране съоръжение за пречистване на отпадните води, зауставани в р. Дунав;

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Слаби страни		Заплахи
✓ Недостатъчно е ресурсното обезпечаване на отговорното звено в общинска администрация и на общинското предприятие за управлението на отпадъците спрямо повишаващите се нормативни изисквания и очакванията на обществеността.		✓ Заплаха от перманентност на процеса на замърсяване от страна на “Свилоса” независимо от мерките по ограничаване на вредните емисии, от трансграничното замърсяване от Зимнич; ✓ Заплаха от влошаване на качествата на околната среда и допълнително замърсяване на почвите и водите; ✓ Заплаха от по-нататъшно влошаване на шумовия фон и комфорта на обитаване в града; ✓ Заплаха от влошаване на микроклимата и естетическите качества на градската среда; ✓ Заплаха от възможен рестарт на ядрения проект в съседната община Белене с рискове за влошаване на радиационния фон и попадане на общината в т.нар. “санитарна зона”.

3.ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията на околната среда на Община Свищов се свежда до:

- *поддържане чистотата на водните площи в участъка на р.Дунав, в т.ч. и коритата на р. Осъм , Янгра и малките рекички и дерата и на доброто естетическо състояние на районите около тях;*
- *задоволяване на населението с вода за питейно-битови нужди с необходимите количествени и качествени показатели;*
- *цялостно отвеждане на битовите и производствените отпадъчни води м градската ПСОВ и осигуряване необходимите качества на пречистените отпадъчни води преди тяхното заустване;*
- *поддържане на крайградските паркове, зелените площи ,междублоковите пространства и детските площадки за създаване на условия за приятен отдих на жителите и гостите на града;*
- *поддържане на необходимата чистота по улиците, зелените площи и др. части на града, редовно събиране и извозване на отпадъците, поставяне на достатъчен брой съдове за събиране на отпадъци, недопускане наличието на бездомни кучета в градските части;*
- *намаляване на шумовото натоварване на жилищната и градската среда от моторните превозни средства, увеселителните заведения и др. дразнителни, изграждане на шумозаглушителни зелени пояси и бариери;*

IV. ЦЕЛИ

1. Подобряването на качеството и намаляване на загубите на питейна вода в населените места от общината, достигаща в някои от тях до 80% от подаваната в мрежите.
2. Преодоляване на недостига на вода през летните месеци.
3. Подобряване на качеството на живот на местните общности чрез създаване на устойчив екологосъобразен поминък.
4. Подобряване на управлението на отпадъците и намаляване на тяхното количество чрез разделно събиране на опаковките и компостиране на растителните.
5. Минимизиране на количеството на отпадните води, зауствани в река Дунав, както и в малките реки в населените места от общината.
6. Подобряване на качеството на въздуха на територията на град Свищов
7. Преминаване от линейна икономика към кръгова икономика за рециклиране на битови отпадъци на достъпна за населението цена.
8. Съхраняване и подобряване на продуктивния потенциал на почвените ресурси и тяхното устойчиво използване;
9. Икономическа реализация на продуктивния потенциал на земеделските земи в Община Свищов, включително създаване на трудова заетост.
10. Създаване и поддържане на благоприятна жизнена среда за гражданите на общината – без шум, с удобни пешеходни и зелени зони.

V. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

Приоритет 1: ВОДИ

1. Изграждане на ГПСПВ, ЛПСОВ и цялостна канализационна мрежа за отпадни води в съставните села на общината.
2. Осигуряване на необходимото качество на питейна вода за селище в Общината с наднормено замърсяване с манган и нитрати.
3. Изготвяне на инвестиционна документация и осигуряване на финансиране за проектите от водния цикъл на общината

Приоритет 2: ВЪЗДУХ.

4. Свеждане на броя превишения на средно денонощната норма за опазване на човешкото здраве до нормативно допустимия - 35 бр./год.;
5. Недопускане превишения на средногодишната норма за опазване на човешкото здраве;
6. Намаляване броя на населението в района експонирано с наднормени нива на замърсяване на въздуха с ФПЧ10;

7. Ограничаване замърсяването на въздуха с ФПЧ10 в урбанизираните територии на гр.Свищов;

Приоритет 3: ОТПАДЪЦИ

8. Постигане на предварително определените нормативни цели за подготовка за рециклиране на отпадъчните материали, съдържащи се в битовите отпадъци към 2020 година.

9. Постигане на предварително определените нормативни цели за намаляване на потоците биоразградими и строителни отпадъци за депониране към 2020 година.

10. Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство.

11. Осигуряване на устойчив финансов бюджет на системата на поносими за населението цени.

Приоритет 4: ПОЧВИ

12. Ограничаване на ерозийните процеси в почвените слоеве в община Свищов.

13. Повишаване на органичното съдържание в почвите в общината.

Приоритет 5: БИОРАЗНООБРАЗИЕ

14. Включване и развитие на обекти на биоразнообразието в туристическата програма на община Свищов, съвместно с множеството исторически и културни паметници с местно и национално значение, съчетани с красивото и озеленено крайбрежие на р. Дунав.

15. Проучване на находищата на лечебни растения и развитие на този стопански отрасъл

Приоритет 6: ШУМ

16. С изработването на ОУП на гр. Свищов трябва да се постигне съчетаване на главните урбанистични функции като жилищно строителство, транспортен поток, работа и отдих по начин, по който не се подлагат гражданите на вредни шумови нива.

Приоритет 7: ЗЕЛЕНИ СИСТЕМИ

17. Разширяване на площите и поддържане на благоприятна жизнена среда - зелени и пешеходни пространства.

5.ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.

В този раздел се посочват избраните мерки/стратегии/ за достигане на всички специфични цели, посочени в предходния раздел. Към всяка стратегия се посочват конкретните задачи, които са необходими стъпки за цялостната реализация на стратегиите/мерките/. За всяка задача се посочва крайния срок за изпълнение, отговорното лице, предполагаемите ресурси за изпълнение на задачата, възможните източници за осигуряване. Посочените задачи за изпълнение на стратегията могат да бъдат инвестиционни, организационни, управленски. Разделът е представен в табличен вид..

КОМПОНЕНТ ИЛИ ФАКТОР НА ОКОЛНАТА СРЕДА	Мярка	Срок на изпълнение	Източници на финансиране	Очакван резултат	Отговорно лице за изпълнението
ВОДИ	1.При необходимост. да се извършат ремонтно-възстановителни работи на някои от изворите	кратко-срочно - до 2017 г.	Общински бюджет; възможен външен източник	чиста изворна вода	Общинска администрация
	2.Извършване планирани ремонти на помпените станции, В и К мрежи с под-мяна /възстановяване на обо-рудването и отстраняване на възникнали аварии в минимален срок.	Средносрочно - до 2022 г.	Общински бюджет	качествено водоснабдяване и ефективно състояние на В и К съоръжения	Общинска администрация
	3.Обезпечаване на инвестиции за изграждане на обезмуганителна ПС и ГПСРВ за които има изготвени проекти .	Средносрочно - до 2022 г.	Общински бюджет	Очистване от Мп и обезпечаване качества на питейната вода съгласно нормативните изисквания	Общинска администрация
	2. Проектиране и изграждане обходен път	Дългосрочна до 2038 г.	Общински бюджет; възможен	намаление шумово ниво и прах	Общинска администрация

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

	на гр.Свищов		външен източник		
ШУМ	1. Да се изготви шумова карта на общинския център гр. Свищов.	Средносрочна 2018	Общински бюджет; възможен външен източник	намаление шумово ниво и прах	Общинска администрация
	2.Обезпечаване на необходимите инвестиции с участие в оперативни програми за реализиране на Инфраструктурни проекти, свързани с подобряване на общинската инфраструктура - развитие и рехабилитация на пътната и улична мрежа	Дългосрочна до 2038 г.	Общински бюджет; възможен външен източник	намаление шумово ниво и прах	Общинска администрация
ОТПАДЪЦИ	1. Разработване на общински или проект за изграждане на общинска площадка за приемане на отпадъци с център за повторна употреба и зона	2016-2017	ОПОС	Постигане на нормативните цели на икономически достъпни цени	Общинска администрация

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

	претоварна станция със съоръжения за разделяне на биоотпадъците и контейнеровози за транспортиране до Регионално депо Санадиново				
	2. Осигуряване на общинска площадка за депониране на земни маси и оползотворяване на строителни отпадъци с инертни свойства за обратни насипи и вертикална планировка и издаване на разрешение за дейността.	2017-2018	Общински бюджет, ПУДООС	Постигане на нормативните цели на икономически достъпни	Общинска администрация
	3. Създаване и поддържане регистър на площадките за дейности с отпадъци, включително предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, метал, хартия и картон на територията на общината.	2016-2017	Общински бюджет	Осигуряване на отчетност	Общинска администрация
ВЪЗДУ X	Изготвяне на проект за газификация на гр. Свищов;	2017-2018	Общински бюджет, ПУДООС	Постигане на нормативните цели на икономически достъпни	Общинска администрация

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

	Реализиране на проекти за използване на ВЕИ за отопление в обществени сгради, включително ВЕИ и отопление с биогорива;	2017-2018	Общински бюджет, ПУДООС, външни източници	Постигане на нормативните цели на икономически достъпни	Общинска администрация
	Поддържане на светлинно табло за информирание на населението за КАВ в реално време;	2017-2018	Общински бюджет, ПУДООС, външни източници	Постигане на нормативните цели на икономически достъпни	Общинска администрация
	Усъвършенстване на системата за управление на градския трафик, в т.ч. оптимизиране транспортните маршрути за превоз на товари и стоки;	2017-2018	Общински бюджет, ПУДООС, външни източници	Постигане на нормативните цели на икономически достъпни	Общинска администрация
	Провеждане на строг технологичен и емисионен контрол от страна на органите на МОСВ, МЗ и Общината (в т.ч. и в процеса на инвестиционно проектиране).	2017-2018	Общински бюджет, ПУДООС, външни източници	Постигане на нормативните цели на икономически достъпни	Общинска администрация
БИОРАЗНООБРАЗИЕ	1. Възлагане на проучвания и изготвяне на анализ за съществуващите находища на лечебни растения на територията на общината	Краткосрочно - до 2017 г.	Общински бюджет; възможен външен източник	Устойчиво ползване на лечебните растения	Общинска администрация

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

	2. Изготвяне на раздел „Лечебни растения” към общинската програма за опазване на околната среда	Средносрочно - до 2022 г.	Общински бюджет	Устойчиво ползване на лечебните растения	Общинска администрация
ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ	Реализиране на проекти за доизграждане на зелената система на гр. Свищов: засаждане на едроразмерна и храстова растителност (в т.ч. допълнително затревяване), абсорбиращи праха и аерозолите от въздуха по трасетата с интензивно движение на МПС;	Средносрочно - до 2022 г.	Общински бюджет	Създаване на зелени системи	Общинска администрация
ПОЧВИ	Прилагане на нови схеми на организация и управление на напояването съобразно променените условия на земеползване	Средносрочно - до 2022 г.	Общински бюджет	Опазване и увеличаване на производителността на почвите	Общинска администрация, съвместно със Сдруженията за напояване
	Определяне на най-застрашените части от землищата (нуждаещи се най-спешно) с прилагане на мерки за борба с ерозията	Краткосрочен 2016-2018	Общински бюджет	Опазване и увеличаване на производителността на почвите	Общинска администрация, съвместно със Сдруженията за напояване

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	1 Да се въведе система на перманентен мониторинг на състоянието на околната среда, въздуха и водите като информацията се подава своевременно към здравеопазната система на общината като се следи за формиране на зависимост между замърсители и заболявания;	Средносрочно - до 2020 г.	Общински бюджет	Устойчиво управление	Общинска администрация
	1. Ежегодно проектно планиране и отчетност по всяка една общинска дейност, свързана с опазването на околната среда, съгласно общинския списък на дейностите в т. 1.10	Средносрочно - до 2020 г.	Общински бюджет	Устойчиво управление	Общинска администрация
	2. Обособяване и разширяване на екипа на общинска администрация, отговорен за дейностите по опазване на околната среда с допълнителни експерти и технически и финансови ресурси.	Средносрочно - до 2020 г.	Общински бюджет	Устойчиво управление	Общинска администрация

6.ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.

Отговорен за изпълнение на програмата е кмета на общината.

Отговорен за координацията по изпълнението на програмата са двамата еколози на Община Свищов.

Предвижда се следене на напредъка на изпълнение на програмата чрез ежегоден отчет пред общинския съвет.

Програмата периодично ще се актуализира след изготвяне на ежегодните отчети при съществена промяна на изходните данни, приоритетите на общината, националното законодателството и други фактори със стратегическо значение..

Информирането на РИОСВ и обществеността за изпълнението на програмата ще се извършва периодично, чрез медиите и ежегодно, чрез популяризиране на отчета пред Общинския съвет.

Препоръчва се прилагането на следните организационни мерки за изпълнение на плана за действие:

1. Създаване и участие в работни групи за изготвяне на задание за планиране на:

1.1 Проекти за реорганизация с цел намаляване на транспортния трафик през централната градска зона.

1.2 Отремонтиране и асфалтиране на пътищата, съгласно приета програма.

2. По отношение на компонент Води:

Организиране на система за контрол на замърсяването на водните ресурси на територията на общината чрез:

контрол от компетентните органи на издаване на разрешителните за заустване на отпадъчни води;

контрол на отпадъчните води на обекти с комплексни разрешителни по работата на пречиствателните съоръжения, утвърдени планове за намаляване на замърсяването с мероприятия и срокове за осъществяването им,

даване предписания за предприемане на необходимите действия с контрол на изпълнението им, налагане на имуществени санкции на нарушителите и намаляване броя на обектите неспазващи изискванията за ефективно пречистване на отпадъчните води.

Критерии за получени резултати по време на мониторинга:

- Намаляване общите загуби на вода при експлоатация на водоснабдителните системи;

- Намаляване количеството на нереализираната вода чрез намаляване на загубите и увеличаване на инкасираната вода;

- Подобряване качествата на питейната вода, доставена на потребителите, чрез намаляване броя на нестандартните проби;

- Намаляване броя на аварията в канализационната система, чрез подобряване профилактиката в дейността и др

- Преодоляване на недостига на вода през летните месеци.

- Увеличаване броя на населението, ползващо канализационни услуги;

По отношение на укрепване на организационния капацитет:

- Организиране на обучение и квалификация на общински служители и експерти
- Отпускане на допълнителни бройки и щат или оптимизиране на управлението на околната среда с наличния кадрови потенциал
- Систематизиране в общинска база данни на съществуващата информация , касаеща околната среда на община Божурище и обновяване
- Използване на капацитета на неправителствени организации за решаване на конкретни проблеми и задачи в областта на околната среда
- Създаване на международни контакти на ниво общинска администрация и обмяна на опит

7.ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ПРОГРАМАТА

Неделима част от настоящата програма са:

1. Общинската програма за управление на отпадъците 2015-2020 година,
2. Общинската програма за достигане качеството на атмосферния въздух
3. Общинската програма за устойчиво управление на почвите 2015-2020 година

и следните приложения:

(Приложение №1 – Списък на паметниците на материално културно- историческо наследство в общината).

• Паметници на културата с национално значение

1. Катедрален храм “Св. Троица” -за паметник на културата с национално значение.
2. Римски легионен лагер и град Нове (Novae) - Паметник на културата от национално значение.
3. Първо българско народно читалище “Еленка и Кирил Д. Аврамови - 1856” - Архитектурно – строителен и художествен паметник на културата.
4. Къща – музей “Алеко Константинов”

• Паметници на културата с регионално значение

1. Държавна търговска гимназия “Димитър Хадживасилев”
2. Манастир “Св. Св. Петър и Павел”.

• Паметници на културата с местно значение

1. Храм “Св. Димитър”.
2. Храм “Св. Преображение”
3. Манастир “Покров Богородичен”
4. Храм “Св. Св. Кирил и Методий”
- 5.Кулата на градския часовник

6. Паметникът на Свободата
7. Исторически парк “Паметниците”
8. Средновековна крепост “Калето”
9. Стопанска академия “Димитър Апостолов Ценов” - сградата на Ректората на Стопанската академия.
10. Бюст – паметник на Алеко Константинов
11. Етнографска експозиция .
12. Археологическа експозиция
13. Експозиция “Градски бит и култура в края на XIX и началото на XX век”
14. Паметник на Дарителите
15. Комплекс „Светиниколско училище”
14. Експозиция “Преминаване на руските войски – 1877 ”
15. Музей “Главна квартира на руската дунавска армия в село Горна Студена – 1877”
16. Къща на мира Къщата, в която през 1791 г. е подписан Австро-турския сепаративен мир.

Приложение №2 - структура на приходите в общинския бюджет за 2016 г. по видове

СПРАВКА

ЗА ПРИХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ ЗА 2016 ГОДИНА

№ на парагр. и подпарагр.	НАИМЕНОВАНИЕ	Бюджет 2016		
		По бюджета на общината	По делегирани бюджети в Образованието	Общо
1	2	3	4	5
	Приходи с държавен характер			
31-10	Трансфери от/за ЦБ	10 174 592		10 174 592
31-11	- обща субсидия и други трансфери за държавни дейности от ЦБ за общини	10 179 466		10 179 466
31-20	- възстановени трансфери за ЦБ	-4 874		-4 874
95-00	Депозити и средства по сметки	1 504 479	137 350	1 641 829
95-01	-остатък в левове по сметки от преходния период	1 504 479	137 350	1 641 829
	Всичко приходи с държавен характер	11 679 071	137 350	11 816 421
	Приходи с общински характер			
01-03	Окончателен годишен /патентен/ данък	65 000		65 000
13-00	Имуществени и други местни данъци	2 054 000		2 054 000
13-01	-данък върху недвижими имоти	720 000		720 000
13-03	-данък върху превозните средства	780 000		780 000
13-04	-данък при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин	530 000		530 000
13-08	-туристически данък	24 000		24 000
20-00	Други данъци	200		200
	Всичко данъчни приходи	2 119 200		2 119 200
	Неданъчни приходи			0
24-00	Приходи и доходи от собственост	1 511 000	57 480	1 568 480
24-04	- нетни приходи от продажба на услуги, стоки и продукция	215 000		215 000
24-05	- приходи от наеми на имущество	315 000	27 633	342 633
24-06	- приходи от наеми на земя	970 000	29 847	999 847
24-08	- приходи от лихви по текущи банкови сметки	11 000		11 000
27-00	Общински такси	2 905 331		2 905 331
27-01	- за ползване на детски градини	278 000		278 000
27-03	- за ползване на лагери и други по социалния отпих	31 000		31 000
27-04	- за ползване на домашен социален патронаж и други общински социални услуги	135 000		135 000
27-05	-за ползване на пазари, тържища, панаири, тротуари, улични платна и други	220 000		220 000

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

1	2	3	4	5
27-07	- за битови отпадъци	2 021 631		2 021 631
27-10	- за технически услуги	70 000		70 000
27-11	- за административни услуги	140 000		140 000
27-15	- за откупуване на гробни места	9 500		9 500
27-17	- за притежаване на куче	200		200
28-00	Глоби, санкции и наказателни лихви	260 000	0	260 000
28-02	-глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети	80 000		80 000
28-09	-наказателни лихви за данъци, мита и осигурителни вноски	180 000		180 000
36-00	Други приходи	12 000	3 000	15 000
36-01	- реализирани курсови разлики от валутни операции (нето)	-1 000		-1 000
36-19	- други неданъчни приходи	13 000	3 000	16 000
37-00	Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-137 087	-1 627	-138 714
37-01	- внесен ДДС	-90 000		-90 000
37-02	- внесен данък върху приходите от стопанска дейност на бюджетните предприятия	-47 087	-1 627	-48 714
40-00	Постъпления от продажби на нефинансови активи	998 800		998 800
40-22	-постъпления от продажба на сгради	100 000		100 000
40-30	-постъпления от продажба на нематериални дълготрайни активи	50 000		50 000
40-40	-постъпления от продажба на земя	848 800		848 800
41-00	Приходи от концесии	2 160		2 160
	<u>Всичко неданъчни приходи</u>	<u>5 552 204</u>	<u>58 853</u>	<u>5 611 057</u>
	<u>Всичко собствени приходи</u>	<u>7 671 404</u>	<u>58 853</u>	<u>7 730 257</u>
	<u>Взаимоотношения с ЦРБ</u>			
31-00	Трансфери от/за ЦБ	2 723 500		2 723 500
31-12	-обща изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности от ЦБ за общини	2 183 900		2 183 900
31-13	-получени от общини целеви субсидии от ЦБ за капитал.разходи	539 600		539 600
	<u>Всичко взаимоотношения с ЦБ</u>	<u>2 723 500</u>		<u>2 723 500</u>
	<u>Трансфери</u>			
61-00	Трансфери между бюджети	-150 000		-150 000
61-02	- трансфери между бюджети - предоставени трансфери	-150 000		-150 000
62-00	Трансфери между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз /нето/	-357 894		-357 894
62-02	-предоставени трансфери	-357 894		-357 894
	<u>Всичко трансфери</u>	<u>-507 894</u>		<u>-507 894</u>
72-00	Предоставена временна финансова помощ	-100 000		-100 000
72-01	-предоставени средства по временна финансова помощ	-100 000		-100 000
75-00	Временни безлихвени заеми между бюджети (нето)	-10 000		-10 000

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

1	2	3	4	5
76-00	Временни безлихвени заеми между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз /нето/	-300 000		-300 000
83-00	Заеми от банки и други лица в страната	-1 207 076		-1 207 076
83-22	-погашения по дългосрочни заеми от банки в страната	-232 400		-232 400
83-82	-погашения по дългосрочни заеми от други лица в страната	-974 676		-974 676
83-87	-в т.ч. към фонд "ФЛАГ" ЕАД	-974 676		-974 676
90-00	Приватизация на дялове, акции и участия	120 000		120 000
93-00	Друго финансиране	-269 856		-269 856
93-36	-друго финансиране - операции с активи - предоставени временни депозити и гаранции на други бюджетни организации (-/+)	-269 856		-269 856
95-00	Депозити и средства по сметки	1 374 671	21 977	1 396 648
95-01	-остатък в лева по сметки от предходния период	1 374 671	21 977	1 396 648
	Всичко финансиране на дефицита/излишка	1 374 671	21 977	1 396 648
	Всичко приходи с общински характер	9 494 749	80 830	9 575 579
	ВСИЧКО ПРИХОДИ	21 173 820	218 180	21 392 000

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Приложение №2

СПРАВКА
ЗА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ ЗА 2016 ГОДИНА

ДЕЙНОСТИ	ДЕЙНОСТИ ДЪРЖАВНА ОТГОВОРНОСТ						
	2016						
	Численост на персонала	Трудови разходи	материални разходи			Капиталови разходи	Бюджет 2016
			Материални разходи	Корекция	Всичко материални разходи		
Общинска администрация и дейности към нея							
Общинска администрация	78	1029745			0		1029745
Статистически институт, служби и дейности, социологически проучвания и анкети		1			0		1
Отбрана и сигурност		141080			0		141080
Други дейности по вътрешната сигурност		39221		12885	12885		52106
Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности		2843		21709	21709		24552
Превантивна дейност за намаляване на вредните последствия от бедствия и аварии		1132			0	619177	620309
Ликвидиране на последици от стихийни бедствия и производствени аварии					0	553306	553306
Доброволни формирования за защита при бедствия				1125	1125		1125
Общобразователни училища				189	189		189
Други дейности по здравеопазването				207	207		207
Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта				89	89		89
Всичко	78	1214022	0	36204	36204	1172483	2422709
Образование							
Целодневни детски градини и обединени детски заведения		1496851	27376	10473	37849		1534700
Специални детски градини		77793	12284	392	12676		90469
Подготвителна група в училище		37292	17097	2614	19711		57003
Общобразователни училища		4134630	669501	80293	749794		4884424
Други дейности по образованието				5979	5979		5979
Детски ясли, детски кухни и яслени групи в ОДЗ		131849			0		131849
Здравен кабинет в детски градини и училища		147722	22276	21694	43970		191692
Всичко	0	6026137	748534	121445	869979	0	6896116
Социални дейности							
Центрове за обществена подкрепа	10	108195	35055	1003	36058		144253
Домове за стари хора	56	462212	344538		344538		806750
Социални-учебно професионални центрове	34.5	299499	152001	5684	157685		457184

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Център за социална рехабилитация и интеграция	5.5	43754	8246	2134	10380		54134
Дневни центрове за лица с увреждания	14	134956	51374	13141	64515		199471
Всичко	120	1048616	591214	21962	613176	0	1661792
Култура							
Читалища			368160		368160		368160
Музеи, художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с национален и регионален характер	7	64486	38684	4415	43099		107585
Всичко	7	64486	406844	4415	411259	0	475745
Неразпределен резерв за разходи			360059		360059		360059
ОБЩО	205	8353261	2106651	184026	2290677	1172483	11816421

Програма за опазване на околната среда на община Свищов 2015– 2020 год.

Приложение №3 - поименен списък на обектите в община Свищов за 2016 г. и източници на финансиране

Поименен списък – 2016 година
на обектите в Община Свищов и източници на финансиране

№ по ред	Наименование на обекта	Общо	Източници на финансиране						
			Целева субсидия от Реп. Бюджет	Целеви субсидии от 2015г. (от Реп. бюджет и субвенции за компенсиране на последиците от бедствия и природостен и аварии)	Бюджет				Приватизация
					Общо	От тях:			
						Собствени средства Община	Дейност "Чистота"	Остатъци от дарения	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Инвестиционна програма - строително-монтажни работи (СМР), проектиране, съфинансирание и др.	2 196 003	539 600	1 224 483	311 920	117 920	186 000	8 000	120 000
I.	Изграждане и ремонт на инфраструктурни обекти и съоръжения	1 211 533	39 060	1 172 483	0	0	0	0	0
1.	Превенция, възстановяване и основен ремонт на елементи на общинската инфраструктура – неотложни и аварийни дейности	19 080	19 060		0				
2.	Укрепване на сипачище и възстановяване на ул. "Д-р Димитър Павлович", гр. Свищов	489		409	0				
3.	Укрепване на сипачище на ул. "Щабс капитан Фок", гр. Свищов	19 629		19 629	0				
4.	Укрепване на бреговата ивица в участъка от км 539 до км 540 на р. Дунав и участъка на с. Вардим – от административна сграда на „Сортови семена“ – АД до лодкостоянката (I фаза, 30 на сто от проектната стойност)	522 891		522 891	0				
5.	Аварийно укрепване на сипачище на ул. "Стефан Караджа", гр. Свищов, УПИ VII-179, 180, хв. 8	10 377		10 377	0				
6.	Укрепване на земната основа и заздравяване сградата на Църква "Свето преображение", град Свищов	619 177		619 177	0				
7.	Основен ремонт улично осветление в Община Свищов	20 000	20 000		0				
II.	Основен ремонт улици и благоустройство в гр. Свищов	136 000	136 000	0	0	0	0	0	0
1.	Основен ремонт тротоари	18 000	18 000		0				
2.	Повдигане на пешеходни пътеки	19 000	19 000		0				
3.	Реконструкция на ул. "Екзарх Антим I" и ул. "Васил Левски" - I етап	90 000	90 000		0				
4.	Изграждане на пешеходна алея в кв. 43 на гр. Свищов	5 000	5 000		0				
5.	Доставка и монтаж на водогреев котел за ЦДГ "Зорница" село Ореш, Филиал село Овча могила	4 000	4 000		0				
III.	Изграждане и ремонт на общински имоти	65 500	37 500	0	28 000	20 000	0	8 000	0
1.	Основен ремонт сгради общинска собственост	20 000			20 000	20 000			
2.	Основен ремонт къща "Сийка Ковачева"	8 000			8 000			8 000	
3.	Основен ремонт покрив сграда Градска библиотека	37 500	37 500		0				
IV.	Изготвяне на проекти и съфинансирание по програми	330 000	295 000	0	35 000	35 000	0	0	0
1.	Програма "Местни инициативи"	25 000			25 000	25 000			
2.	Проект "Красива България" – проектиране, авторски и строителен надзор	10 000			10 000	10 000			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.	Изготвяне на технически паспорти и обследване за енергийна ефективност на сградите на Община Свищов. Финансов отдел, Звено Култура и Общинско радио и ЦДГ № 1 "Васил Левски"	40 000	40 000		0				
4.	Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Община Свищов“	40 000	40 000		0				
5.	Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Финансов отдел на Община Свищов“	16 000	16 000		0				
6.	Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Звено Култура и Общинско радио“	10 000	10 000		0				
7.	Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Реконструкция и ремонт на ЦДГ № 1 "Васил Левски"“	20 000	20 000		0				
8.	Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: Изграждане на социално жилище в кв. 27А, УПИ IX 4116	18 000	18 000		0				
9.	Проект по приоритетна ос 4 „Квалифициран или приобщаващ регион“ по програма „Inteleg V-A Румъния-България“	18 000	18 000		0				
10.	Проект по приоритетна ос 5 „Ефективен регион“ по програма „Inteleg V-A Румъния-България“	18 000	18 000		0				
11.	Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Ремонт, обновяване и оборудване и прилагане на мерки за енергийна ефективност на Читалище "Трудолюбие-Дунав" с. Вардим, община Свищов“	20 000	20 000		0				
12.	Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Ремонт, обновяване и оборудване и прилагане на мерки за енергийна ефективност на Народно читалище "Светлина - Царевец 1927", с.Царевец, община Свищов“	15 000	15 000		0				
13.	Проект: "Традиция и танц - Дунав мост" по приоритетна ос 2: "Един зелен регион" по програма „Inteleg V-A Румъния-България“	60 000	60 000		0				
14.	Проектиране на обекти, включени за финансиране в Местна стратегия за развитие и инвестиционни програмни документи период 2014-2020 г.	30 000	30 000						
V.	Финансирание на дейност "Чистота"	186 000	0	0	186 000	0	186 000	0	0
1.	Проектиране на претоварна станция за битови отпадъци	18 000			18 000		18 000		
2.	Изграждане на претоварна станция за битови отпадъци	150 000			160 000		150 000		
3.	Проектиране на дело за строителни отпадъци	12 000			12 000		12 000		
4.	Закупуване на 4 броя моторни косачки за нуждите на ОП "Чистота - Свищов", гр. Свищов	6 000			6 000		6 000		
VI.	Други	146 970	32 050	52 000	62 920	62 920	0	0	0
1.	Закупуване на компютърни конфигурации и офис обзавеждане	5 000			5 000	5 000			
2.	Закупуване на софтуер	5 000			5 000	5 000			
3.	Закупуване на система за електронно гласуване за нуждите на Общински съвет - Свищов	12 000			12 000	12 000			
4.	Изготвяне на технически паспорт за общински обекти - I-ва, II-ра и III-та категории	30 000	30 000		0				
5.	Закупуване на пералня за нуждите на ДСХ "Мария Луиза" град Свищов	12 000			12 000	12 000			
6.	Закупуване на кухненско оборудване за нуждите на Домашен социален патронаж град Свищов	20 000			20 000	20 000			
7.	Изработване на Общ устройствен план (ОУП)	54 050	2 050	52 000	0				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8.	Закупуване на предаваема площ от 114 кв.м. от поземлен имот с идентификатор 65766.701.4082, собственост на "Феникс 2" ООД към улица с ОК 451-ОК 452, ПИ 65766.701.5 по ПУП-ПРЗ, одобрен с Решение 818/27.02.2015 г, Пр. 47								
		8 920			8 920	8 920			
VII.	Обекти в резерв	120 000	0	0	0	0	0	0	120 000
1.	Превенция, възстановяване и основен ремонт на елементи на общинската инфраструктура – нестложни и аварийни дейности	60 000			0				60 000
2.	Основен ремонт на част от ул. "Кирак Цанков"	40 000			0				40 000
3.	Основен ремонт на ул. "54-ти Мински полк"	20 000			0				20 000

Разпределение на целевата субсидия за капиталови разходи в размер на 539 600 лв. по дейности, параграфи, подпараграфи и обекти:

202 050 лв. за местна дейност 122 "Общинска администрация", параграф 53-00 "Придобиване на нематериални дълготрайни активи", подпараграф 53-09 "Придобиване на други нематериални дълготрайни активи", в т.ч.:

Обект: Изготвяне на технически паспорти и обследване за енергийна ефективност на сградите на Община Свищов, Финансов отдел, Звено Култура и Общинско радио и ЦДГ № 1 "Васил Левски"-40 000 лв.

Обект: Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Община Свищов“- 40 000 лв.

Обект: Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Финансов отдел на Община Свищов“- 16 000 лв.

Обект: Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: Изграждане на социално жилище в кв. 27А, УПИ IX 4116- 18 000 лв.

Обект: Проект по приоритетна ос 4: „Квалифициран или приобщаващ регион“ по програма Interreg V-A Румъния-България- 18 000 лв.

Обект: Проект по приоритетна ос 5: „Ефективен регион“ по програма Interreg V-A Румъния-България- 18 000 лв.

Обект: Проект: "Традиция и танц - Дунав мост" по приоритетна ос 2: "Един зелен регион" по програма Interreg V-A Румъния-България- 50 000 лв.

Обект: Изработване на Общ устройствен план (ОУП)- 2 050 лв.

24 000 лв. за местна дейност 311 "Целодневни детски градини и обединени детски заведения", параграф 52-00 "Придобиване на дълготрайни материални активи", подпараграф 52-03 "Придобиване на друго оборудване, машини и съоръжения" - 4 000 лв., в т.ч.:

Обект: Доставка и монтаж на водогреен котел за ЦДГ "Зорница" село Орещ, Филтал село Овча могила- 4 000 лв.

параграф 53-00 "Придобиване на нематериални дълготрайни активи", подпараграф 53-09 "Придобиване на други нематериални дълготрайни активи"- 20 000 лв., в т.ч.:

Обект: Изготвяне на работен инвестиционен проект за обект: „Реконструкция и ремонт на ЦДГ № 1 "Васил Левски"-20 000 лв.

20 000 лв. за местна дейност 604 "Осветление на улици и площади", параграф 51-00 "Основен ремонт на ДМА", в т.ч.:

Обект: "Основен ремонт улично осветление в Община Свищов"- 20 000 лв.

211 050 лв. за местна дейност 619 "Други дейности по жилищното строителство, благоустройството и регионалното развитие", в т.ч.:

параграф 51-00 "Основен ремонт на ДМА"- 146 050 лв., в т.ч.:

Обект: "Превенция, възстановяване и основен ремонт на елементи на общинската инфраструктура – нестложни и аварийни дейности"- 19 050 лв.

Обект: Основен ремонт тротоари- 18 000 лв.

Обект: Повдигане на пешеходни пътеки-19 000 лв.

Обект: Реконструкция на ул. "Екзарх Антим I" и ул. "Васил Левски"- I етап- 90 000 лв.

параграф 52-00 "Придобиване на дълготрайни материални активи", подпараграф 52-06 "Изграждане на инфраструктурни обекти" - 5 000 лв., в т.ч.:

Обект: Изграждане на пешеходна алея в кв. 43 на гр. Свищов- 5 000 лв.

параграф 53-00 "Придобиване на нематериални дълготрайни активи", подпараграф 53-09 "Придобиване на други нематериални дълготрайни активи"- 60 000 лв., в т.ч.:

Обект: Изготвяне на технически паспорт за общински обекти - I-ва, II-ра и III-та категория- 30 000 лв.

Обект: Проектиране на обекти, включени за финансиране в Местна стратегия за развитие и инвестиционни програмни документи период 2014-2020 г.- 30 000 лв.

35 000 лв. за местна дейност 740 "Музеи, художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с местен характер", параграф 53-00 "Придобиване на нематериални дълготрайни активи", подпараграф 53-09 "Придобиване на други нематериални дълготрайни активи"- 35 000 лв., в т.ч.:

„РАЗДЕЛ „ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ“ към Програма по опазване на околната среда за периода 2015 - 2020 г. на Община Свищов

Биологически неоправданата експлоатация е само една от страните на общото негативно влияние на антропогенния фактор върху лечебните растения. С най-големи последствия са урбанизацията, индустриализацията, строежът на пътища, изхвърлянето и натрупването на отпадъци.

Наред с това, пряко за влошаване състоянието на популациите влияе замърсяването на почвите, резултат на неправилната им експлоатация и химизация за селското стопанство.

Рязката промяна в екологичните условия на средата също води до влошаване състоянието на находищата. Особено силни са последствията от пожари, разораване на естествени тревни ценози, нарушаване на хидрологичния режим. Силно негативно влияние оказва промяната на естествената и характерна за района растителност, предизвикана от неправилно подбрани или изведени лесокултурни мероприятия - голи и изборни сечи, създаване на масиви от монокултури, най-вече от иглолистни видове. В негативна посока действат и разораването или отводняването на ливади и пасища, прекомерната паша, строителството в планините, масовият туризъм, ски спорта.

Върху запасите на лечебни растения силно влияние оказва и начина на експлоатация на находищата. Нарушава се възстановителния потенциал на популациите, зависещ от биологичните особености на вида и количествата събирани билки. Увреждащият популациите начин на събиране, непредоставянето на период за възстановяване и покой, както и нарушаването на нормалното семенно и вегетативно размножаване, са основните причини за понижаване възможностите на естествените находища като източник на суровини.

Съвременното българско природозащитно законодателство е структурирано така, че осигурява няколко степени на защита на растенията, и в частност на лечебните. Според изискванията на чл. 35 от ЗБР, растителните и животинските видове от дивата флора и фауна на Република България се опазват в естествената им среда чрез:

1. съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа;
2. поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване;
3. поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид;
4. разработване и прилагане на планове за действие за видове с различна степен на застрашеност;
5. повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове;
6. контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове.

В допълнение се прилагат и мерки за опазването на растителните и животинските видове от дивата флора и фауна извън естествената им среда чрез отглеждане на екземпляри и съхраняване на генетичен материал при контролирани от човека условия.

В защитените природни територии, забраните и ограниченията за ползване на лечебни растения, са в съответствие със съответния режим на защитената територия.

Абсолютно е забранено събирането на билки в резерватите и поддържаните резервати. В националните паркове е разрешено, само на определени места. В

природните паркове, събирането на билки от лечебни растения се регламентира със заповедта за обявяване на защитената територия и с плана за управление.

В защитените местности и природните забележителности също трябва да се избягва събирането на билки. За някои от тях, това специално е забранено със заповедта за обявяване на защитената територия.

За опазването на билките в Горския фонд се определят превантивни и текущи мерки, свързани с поддържане на почвите, светлинния, топлинния и водния режим, осигуряване на добро жизнено състояние на популациите. На собствениците на земи от поземления фонд се предоставя информация за лечебните растения на територията на общината и за задълженията и препоръките при земеползването. Вустройствените планове на населените места също се включват изисквания за опазването им.

В съответствие с разпоредбите на ЗЛР, собствениците на гори, земи и водни площи, в които има находища на лечебни растения, са длъжни да прилагат мерките за опазването им, предвидени от съответните планове, програми и проекти. Забранява се ползването на лечебни растения по начини и средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие.

Билките, добити от лечебни растения, трябва да бъдат придружавани, до крайния потребител, с необходимите документи за произход - позволителни, фактури, документи за отпусната квота или удостоверяващи култивираното им отглеждане.

Ползването на лечебни растения от естествени находища в горския фонд, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на издадено позволително от директорите на съответните горски/ловни стопанства.

Ползването на лечебни растения от естествени находища в земи от поземления фонд или фонд населени места, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на издадено позволително от кмета на Община Свищов(за общински имоти) и Областния управител на Област Велико Търново (за държавни имоти). Заплащат се съответните такси, с изключение на случаите на частна собственост.

В позволителното се определя и размера на таксата, която се заплаща по тарифа, определена от Министерския съвет - за земите и горите държавна собственост, или от Общинския съвет на Община Свищов - за териториите общинска собственост.

Освен за събиране на билки, такси се заплащат и за събиране на генетичен материал, който е предназначен за отглеждане в култура на лечебни растения или за други цели.

Събраните от таксите средства се използват за предвидените от закона дейности (поддържане, възстановяване и оценка на ресурсите, култивиране, изграждане на информационна система, образователни програми).

В позволителното за ползване се определят вида на ползването; разрешеното количество билки и генетичен материал по видове морфологични части; района на конкретното находище и начина на ползване.

За лични нужди не се изисква издаването на позволително и не се заплащат такси. Законът определя понятието „Билки за лични нужди“, като количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- а) корени, коренища, луковици или грудки - до 1 кг;
- б) стръкове - до 2 кг;
- в) листа - до 1 кг;
- г) кори - до 0,5 кг;
- д) цветове - до 0,5 кг;
- е) семена - до 0,1 кг;
- ж) плодове - до 10 кг;

- з) пъпки - до 0,5 кг;
- и) талус - до 1 кг.

Имайки предвид очертаните основни изисквания, произтичащи от нормативната уредба и поставените цели, пред Община Свищов стоят следните основни задачи:

1. Изясняване на видовете лечебни растения и описание на местоположението на естествените им находища, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите;
2. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, с цел - осигуряване на устойчиво ползване и опазване на ресурсите;
3. Набелязване на приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове;
4. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях.

МЕРКИ, КОИТО СЕ ПРЕДЛАГАТ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ В ОБЩИНА СВИЩОВ:

1. Създаване на информационна база данни за лечебните растения с установени популации на територията на Община Свищов;
2. Ежегодно актуализиране на списъка на видовете лечебни растения с установени популации на територията на Община Свищов и на техните ресурсни възможности;
3. Картиране и паспортизиране на находищата на видовете лечебни растения с установени популации на територията на Община Свищов;
4. Провеждане на проучвания за ресурсните възможности на лечебните растения и спазване на принципа за ротация на находищата при тяхната експлоатация;
5. Картотекиране на билкозаготвителните бази и пунктове на територията на общината;
6. Създаване на архив от снимки и хербарий за видовете лечебни растения;
7. Подпомагане на земеделски производители при въвеждане в култура на лечебни растения;
8. Провеждане на информационни кампании за по-добра осведоменост и участие на обществеността в управлението на лечебните растения и други природни ресурси;
9. Подпомагане създаването на нови партньорства между общината, НПО, и ползвателите на природни ресурси;
10. Подкрепа за производители на билки от лечебни растения и алтернативни земеделски продукти, която да е насочена към:
 - дребни стопани, които искат да подобрят качеството на своята продукция, да увеличат производството и да разширят пазарните си контакти;
 - фирми от сектора, търсещи партньорство с производители на качествена суровина (сушени билки, билки за етерични масла и др.);
 - социално слаби хора от общината, които искат да се занимават с производство на билки или алтернативни земеделски продукти.

Събирането на билки от лечебни растения в гори и земи, общинска собственост в Община Свищов се извършва от находища, в които те не са подложени на отрицателно въздействие на естествени или предизвикани от човешка дейност фактори. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки. Събирането се

извършва при подходящи атмосферни условия и годишно време, с оглед получаване на качествени билки и не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, други химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността.

За опазване естествените находища на лечебните растения се спазват следните изисквания:

1. При събиране на надземни растителни части не се допуска изкореняване на растенията;

2. Цветовете, плодовете и семената се събират, без да се увреждат другите части на растенията;

3. Оставят се част от най-добрите екземпляри за естествено семенно размножаване;

4. Повторно събиране на билки от определен район или находище се извършва след възстановяване на популацията;

6. Не се събират билки от млади, недобре развити или увредени лечебни растения.

Не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи определените по-долу стойности, формулирани като процент от наличните в находището запаси:

1. За корени, коренища, грудки и луковици от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (обикновена вълча ябълка, обикновено глухарче, гръмотрън, девисил, алпийски лапад, чероман, орлова папрат, горско прозорче, миризлива теменуга, чемерика лобелиевачобанка и др.) - до 70 %;

2. За корени, коренища, грудки и луковици от видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (червен божур, обикновен здравец, петнист змиярник, лечебна иглика, мъжка папрат, ливадно орехче, обикновено орехче, лечебен ранилист, сладка папрат и др.) - до 40 %;

3. За кори, листни и стъблени пъпки (бреза, бор, бяла върба, летен дъб, обикновена леска и др.) - до 40 %;

4. За листа (бреза, широколист живовлек, ланцетовиден жиловлек, коприва, обикновена леска, малина, смрадлика и др.) - до 70 %;

5. За стръкове (лечебно великденче, лечебна звъника, лечебна иглика, камшик, коприва, мащерка, вълнест напръстник, обикновено подъбиче, равнец, ранилист, лечебен, риган обикновен, тлъстига лютива, шапиче и др.) - до 70 %;

6. За цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена (боровинка червена и черна, черен бъз, червен глог, драка, зърнеш, иглика лечебна, лайка, липа - дребнолистна, едролистна, сребролистна, лопен гъстоцветен, есенен мразовец, ливадно орехче, офика, подбел, шипка и др.) - до 70 % за едногодишните и до 80 % за многогодишните видове.

Експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите:

1. При събиране на корени и коренища от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (гръмотрън бодлив, копитник, коприва, лапад алпийски, прозорче горско, решетка безстъблена, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна, чувен и др.) - 2 години;

2. При събиране на корени и коренища от видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (дива тиква, здравец обикновен, иглика лечебна, лудо биле, мъжка папрат, орехче обикновено, сладка папрат и др.) - 3 години;

3. При събиране на грудки (червен божур, петнист змиярник, ливадно орехче) - 2 години;

4. При събиране на листа (черна и червена боровинка, лудо биле, малина, лечебна медуница, подбел, смрадлика, лобелиева чемерика и др.) - 1 година;

5. При събиране на стръкове от видове, които трудно възстановяват ресурсите си

(горицвет пролетен, иглика лечебна, тинтява горска, тлъстига лютива и др.) - 4 години;

6. При събиране на съцветия от лечебна иглика и гъстоцветен лопен - 2 години;

7. Плодове и семена от есенен минзухар и зърнеш - 2 години.

Не е необходим период за възстановяване при събиране на коренища от вълча ябълка, коприва, орлова папрат, репей и троскот; стръкове от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (полски ветрогон, лечебно великденче, вратига, дяволска уста, лечебна звъника, змийско мляко, коприва, черно кучешко грозде, пчелинок, равнец и др.); цветни пъпки, цветове и съцветия от черен бърз, червен глог, лайка, дребнолистна, едролистна и сребролистна липа, подбел, равнец, горски слез и др.; плодове и семена с изключение на тези от есенен минзухар и зърнеш.

Билките се събират в различен период/фаза от вегетацията на растенията:

1. Подземни органи (корени, коренища, грудки и луковици) - през есента или рано през пролетта преди вегетацията на растенията;

2. Кори - през пролетта във фаза на най-усилено сокодвижение (март - май);

3. Листни и стъблени пъпки - през пролетта (март - април), преди да се развият;

4. Борови връхчета - рано през пролетта, преди вегетацията;

5. Листа - преди цъфтежа (коприва, маточина, мента, момина сълза), по време на цъфтежа (боровинка черна и червена, блян черен, живовлек голям и ланцетовиден, лудо биле, слез горски, смрадлика) или след цъфтежа (бреза обикновена, глог червен и черен, глухарче обикновено, липа, медуница лечебна, подбел и др.);

6. Стръкове - в началото на цъфтежа или по време на пълен цъфтеж преди плодообразуване; допуска се събирането на стръкове с млади плодове, когато растението цъфти продължително време, като едновременно образува и плодове (боянка разклонена, овчарска торбичка обикновена, росопас лечебен и др.);

7. Цветни пъпки - непосредствено преди разцъфтяването им (пелин сантонинов);

8. Цветове и съцветия - в началото на цъфтежа или при пълен цъфтеж;

9. Месести плодове (боровинка черна и червена, бърз черен, касис, киселица, къпина полска, малина, офика, шипка, ягода горска и др.) - след пълното им узряване;

10. Сухи плодове от сенникоцветни - непосредствено преди пълното им узряване;

11. Семена - непосредствено преди пълното им узряване.

Изключение от тези изисквания:

- коренища от мъжка папрат се събират в края на лятото след пълното развитие на листата;

- листа от мечо грозде се събират през септември - октомври след узряване на плодовете;

- цветни кошнички от сложноцветни и стръкове от златна пръчица се събират в началото на цъфтежа преди пълното им разцъфтяване;

- лъжливи плодове (галбули) от хвойна синя се събират на втората година след образуването им преди тяхното омекване;

- семена от есенен минзухар се събират през юни - юли на следващата година след цъфтежа непосредствено преди пълното им узряване.

Установени начини за събиране на билки:

1. Подземните органи се изкопават, измиват се бързо със студена вода, при необходимост се обелват и нарязват на късове;

2. Кори се добиват чрез напречни и надлъжни нарязи;

3. Листни и стъблени пъпки се събират чрез отрязване на цели клонки и последващо отделяне на билката;

4. Листа се събират по следния начин:

а) едри листа (бреза, черен блян, живовлек, лудо биле, вълнест напръстник, подбел, татул и др.) се събират, с дръжки или без дръжки, от розетките, стъблата или

клонките;

б) листа от коприва, маточина и мента се събират чрез отрязване на целите облистени стъбла и последващо отделяне на листата;

в) дребни листа (боровинка червена и синя, мечо грозде) се събират, като се отрязват целите облистени клонки и листата се отделят след изсушаването им;

5. Стръкове се събират по следния начин в зависимост от височината на растенията:

а) стръкове от едри тревисти растения (вратига, върбинка лечебна, дяволска уста, кантарион жълт, пелин бял, пчелинок обикновен, равнец хилядолистен, ранилист лечебен и др.) - отрязват се горните облистени части на 20 - 30 cm от върха, при основните листа и облистените издънки;

б) стръкове от дребни тревисти растения и полухрасти (великденче, мащерка, очанка, подбиче, шапиче и др.) - отрязва се цялата надземна част;

в) при едногодишни видове се допуска събиране на цялото растение заедно с корените;

6. Цветове и съцветия се събират по следните начини:

а) венчелистчета (божур червен, лопен гъстоцветен и др.) се събират чрез откъсване от цвета;

б) едри цветове (ралица, ружа лечебна, слез горски и др.) се събират един по един или на групи, с къси цветни дръжки или без дръжки;

в) съцветия и цветни пъпки (бъз черен, глог червен, иглика, липа, трънка) се събират, като се откъсват или отрязват целите съцветия;

г) цветни кошнички от сложноцветни (глухарче обикновено, метличина полска, паричка, подбел и др.) се събират една по една, с къси дръжки;

7. Плодове се събират по следния начин:

а) месести плодове, разположени поединично (боровинки черни и червени, киселица, къпина полска, малина, шипка, ягода горска и др.), се събират без дръжки и без остатъци от чашелистчетата, а тези, образуващи съплодия (бъз нисък, бъз черен, офика и др.), се събират, като се отрязват целите съплодия;

б) лъжливите плодове (галбули) от хвойна синя и червена се събират чрез оронване от клонките;

в) сухи плодове от сенникоцветни се събират, като се отрязват целите съплодия с част от стъблата;

8. семена (минзухар есенен и др.) се събират заедно с плодовете, които се изсушават за доузряване на семената.

За намаляване на механичното увреждане при събирането и транспортирането им билките се поставят в подходящи съдове, без да се мачат, притискат, уплътняват и запарват. Не се допуска поставянето на събраните свежи билки в найлонови торби и чували. Събраните свежи билки, преди да се подложат на сушене, се почистват от променени части от билката, попаднали други части от растението или други растения, минерални и органични примеси.

Събирането на билки се извършва с подходящи инструменти, които се поддържат чисти, без ръжда по режещите повърхности.:

1. Търнокоп, мотика, лопата, права лопата, тризъбец, лост - за изкопаване на подземни органи;

2. Режещи инструменти - трион, сърп, нож, ножици;

3. Дървен чук - за отделяне на дървесна кора или оронване на галбули.

При организирано събиране на билки, организаторът на дейността, преди всяка кампания провежда инструктаж на лицата, събиращи билки, като ги запознава с изискванията. Когато събирането на билки е организирано от билкозаготвител и се

извършва от лица, поименно записани в разрешително, издадено на негово име, той провежда контрол на тези лица по отношение спазване на условията в разрешителното и изискванията на нормативната уредба.

Генетичният материал е материал от растителен произход, съдържащ функционални единици на наследственост и обхваща цели растения или части от тях, включително коренища, грудки, луковици, плодове, семена, стъблени и коренищнирезници, органи или тъкани, от които по естествен начин или чрез прилагане на различни техники за размножаване могат да се получат нови растения. Генетичният материал, събран от природата, се използва за научни цели, за подпомагане на естественото възстановяване на популации, за попълване на колекции или създаване на култури за отглеждане при контролирани от човека условия, включително на насаждения за отглеждане в култура. Ползването на генетичен материал от защитени лечебни растения се извършва съгласно разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие.

При ползването на генетичен материал от естествени находища на лечебни растения под специален режим на опазване и ползване, се спазват и следните допълнителни изисквания:

1. Площ на находището - не по-малка от 100 кв. м, или популация на вида - не по-малка от 100 екземпляра;
2. Допустим процент за събиране на коренища, грудки и луковици - до 10 % от наличните екземпляри в находището;
3. Допустим процент за събиране на стъблени и коренищнирезници - до 20 % от наличните екземпляри в находището;
4. Допустим процент за събиране на семена и плодове - до 30 % от наличните запаси в находището;
5. Когато генетичният материал е предназначен за създаване на колекции или за отглеждане в култура, в насаждението се осигуряват екологични условия, близки до естествените изисквания на вида;
6. Насажденията по предходната точка, от които се получават билки, предназначени за търговски цели, се контролират от РИОСВ – Велико Търново, по отношение произхода на материала за създаване, площта, от която се добиват билки, и количеството на получените билки.